

TE EKALEZIA A IESU MESIA I TE FEIA MO'A I TE MAU MAHANA HOPEA NEI • ATOPA 2011

Liahona

TE BUKA A MOROMONA :
TE TAHI FAAHOU ITE
NO IESU MESIA

Na roto i te horo'a e te mana o te Atua, na Simon Dewey

Te Buka a Moromona, tei faahaerehia mai e te pe-ropheta Iosepha Semita, o te hoê ia iritiraa no te mau papaa parau tahito « i papa'ihia na roto i te faaue, e te Varua tohu atoa e te heheu parau—I papa'ihia e i tapirihia, e i hunahia hoi i te Atua, ia ore te reira ia mou—Ia heheuhia na roto i te horo'a e te mana o te Atua, e ia faaite-papû-hia mai te auraa—...

« ... Ei faaite i te toe'a o te utuafare o Iseraela i te mau mea taa ê ta te Fatu i rave i to ratou mau metua ; e ia ite ratou i te mau parau fafau a te Fatu, e ore ratou e faaruehia e amuri noa'tu E ia faaite papû atu hoi i te Ati Iuda e i te Etene atoa hoi, e o IESU, o te MESIA I'A » (api upoo parau no te Buka a Moromona).

Manava i teie ve'a taa ê

E mea iti roa te mau tumu parau e faataahia'i te taatoaraa o te hoê ve'a, e te Buka a Moromona o te hoê ia o taua mau tumu parau ra. I roto i teie ve'a, te faaite nei te mau peropheta tahito e no teie mahana, e tae noa'tu i te mau melo na te ao taatoa, i to ratou iteraa papû taa ê no te mau papa'iraa mo'a. E omuaraa semeio to teie buka. E tapa'o mau te reira no te faaho'i-raa-hia mai. Te ofa'i tape'a fana ia no ta tatou haapa'oraa faaroo. E ua papa'ihia te reira no to tatou nei anotau, ma te haapii-maramarama-raa e te ohie i te parau haapiiraa a te Mesia no te paturaa i to tatou faaroo e te haapuairaa i to tatou mau utuafare.

Noa'tu e eita outou e ite e rave rahi mau tufaa ta outou i matau i te ite i roto i te *Liahona*, te vai noa nei râ te Poro'i a te Peresideniraa Matamua (api 4) e te Parau Poro'i a te mau Tuahine Hahaere api 46 Te faaite nei teie mau parau poro'i e te tahi atu mau aamu i te mau iteraa papû e te mau haapiiraa no roto mai i te Buka a Moromona.

Te titau manihini nei matou ia outou ia tuatapapa i teie ve'a na roto i te pure, ia mau maite te mau parau poro'i i roto i te aa, e ia faaite atu i te reira —e te Buka a Moromona —ia vetahi ê.

TE MAU PARAU PORO'I

4 Parau poro'i na te Peresideniraa Matamua: Te mau fafauaraa faufaa rahi o te Buka a Moromona

Na te peresideni
Thomas S. Monson

46 Parau poro'i na te mau Tuahine Hahaere: Mai te mea eita tatou e feââ

I NI'A I TE TAPO'I

I mua: Hoho'a na John Luke; *Ia Ite Outou*, na Gary Kapp, parau faati'a na te tane e te vahine David Larsen, eiaha e nene'i. I muri: *Hoho'a no Iesu*, na Heinrich Hofmann, parau faati'a na C. Harrison Conroy Co..

TE MAU TUHAA PARAU FAUFAA RAHI

6 Te Peropheta Iosepha Semita: Taata iriti no te Buka a Moromona

Te hoê taure'are'a ite ore i te tai'o tei riro mai, na roto i te mana o te Atua, ei taata iriti faaauruhia no te « buka tano roa'e... i te fenua nei ».

10 Eaha ta te Buka a Moromona e haapii nei no ni'a i te here o te Atua

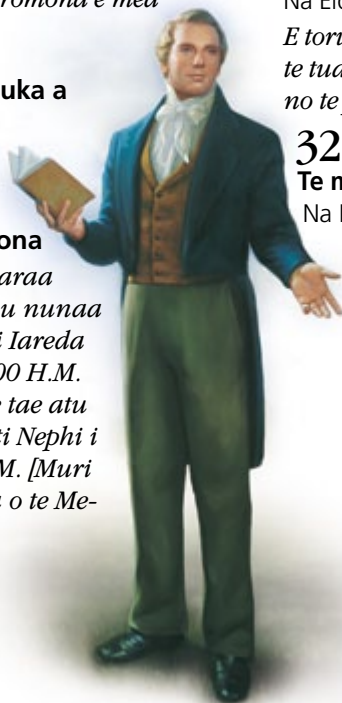
Na Elder Russell M. Nelson

Te hinaaro ra anei outou ia fanau-varua-faahou-hia e ia noaa i te mana ia here mai ta te Atua e here nei? Te faataa nei te Buka a Moromona e mea nahea.

16 Te Aamu o te Buka a Moromona

20 Te ana'iraa taima o te Buka a Moromona

Te hoê tuatapaparaa hoho'a no te mau nunaa tumu, mai te Ati Iareda i te matahiti 2200 H.M. [Hou te Mesia]. e tae atu i te hopea o te Ati Nephi i te matahiti M.P.M. [Muri mai i te poheraa o te Mesia]. 420.

22 Na vai i papa'i i te Buka a Moromona ?

Te ohipa a te mau peropheta tahito, hoê haaputuraa faaauruhia, e hoê taata iriti no te mau mahana hopea nei tei horo'a mai te Buka a Moromona.

24 Te Buka a Moromona : E hoê ite e te Bibilia

Teie na 14 parau haapiiraa tumu tei haapiihia i roto i te Bibilia o ta te Buka a Moromona e haapapû faahou nei.

28 Nahea ia tuatapapa i te Buka a Moromona

Na Elder D. Todd Christofferson
E toru tumu e e toru rave'a no te tuatapapa i teie buka taa ê no te papa'iraa mo'a.

32 Te orama a Lehi : Te mau-maite-raa i te auri

Na Elder David A. Bednar

Te haapii mai nei te orama a Lehi ia tatou nahea ia mau maite i te parau a te Atua.

38 Te Buka a Moromona : E haapuairaa i to tatou faaroo ia Iesu Mesia

Na Elder Neil L. Andersen

Te titau manihini nei te Buka a Moromona ia tatou e to tatou mau utufare ia apiti atu i te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia o te tauturu hoi i to tatou mau utuafare ia manu'a.

47 Pehe: E piti tausani faehau apî

Na Bonnie Hart Murray e o Janice Kapp Perry.

48 Te mau haapiiraa no to tatou nei anotau

Te faaite nei te mau peropheta e te mau aposetolo ora i te mau parau mau no roto mai i te Buka a Moromona o te nehenehe e arata'i ia tatou i teie mahana.

52 Te Buka a Moromona —Te ofa'i tape'a fana ia no ta tatou haapa'oraa faaroo.

Na te Peresideni Ezra Taft Benson
Tei roto i teie a'oraa tuiroo, tei horo'ahia e 25 matahiti i ma'iri a'e nei, te iteraa papû e te a'oraa no ni'a i te Buka a Moromona.

59 Te hoê ohipa mo'a

Na David A. Feitz

60 Mai te mea e hinaaro mau outou ia ite, e ite ia outou
Na Elder Walter F. González
E maha rave'a e nehenehe ai ia outou ia ite e e mea faa'uruhia te Buka a Moromona e te Atua.

65 Hoho'a pia: E reo mai raro mai i te repo

66 Te hoê auahi e amara i roto ia'u
Na Michael R. Morris
Te mahana i haapii ai o Eduardo Contreras i te tai'o o te mahana atoa ia i noaa ai ia'na te hoê iteraa papû no ni'a i te Buka a Moromona.

68 Nahea te Buka a Moromona i te tauraa i to'u oraraa
Te faaite papû nei te mau melo e nahea te Buka a Moromona i te tautururaa ia ratou ia ite i te mau pahonora, te tamahana-hanaraa e te faafariuraa.

72 I te mau reo e i te mau nunaa atoa
Na Lia McClanahan
No te feia mo'a na te ao atoa nei, aore roa e mea e nehenehe e faaauhia i te fariiraa i te Buka a Moromona i roto i te ratou iho reo tumu.

76 Mau uiraa e ani-pinepine-hia no ni'a i te Buka a Moromona
Mau pahonora ohie i te mau uiraa ta te mau taata e ani pinepine nei no ni'a i te Buka a Moromona.

80 E hoê iteraa papû, e hoê fafaraa e e hoê ite.
Na Elder Jeffrey R. Holland
Te faaite papû nei au no teie buka, ma te papû maitai mai te mea ra e ua ite mata vau e na e toru e e na e va'u ite, i te mau api auro.

E rave rahi mau peni hoho'a i roto i teie ve'a oia hoi te hoê faaiteraa no te Liahona o ta Lehi i farii. Aita te mau Liahona i hunahia e aita e imiraa mau mai teie i ni'a nei, tera râ e nehenehe outou e to outou utuafare e fana'o ia ma'imi e hia mau Liahona ta outou e ite atu i roto i teie ve'a.

**ATOPA 2011. 13 NO. 3
LIAHONA 09690 895**

Ve'a haamanahia na te ao taatoa nei a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei

Te Peresideniraa Matamua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo : Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Papa'i ve'a faatere : Paul B. Pieper

Faia tauturu e haamaramarama : Keith R. Edwards, Christoffel Golden Jr., Per G. Malm

Faatere no te mau ve'a : David L. Frischknecht
Faatere no te mau papa'i ve'a : Vincent A. Vaughn
Faatere no te mau nana'oraa : Allan R. Loyborg

Faatere no te mau papa'iraa : R. Val Johnson
Mau tauturu no te faatere no te mau papa'iraa : Jennifer L. Greenwood, Adam C. Olson

Tauturu papa'i ve'a faatere : Susan Barrett, Ryan Carr
Te mau papa'i ve'a : Brittany Beattie, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, LaRene Porter Gaunt, Larry Hiller, Carrie Kasten, Jennifer Maddy, Lia McClanahan, Melissa Merrill, Michael R. Morris, Sally J. Odekirk, Joshua J. Perkey, Chad E. Phares, Jan Pinborough, Janet Thomas, Paul VanDenBerghe, Marissa A. Widdison, Melissa Zenteno

Faatere no te mau hoho'a : J. Scott Knudsen
Faatere i te mau Ohipa Peniraa : Scott Van Kampen
Faatere no te hamaniraa : Jane Ann Peters
Faatere no te faanahoraa : C. Kimball Bolt, Thomas S. Child, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy,
Pûpû no te hamaniraa : Collette Nebeker Aune, Howard G. Brown, Julie Burdett, Reginald J. Christensen, Kim Fenstermaker, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Ty Pitcher

Auraa e te mau ve'a : Jeff L. Martin

Faatere no te nene'iraa : Craig K. Sedgwick
Faatere no te opereraa : Evan Larsen

No te mau tapa'oraa e te mau moni hoo i rapae au i te Fenua Marite e Canada, a farerei i te faatere no ta outou Pû hooraa buka aore râ te faatere no te paroita aore râ amaa.

A haapono i te mau papa'iraa e te mau aniraa ia Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; or e-mail: liahona@ldschurch.org.

Ua nenehia te Liahona (te hoê parau no te Buka a Moromona, oia hoi, « aveia » aore râ « arata'i ») na roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finniliane, Farani, Purutia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelani, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norwetia, Polane, Potiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Paniora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahiraa taime e nenehia ai tei te huru ia o te reo)

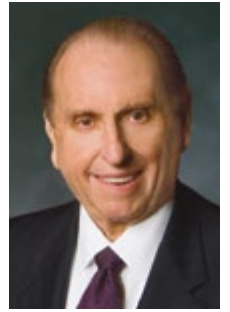
© 2011 na Intellectual Reserve, Inc. Faturaa paruruhia. Nene'ihia i te Mau Hau Amui no Marite.

E nehenehe te mau papa'iraa e te mau hoho'a i roto i te Liahona ia tapitihia no te faaohiparaa i roto i te Ekalesia aore râ i te utuafare eiaha râ no te hoo. Eita te mau hoho'a e nehenehe e tapitihia mai te mea te vai nei te mau haaviraa i roto i te reni faaiteraa no te hoho'a. E tia i te mau aniraa no te parau faturaa ia faataehia i te Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada
October 2011 Vol. 13 No. 3. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521 4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Na te peresideni
Thomas S. Monson

Mau fafauraa faufaa rahi

O TE BUKA A MOROMONA

Erave rahi mau matahiti i ma'iri a'e nei ua ti'a'itu vau i te hiti ro'i o te hoê metua tane apî a vai ai oia i roto i te ora e te pohe. Te ti'a ra ta'na vahine faaipoipo horuhoru e ta raua na tamarii e piti i piha'iho. Ua mau oia i to'u rima i roto i to'na, e ma te mata taparu, ua parau mai, « Episekopo, ua ite au e ua fatata vau i te pohe. A faaite mai na eaha te tupu i to'u varua ia pohe au ».

Ua pûpû vau i te hoê pure muhu ore no te arata'iraa a te ra'i e ua ite atu vau i ni'a i te iri amuraa maa i piha'iho i to'na ro'i na papa'iraa mo'a e toru. Ua rave mai au i te buka e ua huri haere i te mau api. Ua ite a'e ra vau e ua tape'a vau, ma te opua-ore-hia e au, i te pene 40 no Alama i roto i te Buka a Moromona. Ua tai'o vau i teie mau parau ia'na :

« Inaha, ua faaitehia mai ia ia'u e te hoê melahi, o tei na ô mai ia'u e, ia reva'itu te varua o te taata i teie tino pohe noa nei... ua afaihia ia ratou i taua Atua ra o tei horo'a mai i te ora ia ratou ra.

« Ei reira... e fariihia te varua o te feia parau ti'a ra i roto i te hoê vairaa mauruuru ra, o tei parauhia e paradaiso ; e vahi faaearaa ia, e te hau, ei reira e faaea'i ratou i to ratou pe'ape'a, i te ati, e te oto ho'i » (Alama 40:11–12).

A tamau ai au i te tai'o no ni'a i te ti'a-faahou-raa, ua anaana mai te hoho'a mata o teie tamaiti apî e ua ata mai oia. I te hopea o to'u nei tere farerei, ua aroha'itu vau i teie utuafare maitai.

I muri mai ua ite au i te vahine faaipoipo e te mau tamarii i te oro'a hunaraa. Te haamana'o nei au i taua pô ra a taparu ai te hoê tamaiti apî ia ite i te parau mau, e mai roto mai i te Buka a Moromona ua faaroo oia i te pahonora a ta'na uiraa.

Mai roto mai i te Buka a Moromona e tae mai te tahi atu mau fafauraa faufaa rahi, e tae noa'itu i te mau

fafauraa no te hau, te ti'amâraa, e te mau haamaitairaa mai te mea « e tavini tatou i te Atua o te fenua, oia hoi o Iesu Mesia » (Etera 2:12).

Mai roto mai i to'na mau api e tae mai te fafauraa no te « oaoa hope ore » i « te mau taata e haapa'o i te mau faaueraa a te Atua. Inaha hoi, e haamaitaihia ratou i te mau mea atoa, o te tino nei e o te Varua atoa hoi » (Mosia 2:41).

Mai roto mai i to'na mau api e tae mai te fafauraa no te « oaoa faito ore » i te mau taata o te riro ei « mauhaa i roto i te rima o te Atua » i te faaararaa i Ta'na mau tamaroa e tamahine faufaa rahi (Alama 28:8; 29:9).

Mai roto mai i to'na mau apî e tae mai te fafauraa e haaputuputuhia o Iseraela tei haapurarahia—te hoê ohipa ta tatou e rave nei na roto i ta tatou mau tautora misionare rahi na te ao atoa nei (a hi'o 3 Nephi 16; 21–22).

Mai roto mai i to'na mau api e tae mai te fafauraa e ia pure ana'e tatou i te Metua i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, e haamaitaihia ia to tatou mau utuafare (a hi'o 3 Nephi 18:21).

Na roto i te hoê tuatapaparaa i to'na mau api e tae mai ai te tupuraa o te fafauraa a te peropheta e « e tae mai ia i roto i to outou mau oraraa e i roto i to outou mau utuafare te hoê faito rahi a'e no te Varua o te Fatu, te hoê faaotiraa puai ia haere na roto i te haapa'oraa i Ta'na mau faaue e te hoê iteraa papû puai a'e e te ora nei te Tamaiti a te Atua ».¹

E mai roto mai i te mau api o te Buka a Moromona e tae mai te fafauraa a Moroni e na roto i te pure, te mana'o papû, e te faaroo i te Mesia, e nehenehe ia ta tatou e ite i te parau mau o teie mau fafauraa « na roto i te mana o te Varua Maitai » (a hi'o Moroni10:4–5).

Mai te tahi atu mau peropheta no te mau mahana hopea nei, te faaite papû nei au i te parau mau o teie « buka tei hau roa'tu i te ti'a i te mau buka atoa i ni'a i te fenua nei », ² oia hoi te Buka a Moromona, te tahi faahou ite no Iesu Mesia. Ua haere ta'na parau poro'i na te fenua nei e ua horo'a i te feia tai'o te hoê iteraa no te parau mau. O to'u ia iteraa papû e e tau i te Buka a Moromona i te mau oraraa. Ia tai'o e ia tai'o faahou â tatou tata'itahi i te reira. E ia faaite tatou ma te oaoa i to tatou iteraa papû no ni'a i ta'na mau fafauaraa faufaa rahi i te mau tamarii atoa a te Atua. ■

TE MAU NOTA

1. Gordon B. Hinckley, « Te Hoê Iteraa Papû U'ana e te Parau Mau », *Liahona*, Atete 2005, 6.
2. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 64.

HAAPIIRAA NO ROTO MAI I TEIE PARAU PORO'I

I roto i te mau papa'iraa mo'a, « e ite tatou i te mau haapiiraa no te parau mau o te tatarā i te mau ano'iraa atoa e te mau fifi atoa e te mau titaaraa atoa e faaruruhia e te utuafare taata » (*Te Haapiiraa, Aita e Piiraa Teitei A'e* [1999], 51). Ia faaite ana'e outou i te parau poro'i a te Peresideni Monson i te utuafare, a ani ia ratou ia faaroo i te mau « fafauaraa faufaa rahi » ta'na i ite i roto i te Buka a Moromona. E nehenehe ta outou e faaite i te hoê fafauaraa i roto i te Buka a Moromona tei riro ei mea faufaa rahi no outou.

Te Peropheta Iosepha Semita:

TAATA IRITI I TE BUKA
A MOROMONA

E buka papa'iraa mo'a taa ê roa te Buka a Moromona. Na te mau peropheta i tahito ra i papa'i i te reira, aita râ te reira i tae mai ia tatou nei mai te huru o te taeraa mai te Bibilia. Ua papa'ihia te tuhaa rahi o te Bibilia i ni'a i te mau otaro parau i roto i te Ao Tahito ra ei mau buka taa ê te tahi i te tahi, e na te mau papa'i parau i papa'i faahou i te reira e râ ê te tau te maoro. I te maha noa o te tenetere i muri mai ia Iesu Mesia i tahoêhia ai teie mau buka taa ê te tahi e te tahi, e a riro mai ai ei buka hoê ta tatou e parau nei i teie mahana e, te Bibilia Mo'a.

Area te Buka a Moromona ra, e mea taa ê ia, inaha, na te mau peropheta i tahito ra i papa'i i te reira i roto i te Ao Apî i ni'a i te mau papaa parau, e na te hoê peropheta—o Moromona (no reira mai te i'oa)—i haapoto na mua i te reira i roto i te tenetere pae m.p.m. ei hoê parau tuatapapa i ni'a i te mau api auro. Na ta'na tamaiti, o Moroni, i huna i te reira mau api auro i raro i te repo, e vai noa'tu ai i reira e tae roa'tu i te matahiti 1827, i reira o Moroni, i roto i to'na huru ti'a faahou, i faaho'i mai ai i te reira mau api i te tamaiti apî ra o Iosepha Semita.

Teie i muri nei te aamu no to Iosepha fariiraa, te iritiraa e te nene'iraa i te parau tuatapapa tei parauhia i teie nei e, te Buka a Moromona: Te Tahi Faahou Ite no Iesu Mesia. Te Faaora Iho tei faaite papû e, e parau mau teie buka (a hi'o PH&PF 17:6).

1. I te matahiti 1820 te ora ra te hoê tamaiti 14 matahiti te paari, o Iosepha Semita, i Palmyra, New York. Noa'tu to'na apî, ua mana'ona'o oia i te parau no to'na huru i mua i te Atua e ua tupu te tapitapi i roto ia'na i mua i te mau tiaororaa a tera e tera Faaroo e imiraa ia faafariu i te taata na roto i te tahitohitoraa i te mau tiaororaa a te tahi atu mau faaroo. Na ta'na tuatapaparaa maite i te Bibilia i faaitoito ia Iosepha, e ua faaoti a'era oia e imi i te paari na roto i te aniraa i te Atua, o te « horo'a hua mai i te maitai i te taata atoa ra, ma te patoi ore » (Iakobo 1:5). Ua haere atura oia i roto i te uru raau tapiri mai i to'na fare no te pure.

2. Tuturi a'era Iosepha i raro e pure atura, e inaha, ua tae maira te hoê pou maramarama i ni'a ia'na ra. Ite atura oia e piti na Taata i roto i te reira pou maramarama. Ua parau mai ra te Metua i te Ao ra na ô mai ra, « Ta'u Tamaiti Here teie. A Faaroo ia'na ! » (Iosepha Semita—Aamu 1:17) Ua parau maira te Fatu ia Iosepha eiaha oia e amui atu i te hoê noa a'e o te mau ekalesia no te mea aore te hoê o ratou i roto i te ti'a, ua fafauhia mai râ ia'na e « E faaitehia mai [ia'na] te îraa o te Evanelia i te hoê taima ».¹

3. Ua ma'iri e toru matahiti, e ua faaite tamau noa o Iosepha Semita i taua iteraa no'na ra ia vetahi ê, e ua hamani-inohia oia no te reira. Te parau ra oia e: « Noa'tu te riri e te hamani-ino-ara i ni'a ia'u no to'u parauraa e, ua ite au i te hoê orama, e parau mau ia; e... ua arata'ihia vau ia parau i roto i to'u aau e: No te aha te taata e hamani ino ai ia'u i te faaiteraa i te parau mau ? Ua ite mau vau i te orama; e o vai ho'i au e ti'a ai ia'u ia pato'i i te Atua, e aore ra, eaha ho'i to te ao nei i mana'o ai e, e huna vau i ta'u i ite mata ? Inaha, ua ite mau vau i te hoê orama; ua ite au i te reira, e ua ite au e, ua ite te Atua i te reira, eita hoi ta'u e nehenehe e huna i te reira » (Iosepha Semita—Aamu 1:25).

Mai te matahiti 1830 e rave rahi mirioni taata tei tai'o i te Buka a Moromona e ua tomo mai i roto i te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei no te faaiteraa a te Buka a Moromona i te

Faaora. Ua riro atoa teie buka ei faaiteraa e, e peropheta o Iosepha Semita na te Atua e na te Faaora e arata'i nei i Ta'na Ekalesia i teie mahana. E rave rahi mirioni taata tei tamata e tei iteahia ia ratou e, e parau

4. I te 21 no setepa 1823, te pure ra Iosepha, i a'era to'na piha iti i te maramarama, e ua fâ maira te hoê melahi, o Moroni. Ua parau mai ra o Moroni ia Iosepha no ni'a i te tahi mau papa'iraa na te tahi mau peropheta i tahito ra. Ua hunahia te reira parau tuatapapa na'na'ohia i ni'a i te mau api auro i roto i te hoê aivi tapiri mai. Ua faaitehia maira ia Iosepha e, na'na e iriti i te reira parau tuatapapa.

5. I te hopea ra, i te 22 no setepa 1827, ua horo'ahia maira ia Iosepha te mau api parau, mai roto mai i te hoê afata ofa'i tei hunahia i raro a'e i te hoê ofa'i rahi i ni'a i te hoê aivi fatata i Palmyra, New York.

6. Mai tei matarohia i roto i te mau vahi faaapuraa i taua anotau ra, e mea iti roa te ite haapiiraa o Iosepha Semita. No te tauturu ia'na i roto i te iritiraa, ua horo'a mai te Atua ia'na i te hoê mauhaa iriti parau tahito tei parauhia te Urima e te Tumima. Ua haamaitai-atoa-hia oia na roto i te tauturu a te mau papa'i parau tei papa'i i te mau mea ta'na e parau a iriti ai oia. I rotopu i teie mau papa'i parau te vai ra ia ta'na vahine o Emma; o Martin Harris, te hoê taata faaapu manu'a; e o Olive Kaudere, e orometua haapii. Ua oti te ohipa rahi o te iritiraa i raro mai i te toru ava'e te maoro, a haamata ai o Olive i te tavini ei papa'i parau.

Te faaite ra o Emma i te huru no te taviniraa ei papa'i parau no Iosepha: « Aore roa hoê taata e nehenehe e parau i te papa'iraa o te mau

mau te fafauraa a Moroni i te mau taata atoa e imi ma te parau ti'a i te parau mau: « E o teie ta'u a'o ia outou na, ui atu i te Atua, i te Metua mure ore ra, i te i'oa o Iesu Mesia e, e parau mau anei teie mau parau, e aore

anei; e ia ui atu outou ma te aau hinaaro mau, ma te mana'o papû, e ma te faaroo i te Mesia, na'na ia e faaite mai i te parau mau ia outou na roto i te mana o te Vaa-rua Maitai » (Moroni 10:4).

parau maori râ, ua faauruhia oia; i te mea e, a [riro ai au] ei papa'i parau no'na, e parau noa mai o [Iosepha] ia'u e rave rahi hora te maoro; e ia ho'i faahou ana'e mai oia na te tamaa, e aore ra, i muri a'e i te faafaearaa, e haamata oia i te vahi iho i faaea ai oia, ma te hi'o ore i te mau mea i papa'ihia e aore ra, ma te ore e titau ia tai'ohia mai te hoê tuhaa ia'na ».²

Ua haamaramama mai o Iosepha i te faufaa rahi no te taeraa mai o te Buka a Moromona: « Na roto i te mana o te Atua ua iriti au i te Buka a Moromona mai roto mai i te mau papa'iraa tahito no Aiphiti, tei mo'e ê i to te ao nei, e i roto taua ohipa nehenehera, ua arovau, o vau ana'e, te hoê tamaiti apî ite ore, i te paari o te ao nei, e i te pouri rahi o na tenetere hoê ahuru e ma va'u, ma te faohipa i te hoê heheuraa apî ».³

7. I te roaraa 18 ava'e to'na tapearaa i taua mau api parau ra, e ere o Iosepha ana'e te taata tei ite e aore ra, tei tapeapea i te reira. E toru na taata, o Olive Kaudere, o Davida Whitima, e o Maratini Haereti tei faaite papû e, ua tuu te melahi Moroni i te mau api auro i mua ia ratou e ua ite ratou e « ua iritihia teie nei parau e te horoa e te mana o te Atua ra, no te mea ua faaite mai oia i te reira ia matou i to'na reo ». Ua faaite atoa e va'u atu taata e, ua ite e ua tapeapea ratou i te mau api auro.⁴

8. I te ava'e atete 1829, ua faaau o Iosepha e te taata nene'i parau ra o Egbert B. Grandin no Palmyra, New York, ia nene'i i te buka. Ua horo'a tarahu o Maratini Haereti i ta'na fare faaapu no te aufau i te nene'iraa o te buka, e i te 26 no mati, 1830, ua ti'a ia hoê mai i te Buka a Moromona.

9. I te 6 no eperera 1830, fatata e 60 taata tei haapututu mai i roto ia te hoê fare raau i Faiete, New York. I reira, mai tei faauehia mai e te Fatu o Iesu Mesia, ua faanahonaho o Iosepha Semita i te Ekalesia a te Faaora, ua faatia faahou mai tei te mata-mua ra, e ua arata'ihia e te mau aposetolo e te mau pe-ropheta, i haamanahia no te paraparau i te i'oa o te Atua. Na roto i te hoê heheuraa ia Iosepha Semita ra i muri mai, ua horo'ahia to'na i'oa: Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei (a hi'o PH&PF 115:4). ■

TE MAU NOTA

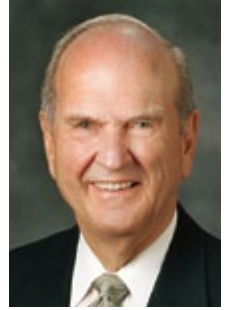
1. Iosepha Semita, i roto i te *History of the Church*, 4:570.
2. Uiuiraa ia Emma Smith, na Joseph Smith III, *Fepuare* 1879, i roto i te *Saints' Herald*, 1 no atopa 1879, 290.
3. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Iosepha Semita* (2007), 60.
4. A hi'o « E parau faaite a na ite tootoru » e « E parau faaite a na ite toovau », i roto i te omuaraa o te Buka a Moromona.

NA TE PAE AUI MAI TE MELAHI I TE FARAA MAI IA IOSEPHA SEMITA, NA TOM LOVELL © 2003 IRI; HOHO'A NA IOSEPHA SEMITA: PERESIDENI NO TE FAHO/FAAHOURLAA MAI, NA MATTHEW REER © IRI; HOHO'A NA IOSEPHA SEMITA: PERESIDENI NO TE FAHO/FAAHOURLAA MAI, NA JOHN LUKE © IRI; NA ROTO I TE HOROA E TE MANA O TE ATUA, NA SIMON DEVEY; TE FAATAARAA NO NIA I TE PENIRAA NA WILLIAM MAUGHAN © 1998; HOHO'A NA CRAIG DIMOND © IRI; HOHO'A NA IOSEPHA SEMITA: PERESIDENI NO TE FAHO/FAAHOURLAA MAI, NA MATTHEW REER © IRI

**Na Elder
Russell M. Nelson**

No te Pūpū no te Tino
Ahuru ma Piti Aposetolo

EAHA TA TE BUKA A MOROMONA E HAAPII NEI NO NI'A I TE HERE O TE ATUUA

*Ua papa'ihia te tahi o te mau hoho'a hau roa'tu te hanahana
no te here o te Fatu i roto i te Buka a Moromona.*

Ua matau te rahiraa o te mau Kerese-
tiano i te mau maitai o Iesu Mesia
mai tei faaitohia i roto i te Bibilia. Ua
maere ratou i te here Ta'na i faaite no te feia
vêvê, te feia ma'i e te feia tei faatitihia. Ua
tutava atoa te mau taata tei faaairo ia ratou
iho ei mau pipi Na'na ia pee i To'na hoho'a e
ia pee i te a'oraa a Ta'na Aposetolo herehia :
« E aroha tatou ia tatou iho : no ò mai hoi te
aroha i te Atua ra ; e o tei aroha ra, ua faafanauhia
ia e te Atua, e ua ite hoi oia i te Atua.
... e aroha hoi te Atua » (1 Ioane 4:7-8).

Ua haamaramamahia teie mana'o e te
Buka a Moromona. Te faataa nei te reira e
nahea te hoê taata e faafanauhia ai e te Atua
e *nahea* e noaa ai i te hoê taata te mana no
te aroha mai Ia'na i aroha. E faataa mai te
reira e toru na parau tumu faufaa rahi o te
afa'i mai i te mana o te aroha o te Atua i roto
i to tatou oraraa.

A tahi, te haapii nei te Buka a Moromona
e te faaohiparaa i te faaroo i te Mesia e te
tomoraa i roto i te hoê *fafaauraa* e Ona no te

haapa'o i Ta'na mau faauerua o te taviri ia ia
faafanau-varua-hia. I te nunaa no te Buka a
Moromona tei rave i taua fafauuraa ra, ua parau
te Arii Beniamina, « e teie nei, no te fafauuraa
ta outou i fafau maira, e parauhia'i outou i te
tamarii a te Mesia, oia hoi ta'na mau tamarii
tamaroa, e ta'na mau tamarii tamahine ; Inaha
hoi, i naua nei i fanau-varua-hia'i outou e
ana ; no te mea te na ô maira outou, ua faahu-
ru-ê-hia to outou aaui na roto i te faaroo i to'na
ra i'oa ; no reira i faafanauhia'i outou e ana, e i
riro ai hoi outou ei tamarii tamaroa e tamahine
na'na ra » (Mosiah 5:7).

Te piti, ua haapii te Faaora Iho e te mana
no te riro mai Ia'na ra e tae mai ia na roto i te
fariiraa i te mau *oro'a* no te evanelia : « E teie
nei tera te faue, e tatarahapa, e to te mau otia
no te fenua, e haere mai ia'u, e bapetizohia i
to'u i'oa, ia mo'a outou i te noaara mai te Va-
rua Maitai, ia tia outou ma te porao ore i mua
ia'u i te mahana hopea ra » (3 Nephi 27:20).

Te toru, ua a'o Oia ia tatou ia *pee i To'na
hoho'a* : « Eaha to outou huru e au ai ? » Ua

ui nehenehe oia. Ta'na pahonora : « Amene e parau atu vau ia outou, mai to'u nei ia » (3 Nephi 27:27). Oia mau, ua hinaaro Oia ia tatou ia riro mai Ia'na ra te huru.

Ua papa'ihia te tahi o te mau hoho'a hau roa'tu i te hanahana no te aroha o te Fatu i roto i te Buka a Moromona. E nehenehe teie mau hoho'a e faaohipahia i roto i to

tatou iho oraraa a tutava ai tatou ia riro mai te Fatu ra te huru.

Na To'na aroha ia Lehi e te utuafare o Lehi e to ratou here Ia'na i afa'i ia ratou i te fenua Amerika, to ratou fenua fafauhia, i reira ratou i te ruperuperaa.¹

Na te aroha o te Atua ia tatou i faauru Ia'na e mau tenetere i ma'iri a'e nei ia faaue i te mau peropheta no te Ati Nephi ia tape'a i te hoê buka mo'a no to ratou nunaa. E tuati te mau haapiiraa no taua buka ra i to tatou faaoraraa e faateiteiraa. I teie nei tei roto teie mau haapiiraa i te Buka a Moromona. Te ti'a nei teie buka mo'a ei tapa'o papû no te here o te Atua i Ta'na mau tamarii atoa na te ao nei.²

Na te aroha o te Mesia i Ta'na « mau mamoe ê atu » i faahaere mai Ia'na i te Fenua Apî. Te haapii nei tatou mai roto mai i te Buka a Moromona e ua tupu te mau ati rahi no te fenua e e toru mahana pouri i te Fenua Apî i muri a'e i te poheraa o te Fatu i te Fenua Tahito. I muri iho ua pou mai te Fatu hanahana e tei ti'afaahou mai te ra'i mai e ua utuutu i te mau taata no te Fenua Apî.

TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOÊ PEROPHETA

« Ua tae mai te Buka a Moromona na roto i te horo'a e te mana o te Atua. Te parau mai nei oia mai te hoê reo mai raro mai i te repo ei faaite-papû-raa no ni'a i te Tamaiti a te Atua. Te faahiti nei te reira no ni'a i To'na fanauraa, Ta'na ohipa pororaa evanelia,

To'na faasatauro-raa-hia e te ti'a-faahou-raa, e To'na fâraa'tu i te feia parau-ti'a i te fenua no Bounetifula i ni'a i te fenua Amerika.

« E mea mau e nehenehe e tape'ahia, e nehenehe e tai'ohia, e e nehenehe e tamatahia. Tei roto i to'na mau api te hoê fafauaraa no to'na tupuraa hanahana. E rave rahi mau milioni taata tei tamata i te reira e tei ite e e buka mau e te mo'a te reira.

Peresideni Gordon B. Hinckley (1910–2008), « The Great Things Which God Has Revealed », *Liahona*, Me 2005, 81–82.

IA ITE O TE ITE IÄ I TE AROHA

E melo apî vau no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, e no'u nei e ere te Buka a Moromona i te hoê noa buka. E haapapûraa paari te reira e te here nei te Metua i te Ao ra ia tatou. E haapapûraa e ua here te feia mo'a matamua ia tatou e ua hinaaro ratou ia tatou ia ho'i mai i te fare nei. E haapapûraa e te vai nei te opuaraa a te Atua no te oaoa e e mea maitai roa te reira.

Ia ite e parau mau teie buka o te ite ia e te ora nei te Metua i te Ao ra e Ta'na Tamaiti. O te iteraa ia e mea nehenehe e e mea mure ore te oraraa. O te iteraa ia e a tamau noa'i outou i te tamata ia riro ei taata maitai e ia tatarahapa ia hi'a ana'e outou, e e faaore-noahia ia ta outou mau hara i muri mai. O te iteraa ia i te auraa mau no te utuafare. O te iteraa ia e ore roa outou e ere i te hoê taata tei herehia, no te mea te tia'i nei oia ia outou. O te iteraa ia i te mau haamaitairaa a te Metua i te Ao ra. O te iteraa ia i te tamahanahanaraa ia tae mai te mau vero na ni'a i to outou haarea, e nehenehe ia ia outou ia faaruru atu, no te mea e maitai te reira no outou. O te iteraa ia e te Varua Mo'a o to outou ia hoa tamau. Oia hoi, o te iteraa ia i te aroha i roto i to'na mau faaiteraa atoa.

Emma Adesanya, Irerane

Ua parau Oia ia ratou, « O vau te marama-rama e te ora o teie nei ao, ua oti ta'u inuraa i ta te 'a'ua avaaava i horo'ahia mai e te Metua na'u ra, ua faahanahanahia hoi te Metua na roto i ta'u raveraa i te hara o to te ao nei i nia iho i'au » (3 Nephi 11:11).

I muri iho ua horo'a Oia i te hoê o te mau ohipa taa ê e nehenehe ta te hoê taata e ite i piha'ihō Ia'na. Ua ani oia ia ratou ia fafa i te puta i To'na aoao e te mau puta auri i roto i To'na mau rima e avae, ia ite papû ratou e o Oia « te Atua no Iseraela, e te Atua no to te ao atoa nei, e tei pohe no te mau hara a to teie nei ao » (3 Nephi 11:14).

I reira ua horo'a Iesu i Ta'na mau pîpî te mana ia bapetizo, ia horo'a i te horo'a o te Varua Maitai, e ia faatere i te oro'a mo'a. Ua horo'a Oia ia ratou te mana ia haamau i Ta'na Ekalesia i rotopu ia ratou, arata'ihia e na ahuru ma piti pîpî

Ua horo'a Oia ia ratou te tahi o te mau haapiiraa tumu Ta'na i horo'a i Ta'na mau

pîpî i te Fenua Tahito ra. Ua faaora Oia i to ratou feia ma'i. Ua tuturi e ua pure Oia i te Metua e no te puai rahi e te mo'a o Ta'na mau parau aita 'ia i ti'a i te papa'ihia. No te puai rahi o Ta'na pure ua î roa 'ia te feia tei faaroo Ia'na i te oaoa. No te rahi o To'na here no ratou e no to ratou faaroo Ia'na, ua heva o Iesu. Ua tohu Oia i te ohipa a te Atua i roto i te mau tenetere e tae atu i te taime tei fafauhia no te piti o To'na taeraa mai.⁴

I muri iho ua ani Oia ia ratou ia hopoi mai i ta ratou mau tamarii Ia'na ra.

« E ua rave atu ra oia i ta ratou mau tamarii rii, haamatai tatai hoê ihora ia ratou, e ua pure atu ra i te Metua no ratou.

« E oti a'e ra oia i te na reiraraa, oto faahou ihora oia ;

« E ua parau atu ra oia i te feia ra, na ô ta ra, A hi'o na i ta outou mau tamarii rii.

« E te hi'o a'e ra ratou ra, nânâ a'e ra ratou i to ratou mata i ni'a i te ra'i, e ua veteahia a'e ra te ra'i ia ratou, e hi'o a'e ra ratou i te

Te haapii nei te Faaora iho e e tae mai te mana no te riro mai Ia'na ra te huru na roto i te fariiraa i te mau oro'a no te evanelia.

*I muri iho ua
ani Oia ia ratou
ia hopoi mai ta
ratou ra mau
tamarii Ia'na ra.
« E ua rave atu ra
oia i ta ratou mau
tamarii rii, ha-
maitai tata'i hoê
ihora ia ratou, e
ua pure atu ra i te
Metua no ratou ».*

mau melahi mai te mea ra e, te pou maira ratou no te ra'i mai i na roto i te auahi ; e pou maira ratou i raro, e haaati a'e ra i te mau tamarii ra... e ua tauturu maira te mau melahi ia ratou » (3 Nephi 17:21–24).

Tera ia te porao ore e te mana o te here o te Atua, mai tei heheuhia mai i roto i te Buka a Moromona.

I teie mau mahana hopea nei o tatou tei haamaitaihia i te fariiraa i te Buka a Moromona, i te riroraa ei melo no te Ekalesia a te Fatu, i te fariiraa i Ta'na evanelia, e i te haapa'oraa i Ta'na mau faauerua, ua ite ia tatou te tahi tufaa o te here hope ore o te Atua. Ua ite tatou nahea ia faaairo i To'na here no tatou iho. Ia riro ana'e tatou ei mau pipi mau Na'na, e noaa ia ia tatou te mana no te here mai Ia'na. Ia haapa'o ana'e tatou i Ta'na mau faauerua, e riro hau atu ia tatou mai Ia'na ra te huru. E faaano tatou i to tatou iho haamenemeneraa

no te here na roto i te farereiraa'tu i te mau taata no te mau fenua, te mau opu e te mau reo atoa.

Ma te mauruuru hohonu no To'na oraraa maitai, e nehenehe ta tatou e faaairo i teie papa'iraa mo'a ei arata'i no tatou : « E pure atu i te Metua ma te puai hope o te aau ia i outou i teie nei aroha, o ta'na i ho mai i te taata atoa e pee mau i ta'na tamaiti ia Iesu Mesia, ia riro outou ei tamarii tamaroa [e tamarii tamahine] na te Atua, e ia fâ mai oia ra ua riro tatou mai ia'na te huru, e ite hoi tatou ia'na i to'na ra huru mau » (Moroni 7:48).⁵ ■

TE MAU NOTA

1. A hi'o 1 Nephi 17:35–44 ; Mosia 7:20 ; Alama 9:9–11 ; 3 Nephi 5:20–22.
2. A hi'o Api Upoo Parau no te Buka a Moromona ; 1 Nephi 13:35–41 ; 2 Nephi 33:4 ; Mosia 1:2–7 ; Moromona 8:13–41.
3. A hi'o Ioane 10:16 ; 3 Nephi 15:11–24.
4. A hi'o 3 Nephi 11–14 ; 18–20.
5. A faaau 1 Ioane 3:1–3.

TE ITERAA I TE MANA NO TO'NA AROHA

I to' u riroraa ei melo no te Ekalesia i ta'u matahiti matamua i te fare haapiiraa teitei, ua mauruuru vau no te mau tauraa ta'u i rave i roto i to'u huru oraraa e ua ite i te maitai ta te evanelia i faatupu i roto i to'u oraraa. Area râ, aita i maoro roa ua haafifi to'u oraraa tahito i te mau haereraa i mua atoa ta'u e nehenehe e rave. Nahea ia e nehenehe ai i te Metua i te Ao ra ia faaohipa ia'u no te patu i To'na ra basileia ia rave ana'e vau i taua mau ma'itiraa ino ra ?

I reira i te hoê mahana ua iriti vau i ta'u Buka a Moromona i te api hopea roa. Ua tai'o vau i te mau parau hopea a Moromoni : « Oia mau, e haere mai i te Mesia ia maitai roa outou ia'na... e ia faarue outou i te mau mea paieti ore ra, e ia aroha atu i te Atua ma to outou aau atoa, e te mana'o atoa, e te puai atoa, ei reira e navai ai to'na aroha ia riro outou ei taata maitai roa i te Mesia ra, ia maitai roa outou i te Mesia na roto i to te Atua ra aroha, eita'tu outou e tia ia huna i te mana o te Atua ra » (Moroni 10:32). Ua hi'o tutonu noa vau i taua mau parau ra. Ua ite au i te Varua i te parauraa mai ia'u e e parau mau taua mau parau ra. Ua ite au e ua taoti'a vau i te mana o te Atua ma te mana'o e eita e nehenehe Ta'na e faaohipa ia'u mai Ta'na i mana'o.

Ua faaoti au e mai taua taime ra e ore vau e « huna i te mana o te Atua » e farii râ vau i to'u oraraa tahito e e hi'o vau i mua no to'u oraraa no ananahi. Ia rahi ana'e to'u hi'oraa i to'u oraraa no ananahi eiaha râ i to'u oraraa i tahito ra e te ti'aturi i te aroha haamo'araa o Iesu Mesia, e rahi ia to'u iteraa i te aroha o to'u Faaoara no'u e to'u oaoa ia'u iho.

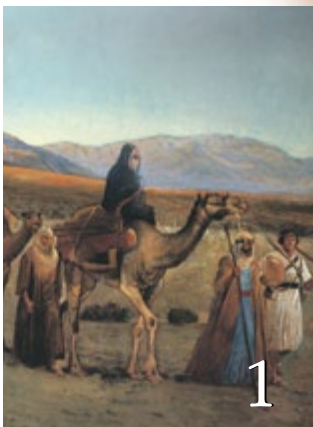
Christy Pettey, Washington, Fenua Marite

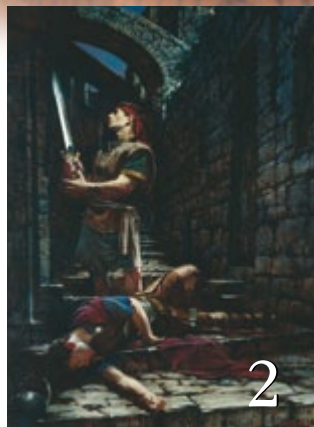
Te Aamu NO TE BUKA A MOROMONA

Eaha tei tupu i roto i te Buka a Moromona? A faaohipa i teie mau hoho'a no te haa-pii no ni'a i te mau peropheta e te mau aamu i roto i teie buka faahiahia no te papa'iraa mo'a.

1

E haamata te Buka a Moromona e te hoê peropheta tei piihia o Lehi. Ua faaara oia i te mau taata ino i Ierusalemia ia tatarahapa, aita râ te mau taata i faaroo. Ua parau te Fatu ia Lehi ia hopoi i to'na utuafare, mai ta'na vahine, o Saria, e ta raua mau tamaroa —Lamana, Lemuela, Samu e Nephi —i roto i te medebara. (A hi'o 1 Nephi 1— 2).

2

Ua tonu faahou Lehi i ta'na mau tamaroa no te tii i te mau papa'iraa mo'a tei papa'ihia i ni'a i te mau api veo. Tei roto i teie mau papaa parau te aamu no to ratou mau tupuna e te tahi atu mau mea ta te Fatu i parau ia ratou ia papa'i. Ua haapa'o maitai o Lehi e Nephi i teie nei mau papaa parau. Ua papa'i atoa raua i ni'a i te mau api auri i te mau mea tei tupu i to ratou utuafare. (A hi'o 1 Nephi 3–5).

3

Ua horo'a te Fatu ia Lehi te hoê avei'a tei piihia te Liahona no te arata'i i to'na utuafare na roto i te medebara e tae atu i te fenua i fafauhia. (A hi'o 1 Nephi 16).

4

Ua parau te Fatu ia Nephi ia hamani i te hoê pahii no te uta i te utuafare o Lehi i te fenua fafauhia. Ua faaroo Nephi i te parau a to'na metua tane e a te Fatu, aita râ o Lamana e Lemuela. [A hi'o 1 Nephi 17.]

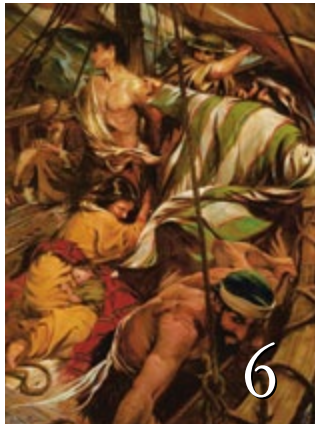
TE AUU - HOHO'A NA ROBERT CASEY ; HOHO'A NO ROTO MAI TO LEHI TEREPAA NA PHA'IHO I TE MITI UTEUTE NA GARY SMITH ; UA FAAROO MAU I TE REO O TE VARUA NA WALTER RANE ; LEHI E TE UAHONA NA JOSEPH BRICKEY ; TO NEPHI A ORAA I TO'NA MAU TAEAE ORUREHAU NA ARNOID FRIBERG © 1951 IRI ; TE ATAU ; UA TAE LEHI E TO'NA NUNAA I TE FENUA I FAFAUHIA NA ARNOID FRIBERG © 1951 IRI ; E I FAANO ROA MAI IAU NA WALTER RANE ; NEPHI E PAPA I PA I NI'A I TE MAU API AURO NA PAU MANI © 1988 ; UA FAATEI AU I TO'U REO IA NOAA TE PAI NA WALTER RANE ; I ROTO I TE FAVINRAA I TO OUTOU ATUA NA WALTER RANE ; HOHO'A NO ROTO MAI TO ABINADI I'ARAA I MAU I TE ARII NOA NA ARNOID FRIBERG © 1951 IRI ; A HAERE MAU I ROTO I TE NANA A TE ATUA NA WALTER RANE ; UA TI'A MAI O ALAMA NA WALTER RANE ; MAU HOHO'A PENI NA WALTER RANE NA ROTO I TE FAATI'ARAA A TE FARE ANAVAHARAU A TE EKALESA

Ua fano atu Lehi e to'na utuafare i te fenua i fafauhia na ni'a i te pahia ta ratou i hamani. (A hio 1 Nephi 18.)

5

Ua tamau noa o Lamana e Lemuela i te faaroo ore i to raua metua tane e i te Fatu. Ua piihia to raua mau huaai te Ati Lamana. Ua tamau noa Nephi i te faaroo i te parau a to'na metua tane e a te Fatu. Ua piihia to'na mau huaai te Ati Nephi. (A hi'o 2 Nephi 4-5.)

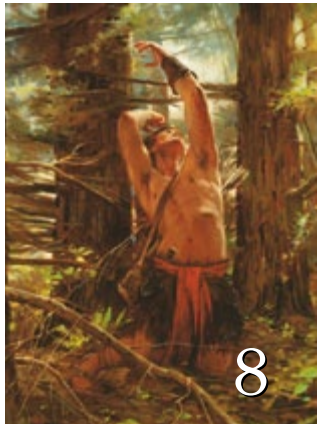
6

I muri a'e i te poheraa o Lehi e o Nephi, ua farii te tahi atu mau taata, mai ia lakoba te taea'e o Nephi, i te hopoi'a ia papa'i i te mau haapiiraa e te mau ohipa faufaa rahi tei tupu i ni'a i te mau papaa parau. (A hi'o lakoba 1.)

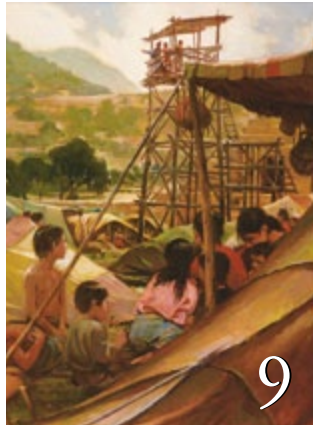

7

Ua pure Enosa ia faaorehia ta'na mau hara, e ua faaorehia ta'na mau hara. (A hi'o Enosa 1.)

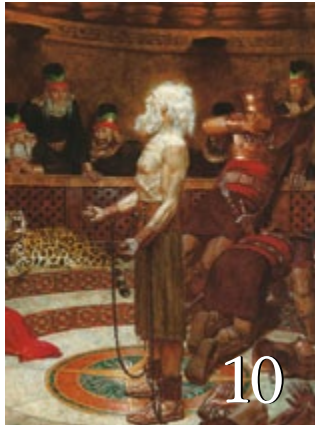

8

9

Ua patu te Arii Beniamina i te hoê pare no te haapii i te evanelia i to'na nunaa. (A hi'o Mosia 2-6.)

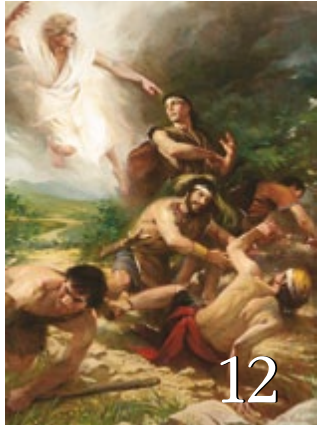
10

Ua haapohe te hoê arii ino o Noa te i'oa i te peropheta Abinadi. Ua faafariu râ te mau haapiiraa a Abinadi i te hoê o te mau tahu'a a Noa o Alama te i'oa. (A hi'o Mosia 11-17.)

11

Ua tapuni Alama mai roto mai i te aora'i o te Arii Noa, ua haapii i te evanelia i te tahi atu mau taata, e ua bapetizo ia ratou. (A hi'o Mosia 18.)

12

Aita te tamaiti a Alama, o Alama Tamaiti, i haapa'o. E mea ino roa oia e to'na mau hoa, te mau tamaiti a Mosia. I muri iho ua parau te hoê melahi ia ratou ia tatarahapa o Alama e te mau tamaiti a Mosia e ua horo'a i te toea o to ratou oraraa no te pororaa i te evanelia. (A hi'o Mosia 27-28.)

Ua faafariu o Amona te tamaiti a Mosia e rave rahi mau Ati Lamana i muri a'e i to'na parururaa i te mau nānā a te Arii Lamoni e te roaaraa ia'na te ti'aturiraa o te Arii. (A hi'o Alama 17–19.)

13

Ua papa'i te Tapena Moroni i te reva no te ti'amâraa e ua aro no te paruru i te ti'amâraa o to'na nunaa. (A hi'o Alama 46, 48.)

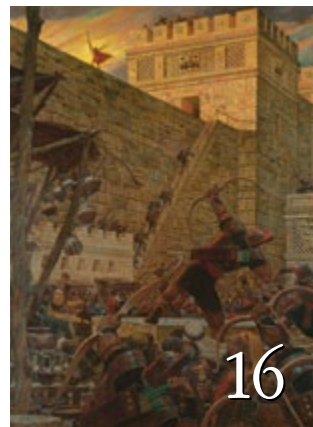
14

Ua arata'i Helamana i te hoê nuu e 2.000 feia apî parau-ti'a. (A hi'o Alama 53, 56–58.)

15

Ua tohu te hoê peropheta Ati Lamana o Samuela te i'oa e ua fatata o Iesu Mesia i te fanauhia. (A hi'o Helamana 13–16.)

16

19

Ua ma'itihia te hoê tamaiti e 10 matahiti te paari o Moromona te i'oa ia papa'i i ni'a i te mau papaa parau ia tae i to'na paariraa. I te 24raa o to'na matahiti ua haamata oia i te haaputu-putu i te mau aamu faufaa rahi roa'e no roto mai i te mau papaa parau i roto i te tahi mau api auro. (A hi'o Moromona 1.)

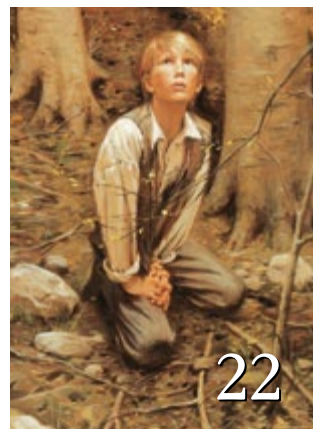
20

Hou te poheraa o Moromona, ua horo'a oia i te mau papaa parau i ta'na tamaiti o Moroni. E tenerara o Moroni i roto i te nuu faehau. O oia te ati Nephi hopea tei ora mai i muri a'e i te hoê tama'i rahi i rotopu i te mau ati Lamana e te mau ati Nephi. (A hi'o Moromona 6, 8.)

21

Hou oia a pohe ai, ua huna o Moroni i te mau papaa parau i te hoê vahi tei piihia o Cumora. Fatata 1400 matahiti i muri, i to Moroni hunaraa i te mau papaa parau, ua pure te hoê tamaiti e 14 to'na matahiti o Iosepha Semita te i'oa, ia ite tei hea te ekalesia mau. (A hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:5–16.)

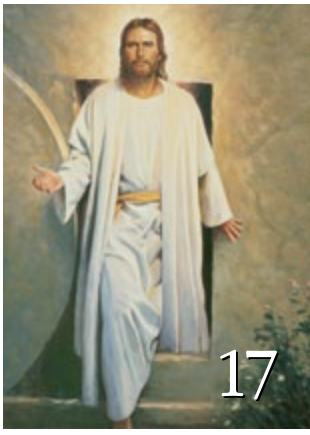

22

Ua fâ mai te Metua i te Ao ra e Iesu Mesia ia Iosepha Semita e ua parau atu ia'na e aita te hoê noa'e o te mau haapa'oraa i te mea mau e te ti'a. E tauturu Iosepha i te faaho'i mai i te Ekalesia mau a Iesu Mesia. (A hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:17–20).

TE. ALII : TO AMONA PARLURURAA I TE NANA A TE ARII AMONI. NA ARNOID FRIBERG © 1951 IRI. A HAERE MAI, NA WAITER RANE. NA ROTO I TE FAATI'ARA A TE FARE ANAVAHARAU A TE EKALEA. I TE TOHU RA SAMUELA I TE ATU LAMANA, NA ARNOID FRIBERG © 1951 IRI. TO MOROMONA HAAPOTORA I TE MAU API, NA TOM LOVELL © IRI. UA FAAEA VAU O VAU ANA'E, NA WAITER RANE. NA ROTO I TE FAATI'ARA A TE FARE ANAVAHARAU A TE EKALEA. MORONI E HUNA RA I TE MAU API, NA TOM LOVELL © IRI. TE MAU HINAARO O TOU NEI AUI I NA WAITER RANE. TE ATAU. UA TI'AFAAHOU OIA, NA DEL PARSON. TE MESIA E TE MAU TAMARI IRI O TE BUKA A MOROMONA, NA DEL PARSON © 1995. TE FARA'A TE MEAHI MORONI IA IOSEPHA SEMITA, NA TOM LOVELL © 2003 IRI. TE AIVI NO CUMORA, NA JON MCNAUGHTON. TE IRITI RA IOSEPHA SEMITA I TE BUKA A MOROMONA, NA DEL PARSON © 1996 IRI

Ua fanauhia mai o Iesu Mesia i te atea roa i Betelehema. Ua haapii Oia i Ta'na evanelia, ua faaora e ua haamaitai i te mau taata, e ua faati'a i Ta'na Ekalesia. I muri iho ua faasatauroahia e ua ti'afaahou mai oia. (A hi'o 3 Nephi 1, 8–10.)

17

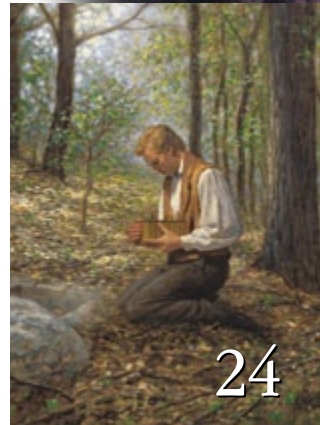
23

Ua fâ atu Moroni ia Iosepha Semita e ua faaite atu ia'na no ni'a i te mau api tei hunahia. I to Iosepha Semita paariraa, ua farii oia i te mau api e ua iriti i te reira. (A hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:27–54).

I muri a'e i To'na ti'afaahou-raa, ua farerei Oia i te mau Ati Nephi e i te mau Ati Lamana parau-ti'a. Ua haapii Oia ia ratou i Ta'na evanelia, ua faaora e ua haamaitai ia ratou, mai Ta'na i rave i te fenua i Ierusalem. (A hi'o 3 Nephi 11–28.)

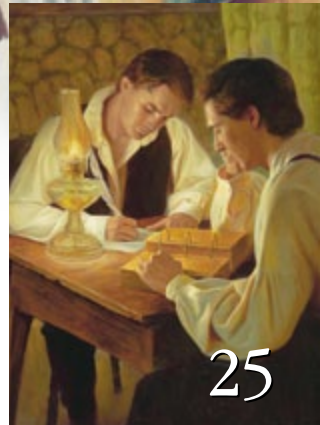

18

24

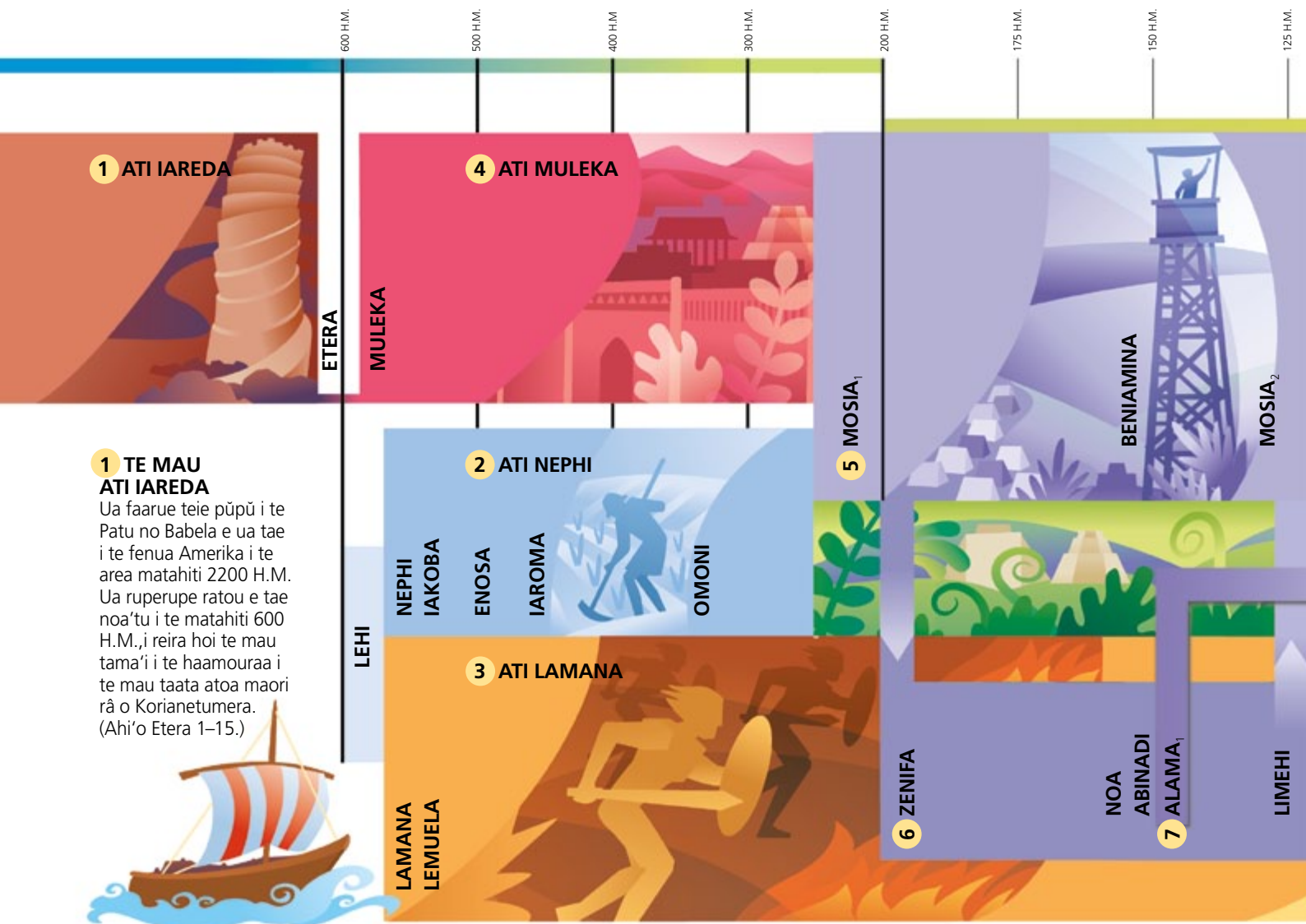
I te 21raa o to'na matahiti, ua haere atu o Iosepha Semita i te Aivi no Cumora e ua rave i te mau api mai roto mai i te vahi ta Moroni i huna. (A hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:19).

25

Na roto i te mana o te Atua, ua iriti o Iosepha Semita i te papa'iraa i ni'a i te mau api. Ua nene'i oia i teie iriritira. Ua piihia te reira te Buka a Moromona. (A hi'o i te api upoo parau e te omuaraa o te Buka a Moromona) ■

TE ANA'IRAA TAIME O TE BUKA

1 ATI IAREDA

1 TE MAU ATI IAREDA

Ua faarue teie pūpū i te Patu no Babela e ua tae i te fenua Amerika i te area matahiti 2200 H.M. Ua ruperupe ratou e tae noa'tu i te matahiti 600 H.M., i reira hoi te mau tama'i i te haamouraa i te mau taata atoa maori rā o Korianetumera. (Ahi'o Etera 1–15.)

2 TE MAU ATI NEPHI

Ua faarue te pūpū a Lehi ia Ierusalem i te area matahiti 600 H.M. e ua tae atu i Amerika. I muri mai ua vahihia to'na huaai. I muri a'e i to Lehi poheraa, ua pee te feia parau-ti'a i ta'na tamaiti ia Nephi i te fenua apato'erau. Ua riro mai ratou ei mau Ati Nephi. (A hi'o 1 Nephi 1–22; 2 Nephi 1–5.)

3 TE MAU ATI LAMANA

I muri a'e i te poheraa o Lehi, ua faaea mai te mau taata iino i piha'iho i ta'na tamaiti o Lamana e ua riro mai ratou te mau Ati Lamana. (A hi'o 2 Nephi 5.)

4 TE MAU ATI MULEKA

Ua arata'i o Muleka, te hoê tamaiti a te arii Zedekia, i te hoê pūpū taata no Ierusalem i te area matahiti 587 H.M. e ua tae atu i te fenua Amerika. Ua ite ratou ia Korianetumera. (A hi'o Omoni 1:14–21.)

5 MOSIA 1

I te area matahiti 225 H.M. ua riro mai te mau Ati Nephi ei nunaa iino, no reira Mosia 1, i arata'i ai i te hoê pūpū Ati Nephi parau-ti'a i Zarahemela e ua apiti atu i te Ati Muleka. Ua pii ratou ia ratou iho te mau Ati Nephi. Ua riro mai Mosia 1, to ratou arii parau-ti'a. O te arii Beniamina ta'na tamaiti. (A hi'o Omoni 1:12–23.)

6 ZENIFA

I te area matahiti 200 H.M. ua arata'i o Zenifa, te hoê Ati Nephi, i te hoê pūpū taata i te tufaa apatoa no te titau i te mau fenua no te Ati Nephi. I to Zenifa taeraa'tu i reira e ta'na pūpū, ua faatīfīhia ratou e te mau Ati Lamana. I muri iho, ua tonu atu te arii Mosia 2, ia Amona no te imi i te pūpū, e ua faafariu Amona i te arii Limehi. (A hi'o Mosia 7; 9–22.)

A MOROMONA

7 ALAMA₁
Fanauhia i rotopu i te nunaa taata a Zenifa, ua riro Alama₁ te hoê o te mau tahu'a a te arii ino o Noa. Ua taparahi-pohe-hia te peropheta Abinadi i muri a'e i to'na piiraa i te arii Noa ia tatarahapa. Ua ti'aturi râ Alama₁ i te mau haapiiraa a Abinadi e ua tapuni oia e te hoê pûpû taata faaroo, ma te amui atu i muri iho i te mau Ati Nephi. (A hi'ô Mosia 11; 17-18; 23-24.)

8 ALAMA₂ E TE MAU TAMAITI A MOSIA₂
I to ratou taure'are'araa, ua haa o Alama₂ e te mau tamaiti a te arii Mosia₂ no te haamou i te Ekalesia. Ua avau te hoê melahi ia ratou e ua tatarahapa ratou. Ua riro mai Alama₂ ei hoê faatere parau-ti'a. (A hi'ô Mosia 27-29). Ua riro mai te mau tamaiti a Mosia₂ ei mau misionare no te mau ati Lamana. I muri a'e i to ratou manu'ia-raa rahi, ua amui faahou ratou ia Alama₂ e ua oaoa. (A hi'ô Alama 17-26.)

9 TE FEIA EIÂ NO GADIANOTONA
E mea puai roa te mana o teie amuiraa huna taparahi taata i te taime e mea ino te sotaiete e e mea paruru roa ratou ia vai parau-ti'a ana'e te sotaiete. I te area matahiti 350 M.P.M. ua haape'ape'a ratou i te oraaa papû o te mau taata atoa. (A hi'ô Helamana 2 ; 6 ; 4 Nephi 1:42-46.)

10 IESU MESIA
I muri a'e i To'na Ti'a-faahou-raa i Ierusalem, ua fâ atu te Faora i te fenua Amerika, ua utuutu i te nunaa, ua haapii i Ta'na evanelia, e ua faanaho i Ta'na Ekalesia. Ua ora te mau taata ma te hau e 200 matahiti te maoro i muri a'e i To'na tere. (A hi'ô 3 Nephi 11-28).

11 HAAMOUHIA TE MAU ATI NEPHI
Ua ho'i riiirii noa mai te ino, ua u'ana te mau tama'i e ua haamouhia te mau Ati Nephi. Ua tape'a o Moroni, te taata ana'e tei ora mai, i te mau papaa parau e ua huna i te reira i muri iho hou a pohe ai oia. (A hi'ô 4 Nephi 1:24-28 ; Moromona 8:1-8 ; Moroni 10.)

NA VAI I PAPA'I

Ua nana'o te mau peropheta tahito, te mau taata papa'i aai e te mau faatere i to ratou mau iteraa papû e to ratou aamu i ni'a i te mau api auro. I muri mai, ua iriti te peropheta Iosepha Semita, na roto i te horo'a e te mana o te Atua, i te hoê haapotoraa no taua mau papaa parau matamua ra.

Te mau taata papa'i aore râ te mau tumu no te mau Buka Tahito Matamua

Nephi, Iakoba, Enosa, Iaroma, Omoni, e te tahi atu â

Moromona

Mau api veo a Labana (a hi'o 1 Nephi 5:10-14)

Zenifa

Lehi (a hi'o 2 Nephi 1:1-4, 11 ; PH&PF 3, tufaa omuaraa) ; Beniamina (a hi'o Omoni 1:12-23 ; Mau Parau a Moromona 1:16-18 ; Mosia 1-6) ; Mosia₂ (a hi'o Omoni 1:23-25 ; Mosia 6:3) ; Alama Tamaiti, mau Tamaiti a Mosia, Helamana₂, Pahorana, Tapena Moroni, Nephi₃, Nephi₄

Moromona

Te mau buka no te ati lareda i ni'a e 24 api, e tae noa'tu i te mau papa'i a Etera (a hi'o Etera 1:1-5)

Moroni

Te mau papaa parau tei faati'a i te mau api

Te mau api na'ina'i a Nephi (buka no te pae varua ; mai te area matahiti 600 H.M. e tae atu i te matahiti 130 H.M.)

Te mau parau a Moromona (tu'ati i te mau api na'ina'i e te haapotoraa o te mau api rahi a Nephi ; a hi'o atoa i te mau irava 1-18)

Te mau api rarahi a Nephi (mau buka no te pae tino e te aamu no te pae faaroo ; i te area matahiti 130 H.M. e tae atu i te matahiti 321 M.P.M. 321)

Te mau papaa parau a Moromona (i te area matahiti 345 M.P.M. e tae atu i te matahiti 385 M.P.M. 385)

Buka a Etera, te mau papaa parau no te Ati lareda tei tauihia (i te area matahiti 2400 H.M. e tae atu i te matahiti 600 H.M.)

Te mau papaa parau a Moroni (a hi'o Moromona 9:30-37 ; i te area matahiti 385 M.P.M. e tae atu i te matahiti 421 M.P.M. 421)

TE BUKA A MOROMONA?

I te arui no te 21 no setepa 1823 ua fâ mai te melahi Moroni i te taure'are'a apî ia Iosepha Semita e ua parau atu ia'na e e iritihia te mau api auro ei Buka a Moromona. E maha matahiti i muri mai, ua nehenehe ia Iosepha ia rave mai i te mau papaa parau e ia iriti i te reira (a hi'o Iosepha Semita — Aamu 1:27–54).

Te mau api auro i horo'ahia i te peropheta Iosepha Semita e te melahi Moroni i te 22 no setepa 1827

Te mau api a Moromona (papaa parau haaputuputuhia e haapotohia e Moromona e e Moroni)

Tufaa tapirihia (aita i iritihia)

Te Buka a Moromona

Api upoo parau
 1 Nephi
 2 Nephi
 Iakoba
 Enosa
 Iaroma
 Omoni
 Te mau Parau a Moromona
 Mosia
 Alama
 Helamana
 3 Nephi
 4 Nephi
 Moromona
 Etera
 Moroni

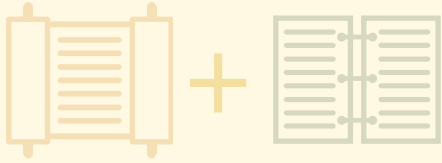
*Ua haamaramarama Iosepha Semita, « Te api upoo parau o te Buka a Moromona o te hoê ia iritiraa ti'a, tatarahia mai roto mai i te api hopea, i te pae aui o te mau api » (*History of the Church*, 1:71).

Ua oti te buka matamua i te iritihia i te matahiti 1829, ua oti te buka i te nene'ihia e te taata nene'i i te matahiti 1829–30, e ua nene'ihia e 5.000 buka matamua no te Buka a Moromona i te matahiti 1830.

Ua haaputuputuhia te haamaramaramaraa i ni'a i teie tabula mai roto mai i te omuaraa e te papa'iraa i roto i te Buka a Moromona.

MAI TE AUI : HOHO'A NA IED CLARK ; HAAPOTO RA O MOROMONA I TE MAU API NA TOMI LOVELL ; TO TE MELAHI MORONI FARA'A IA IOSEPHA SEMITA NA TOMI LOVELL ; HOHO'A NA CRAIG DIMOND ; MORONI E HORO'A RA I TE MAU API AURO NA GARY KAPP ; EIAHA E TARTIHIA ; HOHO'A NA EMILY TEISHMAN ; FAAHOHO'ARAA NA JOHN LUKE

TE BUKA A MOROMONA : E hoê ite e te Bibilia

Mai te au i te ture a te bibilia e « tei te vaha o na ite toopiti e tootoru ra e riro ai te mau parau atoa ra ei parau mau » (2 Corinthians 13:1), te faaite papû toopiti nei te Buka a Moromon e te Bibilia no ni'a ia Iesu Mesia e te haapii nei i te mau parau tumu no Ta'na evanelia. Ua haapii o Elder Russell M. Nelson no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo e « te haapapû nei te mau ite no te mau papa'iraa mo'a te tahi i te tahi. Ua tatarahia teie mana'o e mea maoro i teie nei a papa'i ai te hoê peropheta

e ua papa'ihia te Buka a Moromona 'ia faaroo outou i [te Bibilia] : e ia faaroo outou i [te Bibilia], e faaroo atoa ia outou i te [Buka a Moromona]' [Moromona 7:9]. Te faahiti ra te tahi buka i te tahi. Te ti'a nei na buka tata'itahi ei haapapûraa e te ora nei e te paraparau nei te Atua i Ta'na mau tamarii na roto i te heheura i Ta'na mau peropheta ».¹

Teie i raro nei te hoê tabula no te mau parau haapiiraa tumu tei haapiihia i roto i te Bibilia o ta te Buka a Moromona e haapapû faahou nei.

Te faanahonahoraa a te Atua no tatou

Te haapii nei te Bibilia e te Buka a Moromona e o te Atua to tatou Metua i te Ao ra. No reira, Oia i faaineine ai i te hoê « rave'a o te ora » (Alma 24:14) e nehenehe ai ia tatou ia faaorahia na roto i te Taraehara a Iesu Mesia.

Metua Here i te Ao ra

Bibilia : « No'na hoi to tatou ora, e i hahaere ai, e i parahi ai hoi ; mai ta ve toofanu o to outou mau rohiphepe i parau maira e, e teie nei, e tamarii atoa tatou na'na » (Te Ohipa 17:28 ; a hi'o atoa Salamo 82:6 ; Hebera 12:9).

Buka a Moromona : « Ua ite au e, ua aroha [te Atua] i ta'na mau tamarii » (1 Nephi 11:17 ; a hi'o atoa 1 Nephi 17:36).

Te pohe e te ao varua

Bibilia : « Ei reira te repo e ho'i ai i raro i te repo no reira oia ra, e ho'i râ te varua i te Atua i horo'a maira » (Koholeta 12:7 ; a hi'o atoa 1 Petero 3:19–20 ; 4:6).

Buka a Moromona : « Te varua o te mau taata atoa ra, te taata maitai e te ino atoa hoi, ua afaihia ia ratou i taua Atua ra o tei horo'a mai i te ora ia ratou ra » (Alama 40:11 ; a hi'o atoa i te mau irava 12–14).

Ti'a-faahou-raa

Bibilia : « E ia pohe tau iri nei i teie nei ma'i, e hi'o â vau i te Atua i roto i tau tino nei » (Ioba 19:26 ; a hi'o atoa Ezekielia 37:12 ; 1 Korinetia 6:14 ; 15:54).

Buka a Moromona : « E ite ai au e, ua ite outou e, pe noa'tu to tatou mau tino i te pohe, e hi'o â tatou i te Atua i roto i to tatou tino nei » (2 Nephi 9:4 ; a hi'o atoa 2 Nephi 9:12 ; Alama 11:43–45 ; 40:23).

E horo'a te mau faaueraa i te hoê arata'i

Te haapii nei te Bibilia e ua horo'a te Atua i te mau faaueraa e e haamaitai ia Oia ia tatou ia faaroo ana'e tatou. Ua papa'i e ua haapa'o atoa te mau peropheta no te Buka a Moromona i te mau faaueraa.

UA FAAITE PAPÛ TE HOÊ PEROPHETA

« Eiaha e ti'aturi ia outou iho, a tai'o râ i te mau buka maitai roa'e—te Bibilia e te Buka a Moromona—e a titau i te mau haamaramarama atoa e nehenehe ia outou, e i muri iho a ati atu i te Atua e ia faatea ê atu ia outou i te mau huru ino e te viivii atoa, e ia outou ra ia te mau haamaitairaa o te Atua Teitei Roa ra ».

Peresideni John Taylor (1808–87), Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : John Taylor (2001), 148.

Te mau haamaitairaa no te haapa'oraa

Bibilia : « E ua parau mau Iehova ia tatou e, e haapa'o i tau mau haapa'oraa nei, e ia mätä'u tatou i to tatou Atua ia Iehova, ia maitai tatou e amuri noa'tu, ia faaora oia ia tatou. ... Ia haapa'o tatou, e ia rave i taua mau parau atoa nei, e riro ia ei parau-ti'a na tatou » (Deuteronomi 6:24–25 ; a hi'o atoa Maseli 4:4 ; Ioane 14:21).

Na Ture Hoê Ahuru

Bibilia : Ua heheu mai te Fatu i Na Ture Hoê Ahuru ia Mose (a hi'o Exodo 20:1–17).

Te Tuhaa Ahuru

Bibilia : « Hopoi mai na outou i te ahuru atoa o te mau tao'a i roto i te fare vairaa, ia maa-hia tau fare nei » (Malaki 3:10 : a hi'o atoa Levitiko 27:30).

Bapetizoraa e te Varua Maitai

Bibilia : « Ia ore te taata ia fanau i te pape e te Varua, e ore oia e ô i te basileia o te Atua ra » (Ioane 3:5 ; a hi'o atoa Mareko 16:16 ; Te Ohipa 2:36–38).

Buka a Moromona : « Ua parau mai hoi oia ia outou ra e, ia haapa'o outou i ta'na mau faaue, e maitai ia outou i te fenua nei ; aore roa hoi ta'na e faahuru-ê-raa i ta'na i parau maira ; e tena na, ia haapa'o outou i ta'na ra mau faaue, e haamaitai, e e haamanuia hoi oia ia outou » (Mosia 2:22 ; a hi'o atoa 2 Nephi 1:20).

Buka a Moromona : Ua haapii Abinadi i na Ture Hoê Ahuru i te mau tahu'a o te arii Noa (a hi'o Mosia 12:33–36 ; 13:12–24).

Buka a Moromona : « O taua iho Melehizedeka ta Aberahama i horo'a'tu i te ahuru o te tao'a na'na ra ; oia hoi ua horo'atu to tatou metua ra o Aberahama i te ahuru o te tufaa o ta'na mau tao'a atoa ra » (Alama 13:15 ; a hi'o atoa 3 Nephi 24:8–10).

Buka a Moromona : « E tatarahapa, e o te mau oti'a no te fenua, e haere mai ia'u, e bapetizohia i to'u i'oa, ia mo'a outou i te noaaraa mai te Varua Maitai, ia ti'a outou ma te porao ore i mua ia'u i te mahana hopea ra » (3 Nephi 27:20 ; a hi'o atoa 2 Nephi 9:23 ; 31:5–9).

Te misioni a Iesu Mesia

Te faaite papû nei te Bibilia e te Buka a Moromona no ni'a ia Iesu Mesia, te Tamaiti a te Atua, e Ta'na Taraehara. Te haapii nei raua e ua rave te Faaora i ni'a Ia'na iho ta tatou mau hara e ua upooti'a i ni'a i te pohe.

UA FAAITE PAPÛ TE HOË PEROPHETA

« Te faaite nei te Buka a Moromona e... e parau mau te Bibilia e te faaite papû nei te Buka a Moromona i te reira ; e te faaite nei na buka toopiti i te parau mau o te tahi e te tahi. »

Peresideni Brigham Young (1801–77), Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Brigham Young (1997), 121.

Te Tamaiti Fanau Tahī Ana'e a te Atua.

Bibilia : « I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horo'a mai i Ta'na Tamaiti Fanau Tahī, ia ore ia pohe te faaroo ia'na ra, ia roaa rā te ora mure ore » (Ioane 3:16); a hi'o atoa Mataio 16:16; Ioane 6:69).

Buka a Moromona : « Ua ite au nei e, e tae mai Iesu Mesia ra, oia hoi te Tamaiti iti ra, te Tamaiti Fanau Tahī a te Metua ra, tei i te maitai, e te aroha, e te parau mau » (Alama 5:48 ; a hi'o atoa 1 Nephi 11:16–21 ; Mosia 3:5–8).

Aufau no ta Tatou mau Hara

Bibilia : « O to'u iā toto, e toto no te faufaa apī, i haamaniihia no te taata e rave rahi ia matara te hara » (Mataio 26:28 ; a hi'o atoa Hebera 9:28 ; 1 Petero 3:18).

Buka a Moromona : « Inaha, e pūpū oia ia'na iho ei taraehara, ia faati'a i te titauroa a te ture i ni'a ia ratou atoa tei noaa te auu paruparu e te oto » (2 Nephi 2:7 ; a hi'o atoa 1 Nephi 11:33 ; Alama 34:8–10 ; 3 Nephi 11:14).

Hopoi ê i to tatou mau oto

Bibilia : « Ua rave mau rā oia i to tatou paruparu, e ua hopoi ê oia i to tatou oto » (Isaia 53:4 ; a hi'o atoa Hebera 2:18).

Buka a Moromona : « E e haere atu oia ma te faaoroma'i i te mau iui, e te ati, e te mau huru faahemaraa atoa ra... ia ite oia na roto i te tino i te rave'a e faaora'i i to'na mau taata i to ratou paruparuraa ra » (Alama 7:11–12 ; a hi'o atoa Mosia 14:3–5).

Ua vī te pohe

Bibilia : « Ua ti'a faahou mau ra te Mesia i te poheraa ra, e ua riro ei matamua no te feia i mairi te taoto ra » (1 Korinetia 15:20 ; a hi'o atoa Ioane 14:19; Te Ohipa 26:23).

Buka a Moromona : « Ia faaroo ia Iesu Mesia, o te Tamaiti oia na te Atua, o tei taparahihia e te ati Iuda, e ua tia faahou oia na roto i te mana o te Metua, i vī ai ia'na te apoo » (Moromona 7:5 ; a hi'o atoa Mosia 16:7–8 ; Helamana 14:17).

Te Ekalesia a Iesu Mesia i mutaa iho ra

Ua haamau te Fatu i Ta'na Ekalesia i Ierusalema e i te fenua Amerika. E mau ite te Bibilia e te Buka a Moromona e ua faanaho e ua arata'i Oia i to'na nunaa na roto i te mau peropheta e te mau aposetolo.

Mau peropheta

Bibilia : « Aita a te Fatu ra a Iehova e peu i rave, maori râ ia faaite i ta'na parau i moe i tana ra mau tavini i te mau peropheta » (Amosa 3:7 ; a hi'o atoa Ieremia 1:7 ; 7:25).

Buka a Moromona : « Na roto hoi i te Varua, i faaitehia mai i te mau peropheta te mau mea atoa » (1 Nephi 22:2 ; a hi'o atoa Iakoba 4:4–6).

Na Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Bibilia : « Ua parau atura oia i ta'na mau pīpī e haere mai ia'na ra, ua maiti ihora oia i te tino ahuru e ma piti, o ta'na ia i mairi i te i'oa e aposetolo » (Luka 6:13 ; a hi'o atoa Ephesia 2:19–20 ; 4:11–14).

Buka a Moromona : « E ao to outou ia haapa'o i te mau parau a teie nei tino taata e hoê ahuru ma piti, o ta'u i maiti i rotopu ia outou ia tauturu ia outou » (3 Nephi 12:1 ; a hi'o atoa 1 Nephi 11:29).

Mana autahu'araa

Bibilia : « E ere outou tei hinaaro mai ia'u; o vau râ tei hinaaro atu ia outou, e ua haapa'o ia outou ia haere outou e ia hotu i te huero, ei huero vaiiho taiata » (Ioane 15:16 ; a hi'o atoa Mataio 16:19 ; Luka 9:1–2 ; Hebera 5:4).

Buka a Moromona : « Ua faatoroa ihora [Alama] i te mau tahu'a e te mau peresibutero i te tuuraa i to'na rima mai te au i te haapa'oraa a te Atua, ia faatere ratou e ia tiai i te ekalesia » (Alama 6:1 ; a hi'o atoa 2 Nephi 6:2 ; Moroni 3).

UA FAAITE PAPŪ TE HOÊ PEROPHETA

« I teie mahana a haafaufaa-ore-hia'i te Bibilia e te mau taata e rave rahi tei ano'i i te mau haapiiraa a to te ao e te mau papa'iraa no te Bibilia no te haafaufaa ore i to ratou auaa mau, auê ia tatou i te oaoa e ua horo'a mai to tatou Metua Mure Ore i te Ao Ra, tei haape'ape'a tamau noa no te oraraa varua o Ta'na mau tamarii, ia tatou i te hoê hoa no te mau papa'iraa mo'a, tei itehia mai te Buka a Moromona, ei hoê paruru no te mau parau mau no te Bibilia tei papa'ihia e tei parauhia e te mau peropheta mai ta te Fatu i faaue. ...

« ... Na roto i te piti o teie ite e nehenehe ai ia tatou ia ite papū i te auaa o te mau haapiiraa a te mau peropheta tahito, e oia mau, a te Fatu e Ta'na mau pīpī a ora ai e a haapii ai ratou i rotopu i te mau taata. E ti'a teie ia faaūru i te mau taata atoa o te imi mau nei i te parau mau ia faaohipa amui i teie na papa'iraa mo'a e piti e ia tuatapapa i te reira ei hoê â buka, ma te ite e, mai ia tatou i ite, to raua auaa mau.

Peresideni Harold B. Lee (1899–1973), *Ye Are the Light of the World* (1974), 89, 91.

Te tahi atu â tuatapaparaa

E ere teie tabula i te hoê tabula hope roa. Ei tufaa no ta outou iho tuatapaparaa aore râ tai'oraa i te papa'iraa mo'a e te utuafare, e nehenehe ta outou e amui atu i teie nei tabula i te tahi atu mau faahoraa e ia imi i te tahi atu â mau parau haapiiraa tei haapiihia i roto i te Buka a Moromona e te Bibilia ma te faaohipa i te Arata'i i te mau Parau Tumu aore râ te Arata'i i te mau Papa'iraa Mo'a e te mau rave'a i ni'a i te itenati i scriptures.lds.org. ■

NOTA

1. Russell M. Nelson, « Scriptural Witnesses », *Liahona*, Novema 2007, 43.

Na Elder D. Todd Christofferson

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Nahea i te tuatapapa I TE BUKA A MOROMONA

Epiti ahuru ma pae matahiti i ma'iri a'e nei, ua tatara mai te peresideni Ezra Taft Benson (1899–1994) « e toru tumu rahi e ti'a'i i te feia mo'a i te mau mahana hopea nei ia faariro i te tai'oraa i te Buka a Moromona ei ohipa no te hoê oraraa taatoa ».¹ Teie te mau tumu :

- A tahi, te Buka a Moromona o te ofa'i fana ia no ta tatou haapa'oraa, te ofa'i fana no to tatou ite no Iesu Mesia, no ta tatou haapiiraa, e no to tatou iteraa papû.
- Te piti, ua papa'ihia te Buka a Moromona no to tatou anotau.
- Te toru, e tauturu te Buka a Moromona ia tatou ia haafatata'tu i te Atua

Te horo'a atoa mai nei teie mau tumu no te tuatapaparaa i te Buka a Moromona i te tahi mau rave'a e nehenehe ta tatou e rave no te tai'oraa i teie buka papa'iraa mo'a taa ê.

Te ofa'i fana no ta tatou haapa'oraa

No te mea hoi e e ofa'i fana te Buka a Moromona no to tatou ite no te Mesia e te îraa o Ta'na evanelia, e mea faufaa rahi i roto i ta tatou tuatapaparaa ia haapa'o maitai i te mau haapiiraa e i te iteraa papû e rave rahi no ni'a i te Fatu e vai nei i roto. Ua rave te tahi i teie rave'a na roto i te raveraa i te hoê Buka a Moromona apî e te māmâ e te tapa'oraa i te mau irava atoa o te faahiti aore râ o te haapii i te parau a te Faaora, Ta'na ohipa, e Ta'na misioni. E afa'i mai te reira i te hoê iteraa hohonu a'e no ni'a ia Iesu ei Tamaiti na te Atua e te hoê mau-ruururaa apî no te mea Ta'na i rave e te tamau noa nei â i te rave no tatou.

Papa'ihia no to tatou anotau

Ua papa'i te feia papa'i no te Buka a Moromona ma te feruri i te mau u'i i mua, te mau mahana hopea ihoa râ. I to'na haapotoraa i te mau papaa parau a te Ati Nephi, ua parau o Moromona e eita e nehenehe ia'na ia tuu « te vahi hoê i roto i na vahi e hoê hanere » (a hi'o 3 Nephi 5:8 ; a hi'o atoa te mau Parau a Moromona 1:5). Ua parau Moroni, « te parau nei au mai te mea te ônei outou, aita râ ia. Inaha râ, na Iesu Mesia outou i faaite mai ia'u nei, e ite ai au i ta outou ra mau ohipa » (Moromona 8:35). Ua papa'i teie na taata papa'i e te tahi atu â, i raro a'e i te faaûruraa, i te mea e maitai rahi a'e no tatou i teie mau mahana hopea nei.

No reira e ti'a'i ia tatou ia tuatapapa e teie mau uiraa i roto i te feruriraa : « No teaha teie i tuuhia'i i roto ? Nahea teie e tano ai i teie mahana e ia'u ? » Ua parau te peresideni Benson, ei hi'oraa, e i roto i te Buka a Moromona e ite tatou i te hoê hoho'a no te faaineineraa no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora. E haapii mai tatou nahea to te mau pîpî a te Mesia oraraa i te tau tama'i, i te faarururaa i te hamani-ino-raa e te taivaraa, i te rave-raa i te ohipa misionare e i te pahonora a i te mau ati no te oraraa tino.² Mai ta Nephi i rave, ia tai'o ana'e tatou, e ti'a ia tatou ia « faaau » te mau papa'iraa mo'a ia tatou iho—oia hoi, ia tamata i te ite nahea i te faaohipa i te mea ta tatou e ite i roto te Buka a Moromona (a hi'o 1 Nephi 19:23).

Haafatata'tu i te Atua

Ma te faahiti faahou i te peresideni Benson : « E ere noa e te haapii mai nei te Buka a Moromona ia tatou i

TAMAU I TE TUATAPAPARAA NO TE TAMAU I TE HAAPIIRAA

Te taimē matamua a tai’o ai au i te Buka a Moromona e ere au i te melo. E 16 matahiti to’u, e ua tai’o vau i te reira i roto hoē hepetoma. Fatata i te pae hopea o ta’u tai’oraa, ua ite au i te hoē irava tei haapapū e mai te mea na te Mesia te hoē Ekalesia, e mau ia te reira i To’na ra i’oa (a hi’o 3 Nephi 27:8). I taua taimē rā ua tahe mai te mau roimata na ni’a i to’u na papari’a. Ua ite au e e parau mau te Buka a Moromona, e ua faaoti au ia bapetizohia.

I muri a’e i to’u bapetizoraa ua tai’o faahou vau i te buka, i taua taimē rā ua hoo mai au i te hoē peni tara e ua tapa’o i te mau irava aore rā te mau tufaa tei faauru ia’u. I roto i ta’u mau tai’oraa i muri mai ua na reira faahou vau, maori rā ua amui atu vau te mau nota i te mau irava tei tapa’ohia i te hiti o te api. Te taimē i mua’tu ua amui atu vau i te mau faahororaa i te mau irava e tuati, no roto anei i te Buka a Moromona aore rā te tahi atu mau papa’iraa mo’a.

I muri iho, i te omuaraa o te matahiti, ua hoo vau i te hoē buka apī no te mau papa’iraa mo’a, no te mea hoi ua i roa ta’u buka i te mau tapa’opa’oraa, i muri ihoa ra i to’u faaohiparaa i te reira i ta’u misioni e to’u faaineineraa i te mau haapiiraa e rave rahi. Ua niuhia ta’u tuatapaparaa e ta’u tapa’opa’oraa i teie taimē i ni’a i te parau tumu. Ua faataa vau i te hoē peni initi no te mau tumu parau taaē maitai—ei hi’oraa, te peni puatou no te faaroo, te matie no te tatarahapa, e na reira noa’tu.

Na roto i te tuatapapa-tamau-noaraa i te Buka a Moromona e te faaohiparaa i teie mau rave’a huru rau, ua haapii mai au e eita te tai’oraa i te Buka a Moromona hoē noa taimē e nava’i. E haapii mai tatou reni i ni’a i te reni a tamau noa’i tatou i te tuatapapa. Ua haapii atoa vau e noa’tu eaha te rahiraa taimē to tatou tai’oraa, e vai noa mai ā te tahi mea o te tura’i ia tatou ia parau e, « No teaha vau i ore ai i ite i te reira na mua’tu ? Te vai ra hoi te reira ».

Te haapii mai nei te mau papa’iraa mo’a—, te Buka a Moromona ihoa rā — no ni’a ia Iesu Mesia e to tatou Metua i te Ao ra. Ua haafatata’tu te tai’oraa i te mau papa’iraa mo’a ia’u ia Raua.

Cristina Vergara Ramirez, Tireni

te parau mau te na reira mau nei oia. E ere noa e te faaite papû nei te Buka a Moromon no te Mesia, te faaite uana nei oia i te reira. ... Tera râ, te vai ra te tahi mea hau atu. Te vai ra hoê mana i roto i te reira buka o te haamata i te tahe mai i roto i to outou oraraa i te taima a hamata ai outou i te tuatapapa i te reira buka.³

Oia mau, e titau te tai'oraa i te Buka a Moromona i te Varua, e te Varua o te rave'a ia no te heheuraa. Te faaite nei te reira e e tai'o tatou na roto i te mana'ona'oraa,

UA FAAITE PAPÛ TE HOÊ PEROPHETA

« Ua haamata vau i te tai'o i te Buka a Moromona hou a roto mai ai au e diakono, e ua tai'o vau i te reira mai taua taima mai â, e ua ite au e e parau mau te reira. ...

« ... E au ra ia'u e ore roa te hoê melo no teie Ekalesia e maururu e tae noa'tu i te taima ua tai'o e ua tai'o faahou oia i te Buka a Moromona, e ua feruri hohonu i te reira ia nehenehe ia'na ia faaite papû e e parau mau te reira buka e te faaururaa a te Mana Hope i ni'a i te reira e e parau mau to'na aamu ».

Peresideni Joseph Fielding Smith (1876–1972), i roto i te Conference Report, Atopa 1961, 18.

te feruriraa, te tuatapaparaa, te pureraa e penei a'e te papa'iraa i te mau parau a tai'o ai tatou. Na te reira e tuu ia tatou i roto i te hoê faanahoraa no te farii i te tahi atu â mararama e te ite, no ni'a i te mea ta tatou e tuatapapa nei e te tahi atu â mau tufaa. I te tahi mau taima e mea maitai ia tai'o i te taato'araa o te Buka a Moromona i roto i te hoê noa tau poto no te haru mai i te auraa o to'na aamu e ta'na parau poro'i. I te rahiraa râ o te taima, e mea maitai a'e ia haapuui i te faataa i te taima au i te mahana tata'itahi no te tuatapapa i te buka eiaha râ ia tai'o i te tahi rahiraa irava aore râ api i faataahia i te mahana hoê.

Mau tauturu no te tai'oraa

Ua haamaitaihia tatou i teie mahana i te fana'o i te tahi mau mauhaa e nehenehe e tauturu i ta tatou tai'oraa i te Buka a Moromona. Ua tu'atihia te tahi i ta tatou mau papa'iraa mo'a, Te Arata'i i te mau Parau Tumu, Te Faatoro Parau a te Bibilia, e te tabula i roto i te mau papa'iraa mo'a Paratane e te Arata'i i te mau Papa'iraa Mo'a na roto i te tahi atu mau reo. E te vai ra i roto i te mau papa'iraa mo'a nene'ihia na te feia mo'a i te mau mahana hopea nei e rave rahi mau faahoruraa e te mau tu'atiraa i te mau api atoa.

Te vai nei te tahi atu mau tauturu tei nene'ihia, mai te Buka Arata'i na te Piha Haapiiraa Sabati, te Buka Arata'i na te Pihi no te Haapiiraa Evanelia, e te Buka a te Pihi no te Haapiiraa Evanelia na te Feia Apî Paari. Te mea apî i to tatou tau e te matahiti o te rahiraa ia o te mau mauhaa roro uira, tei faaitehia i te hiti i te api 31.

Mauhaa no te faafariuraa

Ua roto te Buka a Moromona ei hoê tao'a faito ore e ei mauhaa no te faafariuraa ta te Fatu i faataa e i horo'a no to tatou nei tau tuuraa evanelia. Te ite nei au i te reira ei niu no to'u iho iteraa papû no Iesu Mesia, no te piiraa peropheta o Iosepha Semita, e no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei ei « basileia a te Fatu tei haamau-faahou-hia i ni'a i te fenua nei ».⁴ Te oaoa nei au i te apiti atu i to'u iteraa papû i to Iesu Mesia e « mai te au i te ora o to outou Fatu e to outou Atua mai te reira atoa te parau mau o taua mea ra » (PH&PF 17:6). Ia faahohonu ta outou tuatapaparaa i te Buka a Moromona, i roto i to outou oraraa taatoa, i to outou faafariuraa e ia arata'i te reira ia outou i ni'a i te hoê e'a ti'a e tae atu i te ora mure ore. ■

TE MAU NOTA

1. Ezra Taft Benson, « The Book of Mormon—Keystone of Our Religion », *Ensign*, Novema 1986, 5–7. Ua nene'ihia faahou-hia teie a'oraa tuiroo i roto i teie ve'a i te mau api [00] (52–58)
2. A hi'o Ezra Taft Benson, *Ensign*, Novema 1986, 6–7.
3. Ezra Taft Benson, *Ensign*, Novema 1986, 7.
4. Omuraa o te Buka a Moromona

TE MAU PAPA'IRAA MO'A I NI'A I TE ITENATI E TE MAU MAUHAA TA'ITA'I

Taa ê noa'tu i te faaohieraa i te mau ma'imiraa vitiviti e te faatu'atiraa, te horo'a mai nei te mau papa'iraa mo'a i ni'a i te itenati (scriptures.lds.org) e i ni'a i te mau mauhaa ta'ita'i (mobile.lds.org) e rave rahi mau ohipa apî e nehenehe e tauturu ia outou i roto i ta outou iho tuatapaparaa.

Ta'u buka iti tuatapaparaa (notebook.lds.org)

Te horo'a nei teie buka iti tuatapaparaa i ni'a i te itenati e rave rahi mau mauhaa ta outou paha i faaohipa mai te peniraa, te papa'iraa i te nota, e te faahororaa i te mau papa'iraa mo'a, ei hoho'a e faati'a atoa râ te reira ia outou ia faaohipa e ia faaherehere i teie mau mea na roto i te roro uira. Taa ê noa'tu i te reira, e nehenehe ta outou e « tapa'o » aore râ e faataa haere ta outou mau nota e te tahi atu mau mea mai tei hinaarohia. No te mea hoi e ua tomo atu i roto i Ta'u Buka iti no te Tuatapaparaa e ta outou LDS account, e faapî-noa-hia ia ta outou mau tauraa i roto i te buka iti noa'tu eaha te huru rau o te mau mauhaa ta outou i faaohipa no te tuati atu. E faati'a teie mau mauhaa ia outou ia hamani i ta outou iho vairaa tumu parau no te tuatapaparaa e te haapiiraa i te evanelia.

Te mau faanahoraa e te mau reo no te mau papa'iraa mo'a (scriptures.lds.org)

Te vai nei i teie nei te papa'iraa roro uira e te mau haruharuraa no te mau papa'iraa mo'a e roaa i teie nei i ni'a LDS.org e te mau mauhaa ta'ita'i na roto i te mau reo e rave rahi e te ravehia ra na roto i te tahi atu mau reo e rave rahi.

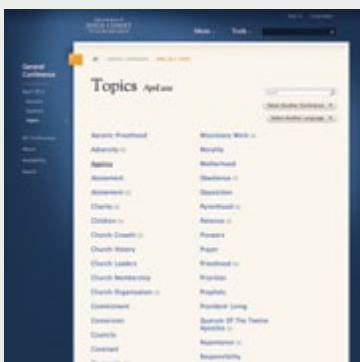
Taa ê noa'tu i te tai'oraa e te faarooraa na roto i te itenati, e nehenehe atoa outou e iriti e e faaohipa i te mau haruharuraa, te ePub e te mau papa'iraa PDF. E faaohie atoa te tahua apî a te Ekalesia no ni'a i te mau papa'iraa mo'a na roto i te itenati i te faaiteraa i te mau tufaa e ta outou iho mau nota ia vetahi ê na roto i te rata roro uira e te tahi atu mau mauhaa no te tuati atu i te mau taata.

Te vai nei te mau papa'iraa mo'a i te LDS.org i roto e 21 reo ; te vai nei te mau faanahoraa no te mau mauhaa ta'ita'i i roto e 10 reo, tei te huru râ o te faanahoraa.

Faahororaa no te mau faahitiraa no te mau papa'iraa mo'a a te feia mo'a i te mau mahana hopea nei (scriptures.byu.edu)

E tuati teie rave'a, tei faanahohia na roto i te reo Peratane e na orometua haapii no te Fare Haapiiraa Teitei no Brigham Young, te mau irava o te mau papa'iraa mo'a i te mau faahitiraa parau a te mau peropheta e a te mau aposetolo no teie nei anotau. Ei hi'oraa, te hinaaro nei outou i te ite e na vai i faahiti i te 1 Nephi 3:7 i roto i te amuiraa rahi. A pata i ni'a i te tuatiraa o te Buka a Moromona i te pae aui o te paruai e a haere atu i raro i 1 Nephi 3 ; i reira outou e ite ai i te pahonoraa.

Faahororaa no te mau tumu parau no te amuiraa rahi (conference.lds.org)

Te tahi atu rave'a no te tauturu ia outou ia tuati te tuatapaparaa i te mau papa'iraa i te mau parau a te mau peropheta ora, conference.lds.org o te faaite mai i te mau tabula no te parau tumu no te mau amuiraa rahi atoa. Ei hi'oraa, mai te mea te tuatapapa ra outou te Taraehara i roto i te mau papa'iraa mo'a, e nehenehe ia tatou e imi e pae a'oraa o te tuatapapa i taua parau tumu ra i roto i te amuiraa no te ava'e eperera 2011.

Te Moemoea o Lehi

TE MAU-MAITE-RAA I NI'A I TE AURI

*E ite-rahi-hia te tumu parau faufaa rahi no te Buka a Moromona
—te titauraa i te taata atoa ia haere mai i te Mesia— i roto i te orama a Lehi.*

**Na Elder
David A. Bednar**

No te Pūpū no te Tino
Ahuru ma Piti Aposetolo

Ua here au i te Buka a Moromona. Te tahi o ta'u mau haamana'oraa matamua roa no ni'a i te evanelia o to to'u ia metua vahine tai'oraa ia'u i *Te mau Aamu no roto mai i te Buka a Moromona na te mau Tamarii Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei*, na Emma Marr Petersen. I roto i taua mau ohipa ra tei tupu i to'u tamarii-
raa ra e i te tai'o-tamau-noa-raa e te pure i roto i te roaraa o to'u oraraa, ua tamau noa te Varua Maitai i te haapapû i to'u varua e te Buka a Moromona o te parau ia a te Atua.

Te faaite papû nei au e te Buka a Moromona o te tahi faahou ia Ite no Iesu Mesia. Ua ite au e ua iriti te Peropbeta Iosepha Semita i te Buka a Moromona na roto i te mana o te Atua. E te faaite papû atu nei au e te Buka a Moromona o « te hoê ia buka ti'a roa a'e i ni'a i te fenua nei, e o te ofa'i fana o ta tatou haapa'oraa, e e piri roa'utu [ia] te hoê taata i te Atua na roto i te tamau-maite-raa i ta'na mau ture, i te hoê noa'utu buka ».¹

Te mau Tapa'o Tumu i roto i te Orama a Lehi

Te faufaa rahi no te tai'oraa, te tuatapaparaa, te ma'imi-
raa, e te feruri-hohonu-raa i te mau papa'iraa mo'a e te Buka a Moromona ihoa râ, e ite rahi hia ia i roto i te mau tufaa e rave rahi o te orama a Lehi no te raau no te ora (a hi'o 1 Nephi 8).

Te tao'a tumu i roto i te orama a Lehi o te raau ia no te ora— te hoê faahoho'araa no « to te Atua aroha » (a hi'o 1 Nephi 11:21–22). « I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horo'a mai i Ta'na Tamaiti Fanau Tahī, ia ore ia pohe te faaroo ia'na ra, ia roaa râ te ora mure ore » (Ioane 3:16). No reira, te fanauraa, te oraraa, e te tusia taraehara a te Fatu ra o Iesu Mesia o te mau faaiteraa rahi roa'e ia no te aroha o te Atua no Ta'na mau tamarii. Mai ta Nephi i faaite papû, teie here o « te mea hinaarohia ia i te mau mea atoa » e, mai ta te melahi i parau i roto i ta'na orama, « e mea oaoa roa ia i te varua » (1 Nephi 11:22–23;

TE FAAITE PAPŪ NEI TE HOË PEROPHETA

« Te faaite papū atu nei au ia outou e te Buka a Moromona o te Parau mau iā a te Atua, e ua matara faahou te aparauraa i rotopu i te fenua e te ra’i, e ua heheuhia mai te e’a mau o te Fatu i te taata i ni’a i te fenua nei, o te faaite i te rave’a e nehenehe ai i te taatoaraa o te ite e o te mau haamaitairaa o te hinaarohia ia fariihia e te mau taata atoa o te tiaturi mau nei i te Mesia ».

Peresideni David O. McKay (1873–1970), « Marks Pointing to Authenticity of Book of Mormon », *Instructor*, Atopa 1952, 318.

a hi’o atoa 1 Nephi 8:12, 15). Te faaite nei te Pene 11 no 1 Nephi i te hoê tatararaa hu’a-hu’a no te raau no te ora ei hoê tapa’o no te oraraa, te ohipa, e te tusia a te Faaora — » te aroha o te Atua » (1 Nephi 11:16).

Te hotu i ni’a i te tumu raau o te hoê iā tapa’o no te mau haamaitairaa o te Taraehara. Te amuraa i te hotu no te raau e faahoho’araa iā i te fariiraa i te mau oro’a e te mau fafauraa e nehenehe ai te Taraehara e ohipa hope roa ai i roto i to tatou mau oraraa. Ua faaitehia te hotu « e mea hinaarohia hoi ia faaoaoa i te taata » (1 Nephi 8:10) o te faatupu i te oaoa rahi e te hinaaro ia opere i taua oaoa ra ia vetahi ê.

Oia mau roa, te parau tumu faufaa rahi no te Buka a Moromona —no te titauraa i te taata atoa ia haere mai i te Mesia—e ite rahi hia iā i roto i te orama a Lehi. Te mea ananatae taaê-hia o te auri iā e arata’i atu i te raau (a hi’o 1 Nephi 8:19). Te auri o te parau iā a te Atua.

E Mau Papū aore râ e Mau maite tamau noa i te Auri

Ua ite te Metua Lehi e maha na pūpū taata i roto i ta’na orama. Ua tamau noa e toru o na pūpū i te haere i mua na ni’a i te e’a afaro e te piriha’o i te tutavaraa ia tapae i te raau e to’na hotu. Aita te maha o te pūpū i tutava i te haere i te raau, ua hinaaro râ i te fare rahi e te aano ei fâ hopea no ratou (a hi’o 1 Nephi 8:31–33).

I roto i te 1 Nephi 8:21–23 te ite nei tatou i te pūpū taata matamua tei tamau i te haere i mua e tei haamata i te e’a e arata’i atu i te raau o te ora. Area râ, a faaruru ai te taata i te mahu poiri, faahoho’araa « te mau faahemaraa a te diabolo » (1 Nephi 12:17), ua mo’e to ratou e’a, ua hahi ê ratou, e ua mo’e roa ratou.

A hi’o na e aita e faahitiraa i roto i teie mau irava no te parau no te auri. Eita te mau taata o te tau’a ore aore râ o te haavahavaha i te parau a te Atua e farii i taua avei’a

TE HAAPA’O ORERAA IA RATOU

I roto i te taatoaraa o to’u nei oraraa, ua noaa ia’u te puai varua na roto mai i te parau « aore matou i haapa’o noa’tu ia ratou » (1 Nephi 8:33). I roto i te 1 Nephi aita te tahi o te haere ra i te raau o te ora i haapa’o noa’tu i te mau reo tâhitohito. Ua torohia’tu ia ratou te mau manimani rima tâhitohito, aita râ ratou i ma’iri. Aita ratou i faaroo. Oia atoa, te faaroo nei tatou i teie mahana e rave rahi mau reo puai e te faahema. I te tahi mau taime e nehenehe te reira e riro e araraa mau ia ore e haapa’o i taua mau reo ra, ua faaite mai râ o Lehi e nehenehe ia na reira.

Ua ite au e e nehenehe ta’u e haamamu i te mau reo o te ao ia haere ana’e vau i te hiero, ia tai’o ana’e i ta’u mau papa’iraa mo’a, ia haere ana’e i te fare pureraa e ia pee ana’e vau i te peropheta. Ia rave ana’e vau i teie mau mea ohie, e nehenehe ia’u ia faaroo i te reo o te Varua Maitai. Tera te reo e hoonahia i te faaroo atu. E ia haapa’o ana’e vau i te reo o te Varua, e noaa atu â ia ia’u te puai no te pato’i i te faahemaraa.

Ia pee ana’e tatou i te hi’oraa o Lehi e « aore i haapa’o noa... ia ratou », e nehenehe iā tatou e faaea i ni’a i te e’a afaro e te piriha’e ia fana’o tamau noa i te aroha o te Atua.

Melissa Heaton, Utah, Fenua Marite

hanahana ra o te faaite i te e'a e tae atu i te Faaora. A hi'opo'a i teie pūpū tei tae i ni'a i te e'a e tei haere i mua, ma te faaite i te faaroo i te Mesia e te iteraa papū varua, o tei faahahihia e te mau faahemaraa a te diabolo e tei mo'e roa.

I roto i te 1 Nephi 8:24–28 te tai'o nei tatou no ni'a i te piti o te pūpū taata tei tae i te e'a afaro e te pirihaio e arata'i atu i te raau no te ora. Ua « nenei mai teie pūpū na roto i te mahu pōiri ra, a mau papū ai i te mea auri ra, e tae roa maira ratou i te raau ra, amu ihora i to te reira maa » (irava 24). Area râ, a tâhitohito ai te mau taata tei ahu maitaihia no te fare rahi e te aano i te piti o teie pūpū taata, « ua haama ihora ratou » e « mairi ihora ratou i te mau e'a au ore ra, moe atura » (irava 28). A hi'o na e ua parauhia teie pūpū taata o tei «*mau papū* i te mea auri » (1 Nephi 8:24; amuihia'tu te haapapūraa).

Oia mau, ua haere te piti o te pūpū i mua ma te faaroo e te papū. Ua farii atoa ratou i te haamaitairaa o te mea auri, e te mau papū ra ratou i ni'a i te reira ! Area râ, a faaruru ai

ratou i te hamani inoraa e te tamataraa, ua mairi ihora ratou i roto i te mau e'a au ore e ua mo'e ratou. Noa'tu te faaroo, te papū, e te parau a te Atua, ua mo'e— teie pūpū i muri mai peneia'e no te mea ua tai'o *aore râ* ua tuatapapa *aore râ* ua ma'imi noa ratou i te mau papa'iraa mo'a *i tera e tera noa taime*. Te mana'o nei au e te mau papū raa i te auri o te « *hiaairaa ia* » ia tai'o noa i te tahi noa mau taime aore râ ia otuhi noa ma te tamau ore eiaha râ ia hopu tamau noa i roto i te parau a te Atua.

I roto i te irava 30 te tai'o nei tatou no ni'a i te toru o te pūpū taata o te haere ra i mua ma « te mau maite tamau noa i taua auri ra, e ia tae maira ratou i reira, mairi ihora ratou i raro, amu ihora i te hotu o taua raua ra ». Te parau tumu i roto i teie irava oia ia *ia mau maite tamau noa* i taua auri ra.

Ua haere atoa te toru o te pūpū i mua ma te faaroo e te papū; area râ, aita e faaiteraa e ua hahi ê ratou, ua ma'iri i roto i te mau e'a au ore, aore râ ua moe. Peneia'e ua tai'o e ua tuatapapa e ua ma'imi *tamau* noa teie pūpū

Noa'tu te faaroo, te papū, e te parau a te Atua, ua mo'e te piti o te pūpū e haere ra na ni'a i te e'a afaro e te pirihaio, ma te mau-maite-raa i ni'a i te auri, i te pae hope'a, peneia'e no te mea ua tai'o ratou aore râ ua tuatapapa ratou aore râ ua mairi ratou i te mau papa'iraa mo'a i tera e tera noa taime.

E titau te mau-maite-raa i te auri i te faaohiparaa tamau e te u'ana e na roto i te pure i te mau papa'iraa mo'a ei arata'i papû no te tere e tae atu i te raau o te ora —oia hoi i te Fatu ra ia Iesu Mesia.

i te mau papa'iraa mo'a. Peneia'e na te itoito e te haapa'o i te hoê « [mea] iti e te ohie » (Alama 37:6) i faaora i te toru o te pûpû i te pohe. Peneia'e na te « ite i te Fatu » e « te ite i te parau mau » (Alma 23:5, 6) tei noaahia na roto i te tai'o tameraa i te mau papa'iraa mo'a tei faatupu i te horo'a o te haehaa i « *mairi ai* teie pûpû taata i raro e amu ihora i te hotu o taua raau ra » (1 Nephi 8:30; amuihia'tu te haapapûraa). Peneia'e o te maa e te puai varua tei horo'ahia na roto i te « oaoa tamau noa raa i te ite i te parau a te Mesia » (2 Nephi 31:20) i nehenehe ai i teie pûpû ia ore ia haapa'o i te tâhitohitoraa e te haavahavaharaa a te mau taata i roto i te fare rahi e te aano (a hi'o 1 Nephi 8:33). Teie te pûpû e ti'a ia outou e o vau nei ia tutava i te amui atu.

Ua ui te mau taea'e o Nephi, « Eaha te auraa i te auri ta to tatou metua i ite, e tae atu ai te taata i te raau ra ?

« Ua parau atura [Nephi] ia raua, o te parau ia a te Atua ra; e te taata atoa e haapa'o i te parau a te Atua e *mau maite i te reira*, e ore ia ratou e pohe, e ore hoi te mau faahemaraa

e te mau ohi auahi o te enemi ra e haapouri ia ratou ia aratai ia ratou i te pohe » (1 Nephi 15:23–24; amuihia'tu te haapapûraa).

No reira, eaha ia te huru-ê-raa i rotopu i te mau papûraa e te mau-maite-raa i te auri ? Te parau nei au e te mau maiteraa i te auri, o te faaohipa-tamau-raa ia ma te pure e te u'ana i te mau papa'iraa mo'a ei tumu papû no te parau mau heheuhia e ei arata'i papû no te tere na ni'a i te e'a afaro e te pirihaio e tae atu i te raau o te ora —oia hoi te Fatu ra ia Iesu Mesia.

« E ua ite au e, te auri ta to'u metua i ite ra, o te parau ia a te Atua, tei tae atu i te pihaa o te pape ora, oia hoi, i te raau o te ora » (1 Nephi 11:25).

I Teie Mahana no Tatou te Buka a Moromona

Te faataa mai nei te Buka a Moromona i te mau parau mau tumu e te faufaa rahi no to tatou nei tau e no to tatou mau huru oraraa. Ua haapapûhia mai te faufaa varua e te maitai pae tino o te Buka a Moromona i roto i to

tatou mau oraraa e Moroni « Inaha; te parau nei au mai te mea te ō nei outou, aita rā ia. Inaha rā, na Iesu Mesia outou i faaite mai ia'u nei, e ite ai au i ta outou ra mau ohipa » (Moromona 8:35). No to ratou iteraa i to tatou nei tau e to tatou huru oraraa na roto i te ite-atea o te Atua, ua tuu taa ê te mau taata papa'i no te Buka a Moromona i te mau tumu parau e te mau hi'oraa faufaa rahi roa na te mau taata no te fenua nei i te mau mahana hopea.

Te ani nei au ia outou ia feruri maite e ma te pure i teie nei uiraa: **Eaha te mau haapiiraa e nehenehe e e ti'a ia'u ia haapii mai roto mai i te orama a Lehi no ni'a i te raau o te ora e mai roto mai i te haapiiraa ia tamau noa i te mau maite i te auri ia nehenehe ia'u ia ti'a ma te puai i te pae varua i roto i te ao ta tatou e ora nei i teie mahana ?**

A haa itoito ai outou e a imi ai outou i te faauururaa no te pahono i teie uiraa faufaa

rahi, e hau atu ia to outou ite na roto i te mana o te Vanua Maitai, i roto i to outou aau e i to outou feruriraa, te faufaa rahi ia *tamau noa i te mau maite* i te auri. E e haamaitaihia ia outou i te faaohiparaa i taua mau haapiiraa ra ma te faaroo e te itoito i roto i to outou iho oraraa e i roto i to outou utuafare.

Ia farii paatoa tatou i te mata no te hi'o e te tari'a no te faaroo i te tahi atu â mau haapiiraa na roto mai i te orama a Lehi o te tauturu ia tatou ia « haere tia'tu i mua i te ti'a-maiteraa i te Mesia, ma te tia'i papû roa, e te here i te Atua e te taata atoa. E tena na, ia haere tia outou i mua ma te oaoa i te ite i te parau a te Mesia, ma te tape'a ho'i e tae noa'tu i te hopea ra, inaha, te na ô maira te Metua : E ora mure ore to outou i reira ra » (2 Nephi 31:20). ■

NOTA

1. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Josepha Semita* (2007), 64.

EAHA E FAARU'E I TEIE E'A !

Ua faaite mai to'u tuahine ia'u i te Ekalesia e no to'u au rahi i te reira aita i maoro roa ua bapetizohia ia vau.

Noa'tu e aita vau i ite i te tai'o, ua iriti rā vau i te Buka a Moromona e ua hi'ohi'o vau na roto. E hinaaro rahi to'u ia tai'o i te mau parau i ni'a i te mau api. Ua huru maere rii ta'u tane faaipoipo, tei ore i bapetizohia e tae noa'tu i muri mai, i te iteraa ia'u ia parahi i reira ma te hi'o noa i te buka, e ua parau mai oia e te haamau'a ra vau i to'u taime.

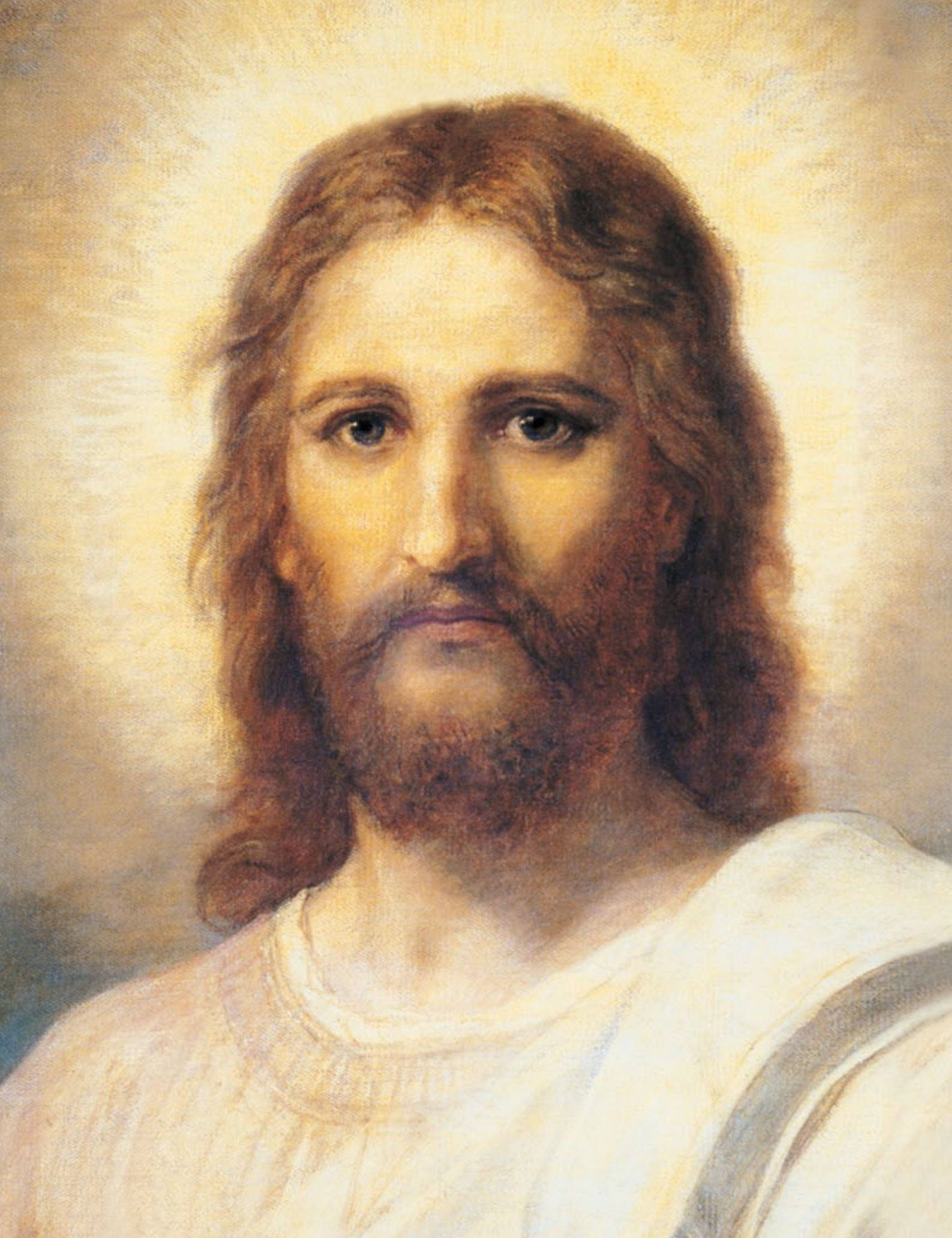
Ma te fifi rahi e ma te tautururaa a to'u mau tuahine no te Sotaiete Tauturu e a ta'u mau tamarii, ua haamata vau i te tamata i te tai'o. O tera noa na ta'u fā ia tai'o i te Buka a Moromona.

I roto ihoa rā i te hoê taime fifi, a tupu mai ai te mau manao ino, ua faaroo maitai au i teie nei mau parau : « Eiaha e faaru'e i teie e'a ! » Ua hi'o haere au mai te mea te vai ra te hoê taata, aita rā e taata.

I te hoê mahana ua parau vau i ta'u tamahine e te haamata ra vau i te tai'o o vau ana'e. Aita oia i ti'aturi ia'u e ua ani mai ia'u ia faaite ia'na. I to'u na-reira-raa ua oaoa roa oia.

Ta'u fā o te tai'oraa ia i te Buka a Moromona mai tera tapo'i i tera tapo'i. E mea taere ta'u tai'oraa, ua nehenehe rā ia'u ia taa, e te mea hau roa'tu i te faufaa rahi, ua nehenehe ia ia'u ia ite i te Varua na roto i teie buka faahiahia.

Edite Feliciano de Paula, São Paulo, Berezilia

**Na Elder
Neil L. Andersen**

No te Pūpū no te Tino
Ahuru ma Piti Aposetolo

TE BUKA A MOROMONA Haapuairaa i to tatou Faaroo ia Iesu Mesia

*Te ani nei te Buka a Moromona ia tatou e to tatou mau utuafare ia ati
atu i te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia e te faaite mai nei te reira i te
mau haapiiraa o te tauturu i to tatou mau utuafare ia manuia.*

Ma te haaputuputuhia mai roto mai i te mau haapiiraa a te mau peropheta na roto i te mau tenetere e rave rahi, ua papa'ihia te Buka a Moromona no te hoê taimē i mua a faaineine ai te hoê faaho'i-raa-hia mai o te mau taviri no te autahu'araa, e te hoê haaputuputuraa rahi no te utuafare o Iseraela, i te ao no te ho'iraa mai o te Faaora i ni'a i te fenua nei (a hi'o 2 Nephi 25; 27; 3 Nephi 21). Ua tatara Nephi i te papa'iraa mo'a mai « te reo o te tahi i te piiraa mai mai te repo ra » (2 Nephi 33:13). Ua parau Moroni: « Inaha, te parau nei au mai te mea te ō nei outou, aita râ ia. Inaha râ, na Iesu Mesia outou i faaite mai ia'u nei » (Moromona 8:35).

Ua papa'ihia te Buka a Moromona no to tatou nei anotau e no te mau mahana i mua nei. Fatata hoê milion Buka a Moromona tei nene'hia i roto i te 100 matahiti matamua i muri a'e i te Faaho'i-raa-hia mai. Tei roto e 15 reo, e hoê ohipa faahiahia mau. I na matahiti 50 i muri mai (1930–80), hau atu i te 25 Buka a Moromona tei nene'ihia i roto i na 41 reo. Mai taua taimē ra e 30 matahiti i ma'iri

a'enei, ua nene'i-faahou-hia 125 milioni Buka a Moromona i roto i na 107 reo, e tae noa'tu i te mau Tufaa i roto i te Buka a Moromona. E tamau noa â te mana e te maitai o te Buka a Moromona i te tupu a tae ai te basileia o te Atua i te mau fenua, te mau opu, te mau reo e i te mau taata atoa.

Te heheu mai nei te api upoo parau, tei mana'ohia na Moroni i papa'i i te mau opuaraa tumu no te buka. Te tumu mata-mua ua faatae-taaê-hia ia i te mau huaai no te tamarii a Lehi. Te tumu hope'a o te « faaite papû ia i [te mau taata atoa] e, o IESU, o te MESIA, te Atua Mure Ore » (api upoo parau no te Buka a Moromona).

Faufaa Rahi no to Tatou Anotau

No teaha e mea faufaa rahi roa no to tatou nei anotau te tahi atu â ite no Iesu Mesia ? No teaha te Fatu e faahaere mai ai i te tahi atu â ite no te haapuai i te mau faahitiraa parau puai a te Bibilia ?

Te ora nei tatou i te hoê taimē e ere mai te tahi atu taimē. Te faati'a nei te ohipa a te

I roto i te ao i teie mahana, ua tapae te mau faahaparaa te'ote'o a Korihora, te Aneti Mesia, i te mau tari'a e faaroo ra. E afa'i mai râ te faaroo ia Iesu Mesia, ia tutau-papû-ana'e-hia te reira i roto i to tatou mau varua, i te faafariuraa mau.

mau aivanaa i te rapaauraa ma'i, te utaraa, te oraraa maitai e te ohie o tei ore roa i mana'ohia e te mau u'i na mua'tu ia tatou. Ua tiruihia te fenua i te haamaramaramaraa e te rave'a apî, ma te faananea i te ohipa no te aamu utuafare e te faaiteraa i te evanelia e i te rahiraa atoa râ o te mau hoho'a faufau, te ohipa iria na roto i te itenati, e te tahi atu « mau ino e te mau uma e vai nei i roto i te aau o te mau taata opuaraaa ino » (PH&PF 89:4). I roto i te rahiraa o te ao, te ora nei tatou i roto i te hoê tau no te hinaaro puai i te mau mea materia.

E nehenehe ta teie mau peu, mai te mea eita tatou e haapa'o maitai, e faahahi ê aore râ e faahema ia tatou ia faatea ê atu i te mau haapiiraa mure ore e te parau mau no te mau u'i atoa.

I to'u riroraa ei misionari apî i Europa i te omuaraa o te mau matahiti 1970, ua haamata matou i te rahiraa o ta matou haapiiraa na roto i te hoê haamaramaramaraa no ni'a i te Taivaraa, no te mea e mea

TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOÊ PEROPHETA

« Eita e noaa i te taatoaraa o te aravihi o te mau taata atoa i raro a'e i te ra'i ia papa'i e ia hohora i to te ao te hoê buka mai te Buka a Moromona. E mea hanahana ta'na mau haapiiraa —no ô mai te reira i te Atua ra. Eita roa te reira e matara mai roto mai i te feruriraa o te hoê taata haavare, aore râ mai roto mai i te mana'o o te hoê taata e papa'i ra i te hoê buka aamu. No te aha ? No te mea te tupu ra te mau fafauaraa e te mau tohuraa i roto i te buka i mua i te taatoaraa o te fenua nei. »

Peresideni Wilford Woodruff (1807–98), Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Wilford Woodruff (2004), 119.

farii-rahi-hia te atuaraa o Iesu Mesia. I to'u ho'iraa'tu ei peresideni misioni e 20 matahiti i muri mai, mea huru ê rii te haamataraa o ta matou mau aparauraa no te mea ua ore rahi roa te ti'aturiraa ia Iesu Mesia ei Tamaiti a te Atua, tei horo'a i To'na ora no ta tatou mau hara e tei ti'a i te toru o te mahana.

I roto i te ao i teie mahana, ua tapae te mau faahaparaa te'ote'o a Korihora, te Aneti Mesia, i te mau tari'a e faaroo ra e:

« Eaha hoi outou e tiai noa'i i te Mesia ? Aita e taata e nehenehe e ite i te mea e tupu i mua nei.

« Inaha hoi, teie mau mea ta outou e mana'o e tohu, ... o te mau parau tutuu maamaa ana'e ra ia i tuuhia mai e to outou ra hui tupuna.

« ... Aore e ti'a ia outou ia haroaraa i te mau mea hi'o-ore-hia e outou na. ...

« ... Te manu'ia ra te taata mai tei au i to ratou [iho] paari, e... te riro noa ra te re i te taata i tei au to'na ra [iho] puai » (Alama 30:13–15, 17).

E ti'a ia tatou ia farii i to tatou iho faaroo papû tei haamauhia i ni'a i te Fatu ia Iesu Mesia, e e ti'a ia tatou ia tauturu i te haapuairaa i to tatou mau utua-fare ia nehenehe teie faaroo e tahe i roto i te aau o ta tatou mau tamarii e mau mootua. Ia tutau-papû-ana'e-hia te reira i roto i to tatou mau varua, e afa'i mai te faaroo ia Iesu Mesia, i te faafariuraa mau, e e tae mai i muri iho te tatarahaparaa, te aupîpîraa mau, te mau temeio, te mau horo'a a te varua e te tamau noaraa i te parau-ti'a e te tae atu i te hope'a. Teie te hoê tufaa faufaa rahi no te misioni hanahana a te Buka a Moromona.

Ei misionare apî, ua anaanatae roa vau i te parauraa'tu i te hoê orometua no te hoê ekalesia. Ua parau mai oia ia maua e eita e nehenehe ia'na ia farii i te Buka a Moromona no te mea te parau hua nei te reira no ni'a ia Iesu Mesia, ma te faaohipa i To'na i'oa e te mau ohipa no To'na oraraa e rave rahi mau hanere matahiti hou To'na fanauraa. Ua mana'o oia e e aita teie haamaramaramaraa i tano i te huru o te Faufaa Tahito o te faahiti rii noa ra i te parau o te Faaora.

No'u nei ua riro te faaiteraa u'ana no ni'a ia Iesu Mesia te mana iho roa o te Buka a Moromona. Oia mau, e ti'a ia tatou ia farii i te hoê faaiteraa varua e na te Atua teie buka. Ia noaa ana'e râ te reira, e mea mau ihoa ia i mua ia tatou te mau tumu no te Mesia, te tupuraa mau o To'na oraraa

TE MAU MEA ATOA NO TE BUKA A MOROMONA

Eono ava'e i muri i to'u bapetizo-raa-hia e aita to'u e iteraa paari no ni'a i te Buka a Moromona. I te hoê mahana aita to'u e hinaaro i te tai'o i te mau papa'iraa mo'a, ua haamana'o vau i to'u orometua haapii no te mau Parau Tumua no te Evanelia i te parauraa, « la ore ana'e outou e hinaaro i te tai'o, no te mea ia aita Satane e hinaaro nei ia outou ia tai'o i te mau papa'iraa mo'a ». No taua hoi faaararaa ra, ua iriti au i te Buka a Moromona. Ua tai'o vau, « O vai ia te taata i mana'o na e, e tae to tatou Atua aroha ia tatou, o tatou i rave-huaê-hia e ana i to tatou vairaa faufau rahi e te viivii ra ? » Alama 26:17 Ua î to'u varua i te oaoa i taua mau parau ra no te mea ua haamana'o vau i to'u huru hou a riro mai ai ei melo no te Ekalesia mau a Iesu Mesia. Ua faaite papû mai te Varua o te Fatu i roto i to'u aau i te parau mau o te Buka a Moromona.

Aita vau i hinaaro ia riro ei misionare rave tamau, i muri râ i taua mahana ra ua taui te mau mea atoa. Ua ite puai au e ua ti'a i to te ao ia ite i te parau mau, e ua haamata vau i te faaineine ia'u iho. Ua haere atu vau i to'u mau taata faatere ra e ua parau atu ia ratou i to'u hinaaro ia tavini. Ua haamaramarama vau i to'u na metua, e ora ra i roto i te tahi atu oire, e ere ratou i te melo no te Ekalesia. I muri iho ua hoo atu vau i ta'u mau mea atoa e ua hoo mai i te ahu no ta'u misioni. Te hope'a o te reira ua tavini ia vau i te hoê misioni mai te matahiti 2003 e tae atu i te matahiti 2005.

I teie mahana, ua taathia to'u utua-fare—ta'u vahine faaipopo e ta maua tamahine—e a muri noa'tu. Teie haamaitairaa no to'u ia iteraa papû no te Buka a Moromona. Ua ite au e e parau mau te Buka a Moromona, no te mea te faaite nei te reira no ni'a i te Fatu ra ia Iesu Mesia, e e fatata'tu vau i te Atua ia tai'o ana'e au i teie buka mo'a.

Adilson Lucero dos Santos, Paraná, Berezilia

Te orama a Nephi

Te iteraa papû o Lehi

Te a'oraa a te Arii Beniamina

Te iteraa papû o Abinadi

E afa'i mai te tai'oraa e te feruriraa hohonu i te mau a'oraa faahiahia no ni'a ia Iesu Mesia i roto i te Buka a Moromona i te hoê iteraa papû no to ratou parau mau.

e Ti'a-faahou-raa, te maramarama no te mea e titauhia no te pee atu Ia'na e ia noaa te oramure ore i piha'iho Ia'na.

Te Iteraa Papû no ni'a ia Iesu Mesia

Ma te apeehea e te mana o te Varua Maitai, e afa'i mai te tai'oraa e te feruri hohonuraa i te mau a'oraa faahiahia a Iesu Mesia i roto i te Buka a Moromona i te tahi iteraa papû no to ratou parau mau. E mea au na'u ia faahee na roto atu i te Buka a Moromona ma te oaoa i te mau haapiiraa puai a te Mesia: te orama a Nephi no te raau o te ora, ma te melahi e ani ra, « Ua ite anei oe i te aroha o te Atua ? » (1 Nephi 11:16); te iteraa papû o Lehi e « na roto i te Mesia Mo'a e tae mai ai te ora; ua î hoi oia i te aroha e te parau mau » (2 Nephi 2:6); ta Iakobo i parau mai e o Oia « te tia i uputa... e aore hoi oia i tarahu i te tavini i reira ra » (2 Nephi 9:41).

I muri mai e pee tatou i te Arii Beniamina i te haapiiraa mai ia tatou te mau maitai no te ti'araa pipi, e ta'na parau aueue ore e « aita'tu e i'oa, aita hoi e e'a, aita hoi e rave'a e faaitehia mai, e tae mai ai te ora i te tamarii a te taata nei, i roto ana'e râ, e na roto ana'e hoi i te i'oa o te Mesia » (Mosia 3:17).

Tei ia Abinadi ra tatou, o tei fatata i te horo'a i to'na ora no te mea ta'na e ti'aturi ra:

« Te vai ra râ te tia-faahou-raa, i ere ai te pohe i to'na re; e te tara o Hade, ua horomiihia ia i te Mesia ra.

« Oia te maramarama e te ora i te ao nei; oia ia, e maramarama mure ore, e ore roa e mohimohi » (Mosia 16:8-9).

Ua faaoraora mai Alama i te mau haapiiraa nehenehe no te Taraehara, te parau-ti'a, e te aroha « Aore te ravea aroha i tupu, maori râ na roto i te hoê taraehara; e no reira na te Atua iho

e tarae mai i te au hara a to te ao nei, ia tupu te ravea aroha, ia faatiahia tei titauhia e te parautia ra, ia vai â te Atua ei Atua maitai, ei Atua parautia, e ei Atua aroha hoi » (Alma 42:15).

I muri iho e tae ia tatou i te tere faahiahia o te Faaora i te mau tamarii a Lehi. E ite atoa tatou i To'na here, To'na aroha, Ta'na mau haapiiraa, To'na iho iteraa papû:

« O teie te evanelia ta'u i horo'a'tu ia outou, I haere mai au i roto i teie nei ao e rave i to te Metua hinaaro. ...

« I tonono mai tau Metua ia'u ia faateiteihia vau i nia i te satauro; e ia oti ta'u faateiteiraa-hia i nia i te satauro ra, ia ume mai au i te mau taata atoa ra ia'u; e mai ia'u i faateiteihia i nia e te taata ra, oia atoa e faateiteihia te taata i nia e te Metua, ia tia mai ratou i mua ia'u ia haavahia i ta ratou mau ohipa, i te ohipa maitai e te ohipa ino atoa hoi » (3 Nephi 27:13-14).

I te pae hope'a, te mau piiraa hope'a a Moromona e a Moroni: « Ia ite outou e e mea tia ia outou ... ia tatarahapa i ta outou mau hara e te mau parau iino atoa ra, e ia faaroo ia Iesu Mesia, o te Tamaiti oia na te Atua » (Moromona 7:5). « Oia mau, e haere mai i te Mesia ia maitai roa outou ia'na, e tapea ia outou iho eiaha e rave noa'tu i te mea paieti ore ra, e ia faarue outou i te mau mea paieti ore ra, e ia aroha atu i te Atua ma to outou aau atoa, e te mana'o atoa, e te puai atoa, ei reira e navai ai to'na aroha ia riro outou ei taata maitai roa i te Mesia ra » (Moroni 10:32).

Natihia i roto i te mau Utuafare

Teie iteraa papû e te puai e o Iesu Mesia mau te Mesia tei fafauhia— te Tamaiti faatinuhia a te Atua, tei tonohia i te fenua nei

Te Fâraa o Iesu Mesia

Te piiraa hope'a a Moromona e a Moroni

no te faatupu i te ti'a-faahou-raa o te taata atoa e te tamâraa varua o te mau taata o te tatarahapa e o te pee atu Ia'na— ua natihia ia te reira i roto i te aamu no te mau utuafare.

Ua haamata te Buka a Moromona na roto i te hoê utuafare, te hoê metua tane e te hoê metua vahine, te mau tamaroa e te mau tamahine tei haapa'o i te heheuraa a to ratou metua tane peropheta ia vaiiho i muri ta ratou mau ta'o'a no te ao nei e ia pee i te a'o a te Fatu. Ua rahi te mau aamu o te Buka no te mau metua e imi ra i te niinii i roto i ta ratou mau tamarii te fafauraa e te ti'aruriraa ia Iesu Mesia. I te hoê taime, ua iriti mai au mai roto mai i te mau api te a'o taaê a te mau metua tane i te mau tamaroa—ua roaahia e 52 api tei patapatahia. I roto i te Buka a Moromona, te ite nei tatou e nahea te mau metua haapiiraa i te faaroo i te Mesia e te haapa'oraa i te mau faaue a te Atua i te mau tamarii tei haapa'o mai to ratou apîraa ra e i te mau tamarii atoa te imi ra i to ratou haerea— i te tahi mau taime i roto i te hoê â utuafare. E haapiiraa te reira no to tatou nei anotau, no ta tatou mau tamarii, no to tatou mau utuafare.

Aita te mau ohipa taa ê a te mau vahine e te mau tamahine i faahitihia, mai tei matauhia i roto i te mau papa'iraa tahito. Ia hi'o ana'e râ tatou i te mea ta tatou e ite noa nei, e ite ia tatou i to ratou maitai tamau e te mure ore. Te faaherehere nei tatou i te mau tufaa parau faufaa rahi o te faahiti i te parau o te mau vahine e te mau metua vahine, ia faahitihia to ratou mau mana'o « mārû te aau, te haapa'o maitai e te taiata ore i mua i te Atua » (Jacob 2:7) aore râ ia faaite ana'e Helamana i te maitai o ta'na nuu faehau apî mai tei haapiihia e to ratou mau metua vahine parau-ti'a :

« Ua haapa'o maitai ratou i te mau parau e te mau faaue atoa ra ma te hapa ore ; oia ia, mai te au i to ratou faaroo ua roaa ia to ratou; e ua haamana'o vau i te mau parau ta ratou i parau mai ia'u, o ta to ratou mau metua vahine i haapii mai ia ratou ra. ...

E PITI BUKA, E HOÊ UTUAFARE MURE ORE

Te ho'i maira ta'u tane faaipoipo i te fare a ite ai oia i te hoê pute i ni'a i te poromu. I to'na maere rahi, te vai ra i roto te hoê Buka a Moromona. Ua afa'i mai oia i te reira i te fare e ua faaite mai ia'u. Ua tai'o oia i te reira, e ua anaanatae i te reira, i te pae hope'a râ ua tuu atu te reira i te hiti.

Tau taime poto i muri iho, ua pohe oia. Ua haere atu vau i tera ekalesia e tera ekalesia no te imi i te tamahanahanaraa e no te hinaaroraa i te ite mai te mea e tamau noa anei te oraraa i muri a'e i te poheraa. Ua ma'iri au i roto i te feaa, ma te mau uiraa e rave rahi tei ore i pahonohia.

I muri mai i to'u haereraa i te ohipa, ua ite au i te hoê buka ta'u i ite i te hiti poromu—te Buka a Moromona. Ua rave mai au i te reira no te mea i to'u iteraa i te reira buka ua faahaamana'o hia vau i ta'u tane faaipoipo here. Ua faahiti au i te tahi taata i te mea ta'u i ite o tei parau mai ia tai'o vau i te reira.

Ua pahemo te mau mahana, e i te hoê pô, ua haere au e farerei i to'u tuahine, e Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. Tei reira te mau misionare tamau, e ua himene ratou i te himene, « E tamarii au na te Atua ». Ua ite au i taua ihoa taime ra e e nehenehe ta te mau misionare e pahono i ta'u mau uiraa.

I muri a'e i te fariiraa i te mau haapiiraa e te noaraa te hoê iteraa papû, ua bapetizohia vau. I teie mahana e nehenehe ta'u e faaite ma te papû mau e ua ite mau Iosepha Semita i te Metua e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia.

Te ti'aturi nei au e ua faataahia e ia ite toopiti mau e ta'u tane faaipoipo i te Buka a Moromona. Noa'tu e aita i nehenehe i ta'u tane faaipoipo ia bapetizohia i to'na oraraa, te oaoa nei au e, no te mau oro'a hiero, e nehenehe ia'na e o vau nei e ta maua na tamarii faufaa rahi e piti e amui faahou ei utuafare e amuri noa'tu. Ua faatahoê te Buka a Moromona ia matou e ua afa'i mai i te hau i to matou mau varua.

María Mash, Guatemala

TE ORAMA A NEPHI NA CLARK KELLEY PRICE; HOHO'A NO ROTO MAI UAHONA, NA ARNOLD FRIBERG © 1951 RI; TE A'ORA A TE ARI BENIAMINA, NA JEREMY WINBORG, EIAHA E TAPITHIA; HOHO'A NO ROTO MAI TO ABINADI, TI'ARAA TUU I MUIA I TE ARI NCOA, NA ARNOLD FRIBERG © 1951; IA HAAMANA'O NOA OUITOU I AU NEI, NA GARY KAPP © 1998, EIAHA E TAPITHIA; TE ARCHA RA O MOROMONA I TE HOÊ NUNAA RAHI I TE MATAMUIA RA, NA ARNOLD FRIBERG © 1951 RI

*Ua rahi te mau
aamu i roto i te
Buka a Moro-
mona no te mau
metua e tutava
ra i te ninii i roto
i ta ratou mau
tamarii te fafau-
raa e te ti'aturi-
raa ia Iesu Mesia.*

« E teie nei, o teie ia te faaroo o ratou i parauhia e au ra ; e taata apî ratou, e ua papû to ratou mana'ô ; e ua tiaturi noa ratou i to ratou Atua. ...

« ... Ua haapiihia na hoi ratou e to ratou mau metua vahine, ia ore ratou ia feaa, e faaora te Atua ia ratou.

« Ua faatiatia maira ratou ia'u i te mau parau a to ratou mau metua vahine, ua na ô maira : Aita matou i feaa e, ua ite to matou mau metua vahine i te reira » (Alama 57:21, 27; 56:47-48).

E ani au ia outou ia feruri hohonu i teie mau uiraa no te tauturu ia outou ia faaau i te mau haapiiraa a te Buka a Moromona i to outou utuafare :

- Eaha te mau tufaa i roto i te Buka a Moromona o te haapii mai nei ia tatou e e ti'a i te mau tamarii ia ite i te haavare ore e te parau-ti'a i roto i te faaroo o to ratou mau metua ?
- Eaha te a'ô ta te mau metua tane i roto i te Buka a Moromona i horo'a i ta ratou mau tamaroo ta tatou paha e hinaaro i te faaite i ta tatou mau tamarii ?
- Eaha ta tatou e haapii mai no ni'a i ta tatou mau tutavaraa i te mau tamarii o te ore e haapa'o nei ?
- Nahea to te mau metua i roto i te Buka a Moromona faaite raa i to ratou ti'aturiraa hohonu i ta ratou mau tamarii ?
- Eaha ta tatou e haapii mai no ni'a i te faaroo a faahaerehia i te reira mai te hoê u'i i te tahi atu u'i ?

Aita'tu e ohipa hau atu i te faufaa rahi i te faaiteraa i te tahi atu taata maori râ te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia. E afa'i mai te reira i te haroaroaraa i te mau tamataraa o teie oraraa, te oaoa i rotopu i te fifi, e te ora mure ore i te ao i mua nei.

E rave rahi mau mana no te ao nei o te huti atea ê ia tatou e to tatou mau utuafare i teie faaroo faufaa rahi roa. Te titau manihini nei te Buka a Moromona ia tatou e to tatou mau utuafare ia tomo atu i roto i te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia, e ia faaite i te mau haapiiraa o te tauturu i to tatou mau utuafare ia manuïa.

Te faaite papû nei au e e parau mau te Buka a Moromona e ua horo'a-mau-hia te reira i te Peropheta Iosepha Semita e te melahi Moroni i raro a'e i te arata'iraa a te Fatu ra o Iesu Mesia. E buka ia no to tatou nei anotau, no ta tatou mau tamarii e mau mootua. Ia iriti tatou i te reira i te mau mahana atoa ma te faaroo, te fafau atu nei au e e parahi mai ia te Varua o te Fatu i ni'a ia outou e e haamaitaihia ia to outou mau utuafare e amuri noa'tu. ■

MAU OHIPA TAHITO TEI TUPU, E MAU FAAOHIPARAA NO TEIE TAU

Enehenehe ia'u ia ite i te mau taime atoa te mau pahonoraa i roto i te Buka a Moromona. Te haapii mai nei au e rave rahi mau mea na roto i te tai'oraa i te reira, e te ite nei au e te tau nei au i roto i te mau mea maitai.

Ua feruri iho nei au eaha te rave i teie nei ua paari hoi ta'u na tamarii e ono. Ua ui au eaha ra ta te Metua i te Ao ra e hinaaro ia'u ia rave.

I roto i ta'u tai'oraa tamau i te papa'iraa mo'a, ua tai'o vau i te hoê o te mau aamu tama'i i roto i te Buka a Moromona. Ua maere roa vau i te piiraa a Moroni ia rave i te ohipa no te parururaa, e te tahi atu mau mea, i te mau utuafare (a hi'o Alama 46:12). Ua faaoti te mau Ati Nephi ia paruru i to ratou mau utuafare. A tai'o ai au i taua aamu ra, ua faaoti a'era vau e noa'tu te huru, ua hinaaro vau i taua tumu atoa ra i roto i to'u oraraa, ia aro no te utuafare. E ohipa mārû tei tupu i ni'a ia'u iho.

Ua ite au e ua papa'ihia te Buka a Moromona no to tatou anotau. Ua mau-ruuru vau e e nehenehe ia'u ia here i teie buka no te arata'iraa i roto i to'u oraraa; ua riro mau te reira ei tapu auri (a hi'o 1 Nephi 8).

Eun Jung, Korea

Mai te mea Eita Tatou e Feaa

A tai'o i teie haapiiraa, e mai te mea e tano, a aparau i te reira i te mau tuahine o ta outou e hahaere ra. A faaohiia i te mau uiraa no te tauturu ia outou ia haapuui i te mau tuahine e ia faariro i te Sotaiete Tauturu ei tuhaa itoito no to outou iho oraraa.

Faaroo • Utuafare • Tamahanahana

I roto i te Buka a Moromona te tai'o nei tatou no ni'a i te feia apî tane hi'oraa maitai mata'u ore, itoito e te puai. « E taata parau mau ratou e te haapa'o maitai, i haapiihia hoi ratou ia haapa'o i te mau faaue a te Atua, e ia haere i mua ia'na ma te tia » (Alama 53:21). Ua faahanahana teie feia apî tane haapa'o i to ratou mau metua vahine— to ratou mau hi'oraa maitai e to ratou mau orometua.

I ora na te mau metua vahine no te mau faehau a Helamana i te mau tau e ere mai to tatou. E mea fifi roa e te ataata to ratou mau huru oraraa, e ua pihia te feia apî ia paruru i to ratou tiamâraa pae tino e pae varua. I teie mahana te ora nei tatou i roto i te hoê ao i reira « e ere hoi i te taata ana'e ra ta tatou e to nei o te feia hau atoa râ, e te mana, e te mau tavana o teie nei ao pouri, e te mau varua iino i te reva nei » (Ephesia 6:12).

Te tuo nei te mau tau fifi i te mau metua e te mau hi'oraa puai o te haapii i te parau mau ta te mau faehau a Helamana i ite : « Ia ore ratou ia feaa, e faaora te Atua ia ratou » (Alama 56:47). E titau te haapiiraa e te faahoho'araa i teie parau mau i teie mahana i te araraa. Eiaha râ tatou e mata'u. Ia ite ana'e tatou e o vai tatou e o vai te Atua e ua rave tatou i te mau fafauraa e Ona, e mana rahi ia to tatou mai teie mau metua vahine no te haamaitai.

E mea papû, ua haamaitaihia teie na 2.060 faehau tata'itahi a Helamana e te hoê metua vahine. Aita râ teie mau metua vahine i rave o ratou ana'e. Ma te amui atu i te tahi atu mau tane e mau vahine parau-ti'a, ua amui teie mau metua vahine i to ratou faaroo e to ratou hi'oraa maitai no te haapii i te mana o te mau fafauraa. Ua taa i te feia apî no taua tau ra i te fafauraa ta to ratou mau metua i rave no te ore e haere atu e tama'i. E noa'tu e au ra eita e nehenehe, ua iriti te hoê Metua here i te Ao ra i te hoê e'a no teie mau metua ia tape'a i ta ratou fafauraa— e ia paruru i to ratou tiamâraa (a hi'o Alama 56:5–9). Oia atoa e ti'a ia tatou ia faatura i ta tatou mau fafauraa ia maramarama e ia turu te mau tamarii e te feia apî, ta tatou iho mau tamarii e te mau tamarii i roto i ta tatou mau paroita, amaa, e oire, e mau vahi nohoraa i te haapa'oraa i te mau fafauraa.

Eaha Ta'u e Nehenehe E Rave ?

1. Nahea ta'u e nehenehe ai e tauturu i to'u mau tuahine ia ite e ia rave mai te au i to ratou mana no te haamaitai i te u'i apî ?

2. Eaha ia te faa'ururaa ta'u e ite i roto i te Buka a Moromona no te pahono i te mau tamataraa ta'u e faaruru nei i teie mahana ?

Ia faatura ana'e tatou i ta tatou mau fafauraa, e nehenehe ia ta te Metua i te Ao ra e faaineine i te e'a no tatou. E ti'a ia tatou ia ora i ta tatou mau fafauraa ma papû maitai. Ei hi'oraa e nehenehe ta tatou ia papû maitai i roto i te pure, i te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a, i te mauraa i te hoê parau faati'a no te hiero, i te oomoraa i te ahu tano, i te faaturaraa i te Mahana Sabati. A na reira ai tatou, e ite ia ta tatou mau tamarii e e nehenehe ia ia ratou ia parau e, « Aita matou i feaa, ua ite to matou mau metua vahine i te reira » (Alama 56:48).

Te mau vahine Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei o tei ite e no ô mai to ratou puai i te Taraehara ra a te Fatu eita ia ratou e paruru i roto i te mau taime fifi e te hepohepo. E feia haapa'o i te fafauraa, e maitai ia tatou i roto i te tururaa, te atuatura, e te parururaa i te mau tamarii e te feia apî ia nehenehe ia tatou ia parau i te hoê mahana no ni'a i teie u'i apî e, « Aita vau i ite i te reira mata'u ore i te rahi, aore hoi i roto i te taatoaraa » (Alama 56:45). ■

*Julie B. Beck, Peresideni
rahi no te Sotaiete Tauturu*

No te mau haamarama hau atu, a haere i ni'a i te www.reliefsociety.lds.org.

No roto mai i te mau Papa'iraa mo'a

Alama 53; 56–58

PITI TAUASINI FAEHAU APĪ

Mau Parau na Bonnie Hart Murray
Nota na Janice Kapp Perry

Ma te pautuutu maitai ♩ = 96-100

1. Pi - ti tau - sa - ni fae - hau, e mau ai - to pu - ai Tei
2. Ha - a - pii te me - tu - a va - hi - ne ia ra - tou Ti -
3. A - ra - ta'i He - la - ma - na, i te - ie mau ai - to A -
4. Pi - ti tau - sa - ni fae - hau, tei hae - re e a - ro, Ma

pa - ho - no i te pii - raa: Hae - re (i)te ta - ma - 'i? Tei
'a - tu - ri (i)te A - tu - a, ma te a - au ti - 'a Pa -
ro ra - tou no te o - ra, e no te A - tu - a, No
te pu - ai, o te Fa - tu, ao - re ho - ê (i)mo - 'e Ua

ta - tou te A - tu - a; faa - roo ta - tou Ia - 'na. Ai -
ru - ru te A - tu - a; i to ra - tou o - ra. Faa -
te ti - 'a - mâ - ra - a (e)te u - tu - a - fa - re Ma
i - to - i - to ra - tou; no to ra - tou faa - roo E

ta ra - tou i mă - ta - 'u no to ra - tou o - ra.
ro - o fe - a - a o - re to ra - tou (i)te Fa - tu.
te fa - a - ro - o ho - ê, e te mă - ta'u o - re.
pu - ai ra - hi to ra - tou, tei ra - tou te Fa - tu.

© 2009 na Bonnie Hart Murray e o Janice Kapp Perry. Faturaa paruruhia.
E nehenehe teie nei himene e nene'ihia no te tahi faohiparaa poto noa, eiaha
no te hoo, no te fare pureraa e no te fare. E ti'a ia tuuhia teie parau i roto i te
mau api atoa o te nene'ihia.

Alama 53, 56-57

Te mau Haapiiraa no to Tatou nei Tau

Te Haapa'o nei te Fatu ia Tatou

« Te haamana'o nei au i te mau parau a te Fatu tei itehia i roto i te Buka a Etera i roto i te Buka a Moromona. Ua parau te Fatu, 'Aita e au ia haere outou i tera pae mai o taua moana rahi nei, maori râ e paruru vau ia outou i te mau are o te miti ra, e te mau mata'i i reva'tu na, e te mau

pape pue te haere maira'[Etera 2:25]. To'u mau Taea'e e Tuahine, ua faa-ineine Oia ia tatou. Mai te mea e faaroo tatou i Ta'na mau parau e e haapa'o i te mau faauerua, e ora mai ia tatou i teie tau e faati'ahia ai te mau mea atoa e te ino— te hoê taima e nehenehe e faaauhia i te mau are e te mau mata'i e te mau pape pu'e o te nehenehe e haamou. E haapa'o noa â Oia ia tatou. Te here nei Oia ia tatou e e haamaitai mai Oia ia tatou a rave ai tatou i te mea ti'a ».

Peresideni Thomas S. Monson, « Mau Mana'o Opaniraa », *Liahona*, Novema 2009, 109.

O Iesu te Mesia

« Te Buka a Moromona o te iteraa papû puai roa'e ia te vai ra ia tatou nei tei papa'ihia e o Iesu te Mesia. Eaha ta Nephi i parau tei riro ei niu no te fariiraa i te Varua Maitai ? Faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia. E haapapû anei te tai'oraa i te Buka a Moromona i teie nei e i muri iho i te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia ? Eita

outou e nehenehe e ti'aturi i ni'a i te reira mai te mea e tai'o maitai outou ia Nephi. Ua parau oia e teie 'te horo'a... i te mau taata o te imi Ia'na ma te itoito. 'Te auraa no te itoito o te tamau-noa-raa ia. O te feruriraa hohonu e te pureraa ia. E i roto i te pure o te taparuraa u'ana ia no te ite i te parau mau. Te mau mea atoa tei iti mai i te reira e ere ia i te mea itoito. E te mau mea atoa tei iti mai e ere ia i te mea nava'i no outou e no'u nei ».

Peresideni Henry B. Eyring, Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua, « Going Home », in *Brigham Young University 1986-87 Devotional and Fireside Speeches* (1987), 77-78.

Te Hoê Parau Faararaa no te Evanelia

« E itehia te mau tu-faa tumu o te poro'i a te evanelia i roto i te mau papa'iraa mo'a atoa e ua horo'a maramaramahia te reira ia tatou i roto i te Buka a Moromona e i roto i te mau he-heuraa i te Peropheta Iosepha Semita. Te faaite papû nei Iesu iho i ônei i Ta'na haapiiraa e Ta'na evanelia e ti'a i te mau tamarii a te Atua ia haapa'o 'ia noaa ia ratou te ora mure ore' (PH&PF 14:7) ».

Peresideni Dieter F. Uchtdorf, Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua, « Aita anei e Tumua no Tatou ia Oaoo ? » *Liahona*, Novema 2007, 19.

Te haapii mai nei tatou na roto i te mau peropheta tahito e te vai nei i roto i te Buka a Moromona e rave rahi mau « mea papû ra e te faufaa » (a hi'o 1 Nephi 13:40; 19:3). Te horo'a mai nei teie mau parau mau i te maramarama e te ite rahi atu â no ni'a i te îraa o te evanelia a Iesu Mesia e te tauturu nei te reira i te mau piahi no te Buka a Moromona ia tere na roto i te mau tamataraa o te oraaa ma te ti'aturi e te puai. I roto i te mau faahitiraa i muri nei, te faaite papû nei te mau peropheta e te mau aposetolo no teie anotau no ni'a i teie mau haapiiraa faufaa rahi roa.

E PITI RAAU TEI RIRO MAI EI HOÊ

Fatata mai to'u fanau-raa-hia e Bibilia ta'u, e tae noa'tu i te taime ua farii au i te hoê Buka a Moromona, aita vau i matau i te taatoaraa o te mau parau tumu no te evanelia. Ua ite au e e noaa te îraa o te evanelia a Iesu Mesia na roto ana'e i te iteraa no ni'a i te piti o teie « raau » (a hi'o Ezekielia 37:15–17). I to'u apitiraa i teie na raau e piti, ua horo'a mai raua i te hoê ohipa o tei tau i te oraraa, te hoê ite rahi atu â e o vai au e to'u puai ia riro ei tufaa no te utuafare mure ore a te Atua. Teie apitiraa tei tohuhia — « e « riro ei hoê i roto i to rima » (irava 17) ua tupu ia no te mea ua tau'a e ua vaiho mai e piti na misionare vahine haapa'o maitai i te hoê hoho'a no te piti o te raau ia'u nei.

Na mua'tu, ua haere na vau na te mori hinu; i teie nei te turama nei te îraa o te mau haamaitairaa no te evanelia i te mau vahi e te mau apoo atoa. Ua ite au e ua horo'ahia mai ia'u te tahi â taime i roto i te oraraa.

Ary Sala, British Columbia, Canada

Bapetizoraa no te mau Tamarii rii

« Te tiaturi nei [te tahi mau taata] e ua hamanihia te mau tamarii rii i roto i te hara e ua tomo mai ratou i roto i te oraraa tahuti nei i roto i te hoê huru viivii. E mea hape taua haapiiraa ra !

Ua papa'i Moromona e « 'E parau mau hoi tei faaitehia mai ia'u ra, ua tupu a'enei te mârô i rotopu ia outou i te bapetizoraa i ta outou mau tamarii rii' (Moroni 8:5).

« Ua pii oia i ta ratou mârôraa e 'hape rahi' e ua papa'i :...

« 'A faaroo mai i te mau parau a te Mesia, o to oe

Faaoa, to oe Fatu e to oe Atua hoi. Inaha, aore au i haere mai i nia i te fenua nei e parau i te feia parau-tia, i te feia parau ino râ ia tatarahapa : e ere no te feia ora te taote, no te feia ma'i râ, e te tamarii rii ua ora ia ratou, aita hoi e tia ia ratou i te rave i te hara ; e te hara a Adamu ra, ua faaorehia ia e au, e aita to reira e mana i nia ia ratou...

« 'E i na reira mai te Varua Maitai i te faaite mai i te parau a te Atua ia'u; no reira, e ta'u tamaiti here, te ite nei au e, i ta outou bapetizoraa i te tamarii rii ra ua vahavahahia te Atua' (Moroni 8:7–9)...

« A tai'o i te taatoaraa o ta'na episetole. E haapiiraa mau te reira ».

Peresideni Boyd K. Packer, Peresideni no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te mau Tamarii rii », Ensign, Novema 1986, 17.

Te mau Faaaraa a te Buka a Moromona

« I roto i te mau haapiiraa ta tatou e haapii mai i roto i te Buka a Moromona o te tumu e te hope'a ia no te tama'i e te mau huru e faati'ahia i te reira. Te parau nei te reira i te mau ino e te mau pe'ape'a no te mau faanahoraa huna, tei faati'ahia no te titau i te mana e te moni i ni'a i te nunaa. Te parau nei te reira e te vai mau nei Satane e te faaite mai nei i te tahi o te mau rave'a ta'na e faaohipa nei. Te a'o mai nei te reira no ni'a i te faaohiparaa ti'a i te tao'a. Te parau mai nei te reira ia tatou no ni'a i te

mau parau mau papû e te faufaa no te evanelia e te oraraa e te hanahana o Iesu Mesia e Ta'na tusia Taraehara no te taata atoa. Te haamaramarama mai nei te reira no ni'a i te haapututuraa o te utuafare o Iseraela i te mau mahana hopea nei. Te parau mai nei te reira no ni'a i te tumu e te mau haapiiraa no te ohipa misionare. Te faaara mai nei te reira ia tatou no ni'a i te te'ote'o, te tau'a ore, te faataime-raa, e te mau ati no te mau peu tumu hape, te faahua e te viivii.

« Teie nei, tei ia tatou ra ia te ti'araa no te tai'o i te Buka a Moromona e no te haapii i ta'na mau haapiiraa e no te faaohipa i te reira i roto i to tatou iho mau oraraa ».

Elder L. Tom Perry no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Mau Haamaitairaa e Noaa mai na roto i te Tai'oraa i te Buka a Moromona », Liahona, Novema 2005, 8.

E MEA MURE ORE TE HOÊ UTUAFARE

Ua tai'o vau i te Buka a Moromona mai to'u mai â bapetizo-raa-hia i te matahiti 1955 ra. Aita râ no'u nei te tai'oraa i te parau no te tere o te mau tamaroa a Lehi i Ieruselema i riro ei mea faufaa na mua a'e i to'u faaipopo-raa-hia no to'u utuafare.

E au ra ua hinaaro te Fatu ia Lehi ia farii i te hoê

utuafare mure ore. Na mua roa ua parau oia ia Lehi ia vaiiho i te mau mea atoa i muri e ia faaora i to'na *utuafare i taua taimera* na roto i te afa'iraa ia ratou i te fenua i fafauhia. A faaea noa'i ratou i roto i te medebara, ua parau te Fatu ia Lehi ia faaho'i i ta'na mau tamaroa no te tii i te mau papaa parau no te mau melo *tahito* o te utuafare. I muri iho i te reira, ua tonono oia ia ratou no te tii ia Isemaela

E nehenehe te mau iteraa papû a te tahi atu mau melo no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo no ni'a i te Buka a Moromona e itehia i roto i teie ve'a i te mau api (10, 28, 32, 38, e 80.)

E Faaho'ihia mai ia te mau Mea Atoa

« Ua faaite puai hia te natura mau no te ti'a-faahou-raa no te taata atoa i roto i te Buka a Moromona. Ua haapii te peropheta Amuleka :

« 'E na roto i te poheraa o te Mesia e matara'i te tapea o taua pohe tino ra, ia faatia-ana'e-hia mai te taata i teie pohe tino nei.

« 'E tuati-faahou-hia te tino e te varua hoi i to'na huru mau; e faaho'ihia te mau melo e te mau tiaati-raa atoa hoi i to'na vahi mau, mai tei to

tatou nei â huru...

« 'E tae mai taua faaho'iraa ra i te mau taata atoa, i te taata paari e te taata apî, te tîti e te tiamâ, e te tane e te vahine, te feia ino e te feia parau-tia ; e ore roa te hoê io rouru iti a'e o to ratou upoo ra e moe ; e faaho'i-tino-hia te mau mea atoa i to'na iho huru mau' (Alama 11:42-44).

« Ua haapii atoa Alama e i te ti'a-faahou-raa 'e faaho'ihia râ te mau mea atoa ra i to ratou iho vahi mau' (Alama 40:23)...

« Auê ia tamanahananaraa ia ite e te feia atoa tei ore i haamaitaihia i roto i te oraraa... e ti'a faahou mai ia ratou 'i to ratou iho vahi mau.' »

Elder Dallin H. Oaks no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te Ti'a-faahou-raa », *Liahona*, Tiurai 2000, 17.

Te mau Ati no te mau Faanahoraa Huna

« Te haapii mai nei te Buka a Moromona e ua riro te mau faanahoraa huna e rave ra i te ohipa iino e tamataraa fifi, eiaha noa no te mau taata iho e te mau utuafare no te mau nunaa atoa râ. I roto i te mau faanahoraa huna no teie mahana o te mau pûpû taata iino ia, te mau faanahoraa no te raau taero, e te mau utuafare faanahonahohia no te ohipa

iino. Te ohipa nei te mau faanahoraa huna no to tatou nei tau mai te feia eiâ no Gadianotona no te tau o te Buka a Moromona. ... I roto i ta ratou mau opua-raa o te 'taparahi taata ia, te haharu, te eiâ, te faaturi e te mau huru ohipa ino atoa ra, o tei ore i au i te mau ture a to ratou fenua, e i te mau ture atoa hoi a to ratou Atua' [Helamana 6:23].

« Ia ore ana'e tatou e haapa'o maitai, e nehenehe e noaa oiio roa e hope roa te mana e te puai i te mau faanahoraa huna no teie mahana mai ta ratou i rave i te tau o te Buka a Moromona ».

Elder M. Russell Ballard no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo « Te Ti'araa no te Parau Mau e te Ti'a », *Ensign*, Novema 1997, 38.

e ta'na mau tamahine. Ei faaineineraa no to ratou utuafare *i muri mai*.

Te haamauraa i te tuatiraa i rotopu i te ohipa i teie nei, e i mutaa ihora e i mua no to tatou utuafare mure ore e hopoi'a faufaa rahi ia e ti'a ia'u ia faaherehere— mai ta Lehi i na reira. Peneia'e ua tauturu teie nei mau mea ia Lehi no te orama o te raau o te ora e te hoê iteraa e e ti'a i te aroha o te Atua ia faatupuhia i roto i te hoê utuafare mure ore.

Salote Malani Maiwiriwiri, Hawaii, Fenua Marite

Tatararaa i te mau Tamataraa no te Oraraa

« Te vai nei i roto i te Buka a Moromona te mau poro'i tei tuuhia e te Atua i reira no te faaite nahea ia faatiti-aifaro i te mana o te peu tumu hape e nahea ia farii i te îraa o te oraraa. Te haapii nei te reira nahea ia tatara i te mau fifi e te mau tamataraa ta tatou e faaruru nei i teie mahana. ... Ua horo'a mai [te Fatu] i te rave'a no te faatiti-aifaro i te mau hape rahi no te oraraa, aita râ e faufaa no teie arata'iraa mai te mea e vai ponao-noa-hia i roto i te hoê buka tei tapirihia ».

Elder Richard G. Scott no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te mau Hoa Mau o te Faateitei », *Ensign*, Novema 1988, 76.

E Hoê Faahaamana'oraa i ta Tatou mau Fafauraa

« Ua faahaamana'ohia tatou mai roto mai i te Buka a Moromona e ua roto to tatou bapetizoraa e hoê fafauraa ia [tia ei ite o te Atua e To'na basileia] i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa ta outou e parahi ra, e tae noa'tu i te poheraa, ia faaorahia outou e te Atua, e ia amuihia i roto i to te tia-faa-hou-raa matamaua, ia noaa te ora mure ore ia outou' (Mosia 18:9 ;amuihia te haapapūraa) ».

Elder Robert D. Hales Elder Robert D. Hales no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te Fafauraa no te Bapetizoraa: Te Tomoraa i roto i te Basileia e no te Basileia », *Liahona*, Tenuare 2001, 7.

Te mau Haamaitairaa no te Haapa'oraa

« Ua fafauhia i te nunaa i roto i te mau vahi e rave rahi i roto i te Buka a Moromona, e e manuia ratou i ni'a i te fenua mai te mea e haapa'o ratou i te mau faaueraa [a hi'o 1 Nephi 2:20; 2 Nephi 4:4]. E mea pinepine teie fafauraa i te apeehea e te faaararaa e mai te mea eita ratou e haapa'o i te mau faaueraa a te Atua, e tapu-ê-hia'tu ratou i mua i To'na aro [a hi'o Alama 36:30] ». ■

Elder Quentin L. Cook no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te Tī'aturi nei au e ua Ite Oe, ua Fifi Matou » *Liahona*, Novema 2008, 104.

TE HAERERAA I MUA MA TE MARAMARA

I roto i te pene 2 no Etera te tai'o nei tatou e ua pe'ape'a te taea'e o lareda no te mea aita e mori i roto i to ratou mau poti. I to'na aniraa i te Fatu no teie ohipa, ua pahono te Fatu ma te hoê uiraa : « Eaha ta'u e faaineine no outou ia rooa mai te maramarama ? » (irava 25)

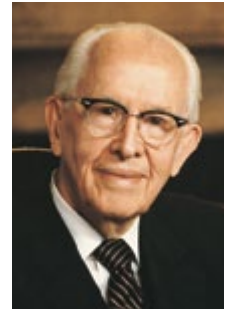
Ua feruri rahi au i te huru o te pahonora a te taea'e o lareda i te uiraa a te Fatu. A tahi, ua haere atu oia i te hoê mou'a i reira « ua hamani ihora oia i na ofai rii e hoê ahuru ma ono » (Etera 3:1). Ua tie atu oia i te mau ofa'i i ni'a i te tupuai mou'a, i reira ua pure oia. Ua haamata oia i te faahaehaa ia'na iho i mua i te Fatu. Ua ani oia i te aroha, e ua ite oia i te mana o te Fatu i te pahonora a ta'na pure. I reira ua faaite oia i to'na faaroo i te na ôraa e, « Ua ite matou e e tia ia oe ia faaite mai i te puai rahi ra » (Etera 3:5). Ua ani te taea'e o lareda i te Fatu ia tape'a i te mau ofa'i ia nehenehe i te reira ia turama i te mau poti.

Ua tau'i teie tufaa i te huru o ta'u pure. Ua ani pinepine na vau na mua'tu, « E te Metua, eaha ia ta Oe e hinaaro ia'u ia rave ? » Te tanoraa mau te titau nei te mau huru ohipa e ia feruri au, ia tuatapapa vau i ta'u mau rave'a, ia haere mai au e te hoê opuaraa, e i muri iho ia haere atu i te Metua ra e ia ani atu la'na mai te mea e mea maitai anei te opuaraa —e i muri iho ia pure no te mau semeio o ta'u iho e ore roa e nehenehe i te faatupu.

Elena Gómez de Santurión, Uruguay

Na te Peresideni
Ezra Taft Benson
(1899–1994)

TE BUKA A MOROMONA— E Ofa'i Tape'a Fana no ta tatou Haapa'oraa

Ua riro mai Ezra Taft Benson te 13raa o te Peresideni o te Ekalesia i te 10 no Novema 1985. E haamana'ohia oia no to'na iteraa papû no te mana o te Buka a Moromona e no to'na haapua'iraa i te faufaa rahi o teie buka i roto i te tai'oraa i te papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa, te ohipa misionare e te haapiiraa i te evanelia. Teie matahiti o te 25raa ia o te matahiti no teie a'oraa i te amu'raa rahi no te ava'e Atopa 1986.

E to'u mau taea'e e tuahine, te hinaaro nei au i teie mahana ia paraparau atu no ni'a i te hoê o te mau horo'araa faufaa rahi roa i to te ao i teie mau tau api nei. Te horo'araa ta'u e mana'o nei e mea hau atu ia i te faufaa i te tahi atu mau hamaniraa tei matara mai na roto i te mau tauraa i roto i te mau rave'a haaraa rima e no te ite. Teie te hoê horo'araa tei hau atu i te faufaa no te taata i te mau rave'a aravihi faahiahia ta tatou i ite i roto i te rapaauraa ma'i no teie tau. E mea faufaa rahi a'e te reira no te taata i te faatupuraa i te tereraa na te ara. Te parau nei au no te horo'araa o te Buka a Moromona, tei horo'ahia i te taata e 156 matahiti i teie nei.

Ua faaineinehia teie horo'araa e te rima o te Fatu e hau atu i te hoê tauasini matahiti, e tei hunahia e ana i muri iho ia faahereherehia te reira i roto i to'na mâraa no to tatou nei u'i. Peneia'e aita'tu e mea o te faaite maramarama atu â i te faufaa rahi o teie buka api no te mau papa'iraa mo'a maori râ te mea ta te Fatu iho i parau no te reira buka.

Na roto i to'na iho vaha ua faaite papû oia e (1) e parau mau te reira (PH&PF 17:6), tei roto te parau mau e Ta'na mau parau (PH&PF 19:26), (3) ua iritihia te reira na roto i te mana no ni'a mai (PH&PF 20:8), (4) tei

roto i te reira te îraa o te evanelia a Iesu Mesia (PH&PF 20:9; 42:12), (5) ua horo'ahia mai te reira na roto i te faaûruraa e ua haapapûhia na roto i te utuuturaa a te mau melahi (PH&PF 20:10), (6) e te haapapû nei te reira e e parau mau te mau papa'iraa mau (PH&PF 20:11), e (7) te feia atoa o te farii i te reira ma te faaroo e farii ia i te ora mure ore (PH&PF 20:14).

Te piti o te iteraa puai no te faufaa rahi o te Buka a Moromona o te iteraa ia i hea to te Fatu tuuraa i te fâraa mai o teie buka i roto i te faanahoraa taime no te Faaho'iraahia mai te evanelia. Te mea noa tei na mua'tu i te reira o te Orama Matamua ia. I roto i taua faaiteraa faahiahia ra, ua haapii te Peropheta Iosepha Semita i te natura mau o te Atua e e ohipa ta te Atua na'na ia rave. Te taeraa mai o te Buka a Moromona o te ohipa ia tei tupu i muri iho.

A feruri na eaha te mau mea i tupu mai. Ua tupu te taeraa mai o te Buka a Moromona na mua a'e i te faaho'iraahia mai te autahu'araa. Ua nene'ihia te reira tau na mahana noa hou te Ekalesia i faanaho hia ai. Ua horo'ahia i te Feia Mo'a te Buka a Moromona ia tai'o hou a farii ai ratou i te mau heheuraa o te hohora mai i te mau haapiiraa faahiahia mai na tufaa hanahana e toru, te faaipoiporaa tiretiera,

**TE FAAITE PAPÛ
NEI TE HOË
PEROPHETA**

« [Te Buka a Moromona] e parau ia a te Atua.

Te piti ia o te ite puai no te Mesia. E, e mea papû roa, e farii te mau taata ti'aturi mau tei here i te Faaora i te tahi atu â haapapûraa no to'na hanahana.

« Aita roa'tu teie buka faahiahia i faahuru-ê-hia e te mau taata iriti tei ore i haamahanahia aore râ te mau taata faaroo pouri, ua tae ti'a maira te reira i to te ao nei ma te mâ e no roto roa mai i te feia papa'i aamu e te feia haapoto. Aita teie buka e haavâhia — o to'na râ mau taata tai'o ».

Peresideni Spencer W. Kimball (1895–1985), Te mau Haapiiraa a Spencer W. Kimball, ed. Edward L. Kimball (1982), 133.

aore râ te ohipa no te feia pohe. Ua tae mai hou te faanaho-raa-hia te Ekalesia e te mau pûpû autahu'araa. Aita anei te reira e faaite mai nei ia tatou no ni'a i to te Fatu hi'oraa i teie ohipa mo'a ?

Ia ite ana'e tatou i te mana'o o te Fatu no teie buka, eita ia tatou e hitima'ue e e horo'a atoa mai Oia ia tatou te mau faaararaa hanahana no te huru o ta tatou fariiraa i te reira buka. I muri a'e i to'na faaiteraa e te feia e farii i te Buka a Moromona ma te faaroo, ma te rave i te parau-ti'a, e farii ia ratou i te hoë korona no te ora mure ore (a hi'o PH&PF 20:14), ua faaite te Fatu i teie nei faaararaa : « O te faaetaeta râ i to ratou ra mau aau i roto i te faaroo ore ra, e e ore hoi e farii i te reira, e riro te reira ei faahaparaa ia ratou iho » (PH&PF 20:15).

I te matahiti 1829, ua faaara te Fatu i te Feia Mo'a eiaha ratou e rave tapetepete noa i te mau mea mo'a (a hi'o PH&PF 6:12). Oia mau e mea mo'a te Buka a Moromona, e e rave rahi â o te rave tapetepete nei i te reira, aore râ e haafaufaa ore nei i te reira, e faairi o te reira e mea iti te faufaa.

I te matahiti 1832, a ho'i mai ai te tahi o te mau misionare matamua mai roto mai i ta ratou mau vahi ohipara, ua faahapa te Fatu ia ratou no to ratou rave tapetepeteraa i te Buka a Moromona. Ei hope'araa no taua huru ra, ua parau oia, e ua haapourihia to ratou mau feruriraa. Aita te rave tapetepeteraa i teie buka mo'a i haapouri noa ia ratou iho, ua afa'i atoa râ te reira i te taatoaraa o te te Ekalesia i raro a'e i te faahaparaa, e tae noa'tu i te taatoaraa o te mau tamarii no Ziona. E ua parau te Fatu i muri iho, « E e vai noa ratou i raro a'e i teie nei faahaparaa e tae noa'tu i te taima ratou e tatarahapa'i e e haamana'o ai te fafau apî ra, oia te Buka a Moromona » (PH&PF 84:57–57).

No te mea e tei ia tatou nei ra te Buka a Moromona hau atu i te hoë tenetere e te afa i teie nei e mea iti anei ia to'na faufaa no tatou i teie mahana ? Te haamana'o ra anei tatou i te fafau apî, oia hoi te Buka a Moromona ? Te vai nei i roto i te Bibilia te Faufaa Tahito e te Faufaa Apî. Te parau *faufaa* o te iritiraa

ia na roto i te reo Paratane no te hoë parau Heleni e nehenehe atoa e iritihia ei *fafaurationa*. Teie anei ta te Fatu e mana'o ra a pii ai Oia i te Buka a Moromona ei « fafau apî » ? E faufaa apî mau aore râ e ite faahou â te reira no Iesu. Teie te hoë o te mau tumu i tuu ai matou i te mau parau « Te Tahī Faahou Ite no Iesu Mesia » i te upoo parau no te Buka a Moromona.

Mai te mea ua faahapahia te Feia Mo'a matamua no te rave tapetepeteraa i te Buka a Moromona, e mea iti anei ia ta tatou faahaparaa mai te mea e na reira atoa tatou ? Ua faaite papû te Fatu iho e e mea faufaa mure te reira. E nehenehe anei ta te hoë numera iti o tatou e afa'i te taatoaraa o te Ekalesia i raro a'e i te faahaparaa no te mea te rave tapetepete nei tatou i te mau mea mo'a ? Eaha ia ta tatou e parau i te Haavâraa ia ti'a atu tatou i mua Ia'na e ia hi'o atu i To'na mata hi'opo'a mai te mea tei roto tatou i taua mau taata ra tei parauhia tei haamo'e i te fafauaraa apî ?

Te vai nei e toru tumu rahi no teaha te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei e ti'a ai ia faairi i te tai'oraa i te Buka a Moromona ei hoë raveraa no te taatoaraa o te oraraa.

Te tumu *matamua*, te Buka a Moromona o te ofa'i tape'a fana ia no ta tatou haapa'oraa. E faahitiraa parau teie na te Peropheta Iosepha Semita. Ua faaite oia e « Te Buka a Moromona o te hoë ia buka ti'a roa a'e i ni'a i te fenua nei, e o te ofa'i fana o ta tatou haapa'oraa ».¹ Te hoë ofa'i tape'a fana o te ofa'i tumu ia i roto i te hoë tafare. E tape'a te reira i te mau ofa'i atoa, e ia itirihia, e marua mai te tafare.

« Te vai ra e toru rave'a i riro ai te Buka a Moromona ei ofa'i fana no ta tatou haapa'oraa. E ofa'i tape'a fana ia no to tatou iteraa i te Mesia. E ofa'i tape'a fana ia no ta tatou parau haapiiraa. E ofa'i tape'a fana ia no te iteraa papû.

Te Buka a Moromona o te ofa'i tape'a fana ia no to tatou iteraa ia Iesu Mesia, tei riro ho'i ei ofa'i tihī no te mau mea atoa ta tatou e rave. Te faaite nei te reira ma te puai e te papû maitai e, te vai mau nei Oia. E ere mai te Bibilia tei haere na roto i te mau u'i o te mau taata tei tapiti, tei iriti, e te mau taata faaroo viivii tei faahuru ê i te papa'iraa, ua tae

mai te Buka a Moromona mai te taata papa'i i te taata tai'o na roto noa i te hoê taahiraa faaûruria no te iritiraa. No reira, e mea maramarama, te tarapape ore e tei i te puai to'na iteraa no ni'a i te Fatu. Hau atu â ra i te reira. Te pato'i nei te rahiraa o te ao Keresetiano i teie mahana i te hanahana o te Faaora. Te uiui nei ratou i To'na fanauraa semeio To'na oraraa maitai roa, e te tupuraa mau o To'na Ti'a-faahou-raa hanahana. Te haapii nei te Buka a Moromona na roto i te mau parau papû e te hape ore i te parau mau no te taatoaraa o taua mau mea ra. Te horo'a atoa mai nei te reira i te hoê tatararaa hope roa no ni'a i te haapiira no te Taraehara. Oia mau, ua riro mau teie buka faaûruria e to te ra'i ei hoê ofa'i tape'a fana no te faaite papûraa i to te ao e o Iesu te Mesia.²

Te Buka a Moromona o te ofa'i tape'a fana atoa ia no te haapiiraa no ni'a i te Ti'a-faahou-raa. Mai tei faahitihia na mua'tu, ua parau te Fatu iho e tei roto i te Buka a Moromona « te îraa o te evanelia a Iesu Mesia » (PH&PF 20:9). Aita te reira e parau nei e tei roto i te reira te mau haapiiraa, te mau parau haapiiraa atoa tei heheuhia mai. Te parau maira râ te reira, e i roto i te Buka a Moromona e ite ia tatou i te îraa o taua mau haapiiraa ra e titauhia no to tatou faaoraraa. E ua haapiihia te reira ma

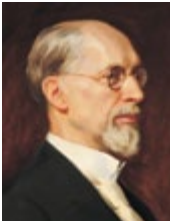
I roto i te Buka a Moromona, e ite ia tatou i te îraa o taua mau haapiiraa ra o te titauhia no to tatou faaoraraa. E ua haapiihia te reira ma te papû e te ohie ia nehenehe atoa i te mau tamarii rii ia haapii i te mau e'a no te faaoraraa e te faateiteiraa.

te papû e te ohie ia nehenehe atoa i te mau tamarii rii ia haapii mai i te mau e'a no te faaoraraa e te faateiteiraa. Mea rahi atu â ta te Buka a Moromona e horo'a mai nei no te faaano i to tatou mau iteraa no te mau haapiiraa no te faaoraraa. Ia ore te reira, e ere ia te rahiraa o te mea e haapiihia i roto i te tahi atu mau papa'iraa mo'a i te mea papû roa e te mea faufaa roa.

E te hope'a, te Buka a Moromona o te ofa'i tape'a fana ia no te iteraa papû. Mai te tafare o te marua mai mai te mea e tatarahia te ofa'i tape'a fana e ti'a aore râ e marua te taatoaraa o te Ekalesia na roto i te parau mau o te Buka a Moromona. Ua maramarama maitai te mau enemi o te Ekalesia i te reira. No reira hoi ratou e faaitoito ai i te tamata i te faahapa i te Buka a Moromona, e mai te mea e nehenehe e faahapahia, e na reira-atoa-hia ia te Peropeta Iosepha Semita. E oia atoa ia ta tatou titauraa i te mau taviri no te autahu'araa, e te heheuraa e te Ekalesia tei faaho'ihia mai. Mai te mea râ e, e parau mau te Buka a Moromona—, e ua faaite e milioni i teie nei e e iteraa to ratou no ô mai i te Varua ra e e parau mau ihoa— te reira, e ti'a ia i te taata ia farii i te mau parau no te Faaho'i-raa-hia mai e te mau mea atoa o te apee i te reira.

Oia ia, e to'u mau taea'e e tuahine here e, ua riro te Buka a Moromona e ofa'i tape'a fana no ta tatou haapa'oraa, te ofa'i tape'a fana no to tatou iteraa papû, te ofa'i tape'a fana no ta tatou haapiiraa, e te ofa'i tape'a fana no to tatou iteraa papû no ni'a i to tatou Fatu e Faaora.

Te piti o te tumu rahi no teaha e ti'a'i ia tatou ia faaairo i te Buka a Moromona ei haapûraa no te tai'oraa no te mea ia e ua papa'ihia te reira no to tatou nei anotau. Aita te mau Ati Nephi i farii i te buka; aita atoa te mau Ati Lamana i mutaa ihora. Ua faataahia te reira no tatou. Ua papa'i o Moromona fafata i te hope'a o te tau o te Ati Nephi. I raro a'e i te faaûruraa a te Atua, tei ite i te mau mea atoa mai te haamataraa mai â, ua haapoto oia i te mau tenetere aamu, ma te ma'iti i te mau aamu, te mau a'oraa e te mau ohipa tei tupu o te tauturu rahi ia tatou.

TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOË PEROPHETA

« Te Buka a Moromona o te hoê ia buka mo'a ma te haamarama-ramaraa tei ore roa e itehia i roto i te tahi ê atu buka. Ua faaue te Fatu ia tatou ia opere i ta'na mau tamarii atoa te mau parau mau no te evanelia mure ore tei heheuhia mai no te faaineine ia ratou no te hoê parahiraa i roto i te basileia Tiretiera. ...

« Te î nei to'u aau i te oaoa i te iteraa e te taata atoa o te tai'o i te [Buka a Moromona] ma te pure, te taata atoa o te hinaaro i te ite mai te mea na te Atua aore râ aita, tei ia'na ra ia te fafauraa, e ere na Iosepha Semita aore râ te tahi atu taata e ora ra, te fafauraa râ a to tatou Metua i te Ao ra e e ite papû ratou e na te Atua teie buka ».

Peresidene George Albert Smith (1870–1951), i roto i te Conference Report, Eperera 1936, 13–14, 15.

Ua faaite papû te mau taata papa'i tumu atoa no te Buka a Moromona e ua papa'i ratou no te mau u'i no amuri a'e. Ua parau Nephi : « No reira, i parau ai te Fatu ra o te Atua ia'u ra, e vaiihohia, e e haapa'ohia te mau mea ta'u e papai, e e tuuhia hoi i roto i te rima o to'u ra huaai i tera ui i tera ui » (2 Nephi 25:21). Ua papa'i atoa to'na taea'e o Iakoba, tei mono atu ia'na, i te mau parau mai te reira atoa: « I parau mai hoi [Nephi] e, e e ootihia te papaa parau o to'na ra mau taata i nia i te tahi mau api na'na ra, e ia tiai au i teie nei mau api, e ia tuu atu i to'u iho huaai, i tera ui i tera ui » (Iakoba 1:3). Ua faaite toopiti o Enosa e o Iaroma e te papa'i atoa ra raua eiaha no to ratou iho nunaa no te mau u'i râ i muri mai (a hi'o Enosa 1:15–16; Iaroma 1:2).

Ua parau o Moroni iho, « E, e parau atu vau ia outou, e te toea o te utuafare o Iseraela » (Moromona 7:1). E ua ite mau â Moroni, te taata hope'a o te mau taata papa'i faaûruhia, i to tatou nei tau e to tatou nei taime. Ua parau oia, « Inaha, na te Fatu i faaite mai ia'u i te tahi mau mea rarahi e te taaê te tupu a muri iho i te mahana e tae mai ai teie mau mea ia outou ra.

« Inaha, te parau nei au mai te mea te ô nei outou, aita râ ia. Inaha râ, na Iesu Mesia outou i faaite mai ia'u nei, e ite ai au i ta outou ra mau ohipa » (Moromona 8:34–35).

Mai te mea ua ite ratou i to tatou nei tau e ua ma'iti i taua mau mea ra tei hau atu i te faufaa no tatou, e ere anei ia te reira te tumu e ti'a'i ia tatou ia tai'o i te Buka a Moromona ? E ti'a ia tatou ia ui tamau noa ia tatou iho, « No teaha te Fatu i faaûru ai ia Moromona (aore râ ia Moroni aore râ ia Alama) ia tuu i te reira i roto i ta'na papaa parau ? Eaha ia te haapiiraa ta'u e nehenehe e haapii mai o te tauturu ia'u ia ora i teie mahana e teie tau ? »

E te vai nei te mau hoho'a nahea taua uiraa ra e pahonohia'i. Ei hi'oraa, i roto i te Buka a Moromona e ite tatou i te hoê hoho'a no te faaineineraa no te Tae Pitiraa mai. Ua haatumu hia te hoê tufaa rahi o te buka i ni'a i na tau matahiti na mua noa'e i te taeraa o te Mesia i Amerika. Na roto i te tuatapapa maiteraa i taua tufaa taime ra, e nehenehe

ia tatou ia ite no teaha te tahi mau taata i haamouhia ai i roto i te mau haavaraa ri'ari'a tei tupu hou To'na taeraa mai e te mea tei faahaere i te tahi atu mau taata ia ti'a atu i te hiero i te fenua no Bounitufula e tei tuu atu i to ratou rima i roto i te mau puta o To'na mau rima e ava'e.

Te haapii nei tatou na roto mai i te Buka a Moromona nahea te mau pîpî a te Mesia i ora ai i te mau tau tama'i. Na roto mai i te Buka a Moromona te ite nei tatou i te mau ino o te mau faanahoraa huna tei faaite-u'ana-hia i roto i te huru ri'ari'a mau. I roto i te Buka a Moromona e ite tatou i te mau haapiiraa no te arairaa i te hamani-ino-raa e te taivaraa. E rave rahi te mea ta tatou e haapii e nahea ia rave i te ohipa misionare. E hau atu i roto i te tahi atu mau vahi, te ite nei tatou i roto i te Buka a Moromoni i te mau ati no te oraraa materia e te haamauraa i to tatou mau aau i ni'a i te mau mea no te ao nei. E nehenehe anei ta te hoê taata e feea e ua faataahia teie buka no tatou e i roto i te reira e ite ai tatou i te puai rahi, te tamahanahanaraa rahi e te parururaa rahi ?

Te toru o te tumu no teaha te Buka a Moromona i riro ai ei mea faufaa na te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei ua faaite hia ia i roto i te hoê â faahitiraa parau a te Peropheta Iosepha tei faahitihia na mua a'e. Ua parau oia, « Ua parau vau i te mau taea'e e te Buka a Moromona o te hoê ia buka ti'a roa a'e i ni'a i te fenua nei, e o te ofa'i tape'a fana ia o ta tatou haapa'oraa, e e piri roa'tu te hoê taata i te Atua na roto i te tamau-maite-raa i ta'na mau ture, i te hoê noa'tu buka ». Tera te toru o te tumu no te tai'oraa i te buka. E tauturu te reira ia tatou ia haafatata'tu i te Atua. Aita anei e mea hohonu e vai nei i roto i to tatou mau aau o te hiaai nei i te haafatata'tu i te Atua, ia riro hau atu â mai Ia'na ra te huru i roto i to tatou haerea i te mau mahana atoa, ia ite tamau noa i To'na mana i piha'iho ia tatou ? Mai te mea e, e tauturu ia te Buka a Moromona ia tatou ia na reira hau atu i te tahi ê atu buka.

E ere noa e te haapii mai nei te Buka a Moromona ia tatou i te parau mau noa'tu e te na reira nei te reira. E ere noa e te faaite

papû nei te Buka a Moromona no ni'a i te Mesia, noa'tu e te na reira atoa nei te reira. Te vaira râ te tahi mea hau atu. Te vai ra te hoê mana i roto i te reira buka o te haamata i te tahe mai i roto i to outou mau oraraa i te taime a hamata papû ai outou i te tuatapapa i te buka. E iteahia ia outou te mana rahi a'e no te pato'i i te faahemaraa. E itehia ia outou te mana no te ape i te haavareraa. E itehia ia outou te mana no te haere tamau noa na ni'a i te e'a titi'aifaro e te piriha'o. Ua parauhia te mau papa'iraa mo'a 'te mau parau o te ora,' (a hi'o PH&PF 84:85), e aita e vahi ê atu i ti'a maitai ai teie nei parau maori râ i roto i te Buka a Moromona. Ia haamata ana'e outou i te po'ia e te po'ihâ i taua mau parau ra, e ite rahi atu ia outou i te ora.

Ua faaite papû to tatou taea'e here, te Peresideni Marion G. Romney... no te mau haamaitairaa e nehenehe e tae mai i roto i te oraraa o te mau taata o te tai'o e o te tuatapapa i te Buka a Moromona. Ua parau oia:

« Ua papû ia'u e mai te mea, i roto i to tatou mau utuafare, e tai'o te mau metua mai roto mai i te Buka a Moromona ma te pure e te tamau, o ratou iho e ta ratou mau tamarii, e tomo mai ia te varua o taua buka faahiahia ra i roto i to tatou mau utuafare e i te feia atoa

E nehenehe anei i te hoê taata ia feaa e ua faataahia teie buka no tatou e i roto i te reira e ite ai tatou i te mana rahi a'e, te tamahanahana rahi a'e e te parururaa rahi a'e ?

e faaea ra i roto. E rahi atu ia te varua tura; e tupu ia te faaturaraa te tahi i te tahi e te haapa'oraa i te tahi e te tahi i te rahi. E haere ê atu ia te varua mârô. E a'o ia te mau metua i ta ratou mau tamarii na roto i te here e te paari rahi a'e. E rahi atu ia te faaroo e te auraro o te mau tamarii i te a'o a to ratou mau metua. E tupu ia te parau-ti'a i te rahi. E rahi ia te faaroo, te ti'aturiraa, e te aroha, te hinaaro mau o te Mesia i roto i to tatou mau utuafare e oraraa, ma te hopoi mai ia ratou ra te hau, te oaoa e te poupou ».³

Ua faarahi teie mau fafauraa i te here e te au-maitai-raa i roto i te utuafare, te faatura rahi a'e i rotopu i te metua e te tamarii, ua faarahi i te oraraa varua e te parau-ti'a, e ere noa te mau fafauraa faufaa ore, te mea mau râ ta te Peropheta Iosepha Semita e mana'o ra a parau ai oia e e tauturu te Buka a Moromona ia tatou ia piri roa'tu i te Atua.

Te mau Taea'e e Tuahine, te taparu nei au ia outou ma to'u aau atoa e ia feruri outou ma te hanahana rahi i te faufaa rahi o te Buka a Moromona no outou iho e no te taatoaraa o te Ekalesia.

Hau atu i te 10 matahiti i teie nei ua parau vau i teie parau no ni'a i te Buka a Moromona.

« E vai anei te mau hope'araa mure ore i ni'a i ta tatou pahonora a teie buka ? Oia ia, no to tatou haamaitairaa aore râ faahaparaa.

« E ti'a i te Feia Mo'a tata'itahi i te mau Mahana Hopea nei ia faaairo i te tai'oraa i teie buka ei opuaraa no te maoraraa o te oraraa. Aita ana'e te tuu ra ia oia i to'na varua i roto i te fifi e te tau'a ore nei oia i te mea e nehenehe e horo'a i te hoêraa varua e te ite i te taatoaraa o to'na oraraa. Te vai ra te hoê taa-ê-raa i rotopu i te hoê taata faafariuhia tei patuhia i ni'a i te pãpã o te Mesia na roto i te Buka a Moromona e o tei mau maite i taua tapu auri ra, e te hoê taata tei ore i na reira ».⁴

Te parau faahou nei au i taua mau parau ra ia outou i teie mahana. Eiaha tatou e faaea i raro a'e i te faahaparaa, e ta'na faaanoraa e faautu'araa na roto i te rave tapetepeteraa i teie horo'araa faahiahia e te rahi ta te Fatu i horo'a mai ia tatou. Ia noaa râ ia tatou te mau fafauraa tei apitihia i te faaherehereraa i te reira i roto i to tatou mau aau.

Te vai ra te hoê mana i roto i te reira buka o te haamata i te tahe mai i roto i to outou mau oraraa i te taime e hamata papû ai outou i te tuatapapa i te reira buka.

Te tai'o nei tatou i roto i te Parau Haapiiraa e te Parau Fafau, tufaa 84, te mau irava 54 e tae atu i te 58:

« E ua haapourihia to outou mau feruriraa i te tahi mau taime i mairi a'e nei no te faaroo ore, e no te mea hoi ua rave tapetepete noa outou i te mau mea ta outou i farii ra—

« Na te reira aau teitei e te faaroo ore i afai atu ai i te ekalesia atoa i raro a'e i te faahaparaa.

« E te vai nei teie nei faahaparaa i nia i te mau tamarii no Ziona ra, oia te paatoaraa.

« E e vai noa ratou i raro a'e i teie nei faahaparaa e tae noa'tu i te taime ratou e tatarahapa'i e e haamana'o ai te fafau apî ra, oia te Buka a Moromona e te mau faaueraa matamua o ta'u i horo'a'tu ia outou ra, eiaha hoi ia parau noa, ia rave râ mai te au i ta'u i papai ra—

« Ia tia ia ratou ia faatupu mai i te hotu e au no te basileia no to ratou ra Metua; ia ore râ e vai noa ia te faaanoraa e te faautu'araa ia haamanihia'tu i nia i te mau tamarii no Ziona ».

Mai te amuiraa rahi i ma'iri a'e nei ua farii au e rave rahi mau rata na te Feia Mo'a, te feia apî e te feia paari, na te ao taatoa nei o tei farii i te titauraa ia tai'o e ia tuatapapa i te Buka a Moromona.

Ua faahiahia vau i ta ratou mau aamu e nahea to ratou mau oraraa i te tauraa e nahea ratou i piri atu ai i te Fatu ei hotu no ta ratou faaotiraa. Ua haapapû faahou mai teie mau iteraa papû hanahana i to'u varua te mau parau a te Peropheta Iosepha Semita e ua riro mau te Buka a Moromona « e ofa'i tape'a fana no ta tatou haapa'oraa » e e piri atu te hoê tane e te hoê vahine i te Atua na roto i te haapa'oraa i ta'na haapiiraa hau atu i te tahi ê atu buka ».

Teie ta'u pure, ia riro te Buka a Moromona ei ofa'i tape'a fana no to tatou mau oraraa. ■

Ua faatanohia te tomaraa e te papa'iraa rahi.

TE MAU NOTA

1. Omuaraa i te Buka a Moromona
2. A hi'o i te Api Upoo Parau no te Buka a Moromona
3. Marion G. Romney, « Te Buka a Moromona », *Ensign*, Me 1980, 67.
4. Ezra Taft Benson, « Te Buka a Moromona o te Parau ia a te Atua », *Ensign*, Me 1975, 65.

E 25 MATAHITI TE MAORO

Noa'tu e ua riro na vau e melo haapa'o no te Ekalesia mai te matahiti 1965, ua tupu râ te hoê ohipa i te matahiti 1986 tei haapaari i to'u iteraa papû no ni'a i te evanelia tei faaho'ihia mai hau atu i te tahi atu mea.

I te ava'e Atopa no taua matahiti ra ua haere atu vau i te fare pureraa i Cornwall, Fenua Paratane, no te mata'ita'i i te haapurorora no te amuiraa rahi. I muri a'e i to'u faarooora i te a'oraa tuirora a te Peresideni Ezra Taft Benson « Te Buka a Moromona —te Ofa'i Tape'a Fana no ta Tatou Haapa'oraa », ua ite au e e nehe-nehe ia'u ia haamaitai i ta'u mau tautoo-raa ia tai'o i te Buka a Moromona.

I taua pô ra ua ho'i atu vau i te fare, ua tuturi ihora, e ua fafau atu i te Fatu e e ore roa vau e rave tapetepete faahou i te Buka a Moromona. I teie nei, e 25 matahiti i muri mai, e nehenehe ta'u e faaite e aita vau i ma'iri i te tai'o i te Buka a Moromona i te hoê noa iho mahana.

Eita te mau haamaitairaa ta'u i farii na roto i teie faaotiraa e noaa i te tai'ohia. Te vai nei te hoê varua taaê i roto i te Buka a Moromona eita e nehenehe ia outou ia ite i te tahi atu vahi, e tae noa'tu i roto i te tahi atu mau buka papa'iraa mo'a. Ua ite au i te Varua Maitai i piha'iho ia'u, i te tautururaa ia'u ia ite i te hoê varua tamahanahana i roto i te mau tamataraa atoa o te oraraa nei, i te taime ihoa ra a pohe ai ta'u vahine faaipoipo fatata e 50 matahiti te maoro i te ava'e Febuare 2007.

Alistair Joseph Welsh, Etotia

Te Hoê Ohipa Mo'a

Na David A. Feitz

I te hoê pô ua patoto atu to'u hoa misionare e o vau nei i te opani no te hoê taure'are'a e piahno no te ara mai e haerera i te hoê o te mau fare haapiiraa teitei no Ronedona. Ua farii mai oia ia maua ia tomo atu, e ua faaite atu maua e e mau misionare maua no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. E au ra ua anaanatae oia i te haapii atu â no ni'a i te Faaho'i-raa-hia mai te evanelia, no reira ua faaite atu maua i to maua iteraa papû no te Peropheta Iosepha Semita e ua parau atu ia'na no ni'a i te hoê buka mo'a a to tatou Metua i te Ao ra tei piihia te Buka a Moromona. Ua haapapû atu maua e e mea mo'a te reira no te mea te faaite papû nei te reira no ni'a ia Iesu Mesia.

Ua tatarau maua e e nehenehe ia'na ia ite no'na iho no ni'a i te parau mau no teie buka e ua ineine maua i te horo'a i te hoê buka na'na. A horo'a'tu ai au i te Buka a Moromona ia'na, ua ti'a oia mai to'na ra parahiraa e ua haere atu i rapae au i te piha ma te ore e parau i te hoê parau. Ua tape'a vau i te Buka a Moromona i roto i to'u rima maa taime iti, e ua hi'o to'u hoa e o vau nei i te tahi e te tahi ma te mamu, ma te ui eaha ia te rave. Ua tuu vau i te buka i ni'a i te iri amuraa maa.

Ua nehenehe ia maua ia ite i to maua hoa apî i roto i te fare tunuraa maa e horoi ra e e tamarôraa i to'na rima i ni'a i te hoê tauera api. Ua ho'i mai oia i roto i te piha e ua rave a'era i te Buka a Moromona mai nia'tu i te iri amuraa maa e parau noa maira « E horo'i noa to'u nunaa i to ratou rima hou a tape'a ai ratou i te tahi mea mo'a ». Ua tahe mai te mau roimata i to'u mau mata a hi'o ai au i teie taure'are'a i te tatararaa i te Buka a Moromona

*Ua farii oia
i te mau
mea atoa
ta maua
i haapii.
No reira
no teaha
ia oia i ore
ai i rave i
te Buka a
Moromona
i to'u ho-
ro'araa'tu
ia'na ?*

no te taime matamua e a huri ai to'na mau rima mâ i te mau api.

Ua haapii Alama e e mea mo'a te mau papa'iraa mo'a e ua faahereherehia no te faahaere te mau varua i te faoraraa. Ua parau oia i ta'na ra tamaiti o Helamana, « Na te Atua i tuu mai i teie nei mau mea mo'a ia oe na, e na'na hoi ratou i haapa'o, e i haamo'a, e e riro â oia i te haapa'o, e i te tiai i te reira no te opuaraa paari na'na ra, e tia'i ia'na i te faaite mai i to'na ra mana i te mau ui a muri atu » (Alama 37:14).

Ua tonohia vau i te hoê misioni no te haapii i te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-hia mai, e o vau ra tei haapihia e teie taure'are'a e to'na mau rima mâ. I roto i te mau ta'ere e rave rahi e tae noa'tu i to'u iho, e ere i te mea titauhia ia horoi i to tatou mau rima hou a tai'o ai i te mau papa'iraa mo'a, teie râ ohipa ohie no te faatura o te hoê ia faahaamana'oraa tura e te puai no te mo'araa o te Buka a Moromona. ■

**Na Elder
Walter F. Gonzalez**

No te Peresideniraa
no te Hitu Ahuru

MAI TE MEA E
HINAARO MAU
OE I TE ITE,

*Te ite nei au i te mauruuru mure ore no te
Buka a Moromona. Ua tau i te reira i to'u
oraraa e amuri noa'tu e ua ite au e nehe-
nehe ta te reira e tau i to outou mau oraraa.*

E Ite ia Oe

E 18 matahiti to'u i to'u riroraa ei melo no te Ekalesia. Ua riro te Buka a Moromona e hoê tufaa faufaa rahi roa i roto i to'u faafariu-raa-hia. I taua taime ra, te imi ra vau i te mau mana'o api e nehenehe e haamaramarama i te ao na piha'ihō ia'u. Te haamana'o nei au i to'u mau orometua haapii i te fare haapiiraa teitei o tei rave i te mau taahiraa pae tino i roto i ta ratou mau rave'a haapiiraa. Ua haamata vau i te turu'i atu i ni'a i te mau mana'o ti'aturi ore no ni'a i te oraraa o te Atua.

I te hoê mahana ua ite atu vau i te hoê buka ninamu ta te tahi mau misionare i vai-ihō i to matou utuafare fatata e ono matahiti i teie nei. O te Buka a Moromona ia. Ua vaiihō atoa mai raua i te hoê buka iti no ni'a i te Peropheta Iosepha Semita e te tahi atoa mau arata'iraa nahea ia pure i te Atua.

Ua haamata vau i te tai'o i te Buka a Moromona. Tau irava noa ta'u i tai'o i roto i te buka, i roto i te 1 Nephi, ua ite ihora vau i te tahi mea huru ê. Ua haamata vau i te mārô i roto i to'u mau mana'o e to'u feruriraa. No reira ua faaoti au i te ani i te Atua na roto i te pure.

Teie te taime matamua i roto i to'u oraraa i pure ai au i ni'a i to'u na turi avae. Ua riro te ohipa tei tupu i muri ihō e hoê o te mau ohipa

mo'a roa'e i roto i to'u nei oraraa. Ua î to'u aau i te oaoaraa rahi e ua ite au i roto i to'u aau e ere te Buka a Moromona i te hoê noa buka. E buka râ no ô mai i te Atua ra. E parau ia a te Atua. Ua ite au i muri mai e te mana'o ta'u i farii o te Varua ia o tei faaite mai i te parau mau o te buka.

Ua farii paha te tahi i taua mau huru ohipa ra, ua rau râ te mau huru e nehenehe ai i te hoê taata ia ite e e parau mau te Buka a Moromona.

Nahea ia Outou e Ite ai ?

1. E ite ia te tahi na roto i te faarooraa.
E riro paha outou o te mau taata o te ite na roto noa i te faarooraa i te mea ta te buka e haapii ra. Te faaite nei te Buka a Moromona i te mau tauatini taata tei faaroo i te mau tamaiti a Mosia i te haapiiraa i te evanelia a Iesu Mesia e « ua faafariuhia mai i te ite i te Fatu ra » (a hi'o Alama 23:5–6). Te haapii nei te mau misionare i taua ihō evanelia ra tei itehia i roto i te Buka a Moromona. E ite ia te tahi e te Buka a Moromona o te parau ia a te Atua na roto noa i te faarooraa ia vetahi ia faaite i te mau haapiiraa a taua buka ra.

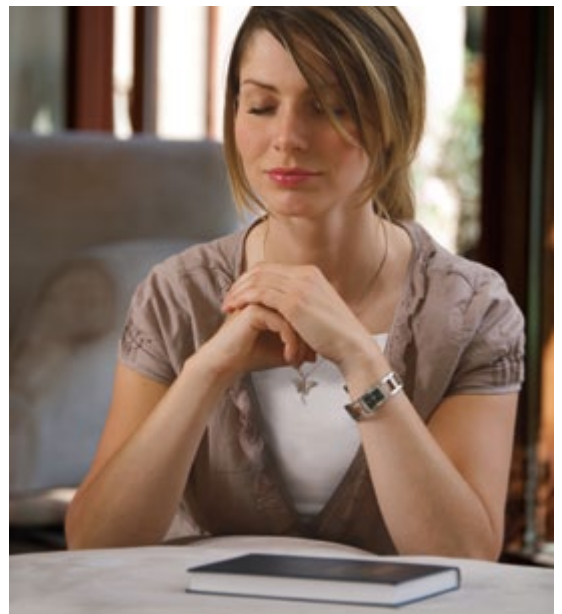
2. E ite ia te tahi na roto i te tai'oraa. Tei roto paha outou i te mau taata o tei ite na

roto noa i te tai'oraa i te Buka a Moromona ma te hoê hinaaro mau i te ite i te parau mau. Tera ia te huru no ta'u vahine faaipoi-ipo. E 12 matahiti to'na a haapa'o ai oia i te faaueraa ia tai'o i te buka mai te api mata-mua e tae atu i te api hope'a. A na reira ai oia, ua ite oia e e parau mau teie buka. No te puai o te mana'o a tai'o ai oia i faaoti ai oia i te pee i te Faaora e amuri noa'tu. Ua tape'a noa oia i te mea ta'na i ite.

3. *E ite ia te tahi na roto i te raveraa.* Tei roto paha outou i taua mau taata ra o tei ite na roto noa i te raveraa i te mau mea ta te buka e haapii. Ua noaa i te tahi to ratou mau iteraa papû na roto i te raveraa (a hi'o Ioane 7:17). Ua taa maitai ia Nephi, te hoê peropheta i roto i te Buka a Moromona i teie haapiiraa. Ua papa'i oia « ia faafariu hua mai râ oia ia raua i te faarooraa i te Fatu ra i to raua Faaora... *ua faaau hoi au i te mau parau papa'i mo'a atoa ia matou*, ia riro te reira ei maitai e ei haapiiraa hoi no matou » (1 Nephi 19:23; amuihia'tu te haapapûraa). Na roto i te faaauraa, aore râ te faaohiparaa, i te mau haapiiraa a te Buka a Moromona i roto i to outou iho oraraa, e nehenehe atoa ia outou ia faafariuhia i te haamataraa hana-hana o teie buka.

4. *E ite ia te tahi na roto i te aniraa i te Atua.* Tei roto paha outou i taua mau taata ra o tei ite na roto i te tai'oraa i te Buka a Moromona e te aniraa i muri iho i te Metua i te Ao ra na roto i te pure mai te mea e parau mau te buka. Teie ia te mea ta'u i ite. O te fafauraa teitei tei horo'ahia mai e te tahi atu peropheta no te Buka a Moromona, o Moroni, i te feia atoa e imi mau nei i te parau mau : « Inaha, te a'o atu nei au ia outou e, ia tai'ohia teie nei mau parau e outou... ia ui outou ma te aau hinaaro mau, ma te mana'o papû, e ma te faaroo i te Mesia, na' na ia e faaite mai i te parau mau ia outou na roto i te mana o te Varua Maitai » (Moroni 10:3-4). Te faaite papû nei au e mai te mea e tai'o outou e e pure outou no ni'a i te Buka a Moromona, ma te pee atu i te mau arata'iraa a Moroni, e ite ia outou e parau mau te reira.

TE FAFURAA A MORONI

I te hope'a o te Buka a Moromona, ua fafau te hoê peropheta o Moroni te i'oa e mai te mea e tai'o tatou i te Buka a Moromona, e feruri hohonu tatou i te poro'i a teie buka i roto i to tatou mau aau, e e ani i te Atua na roto i te pure mai te mea e parau mau te reira, e pahono mai ia te Atua na roto i te mana o te Varua Maitai (a hi'o Moroni 10:3-5).

No te taata iho ta'na heheuraa. E tae mai te reira na roto i te mau rave'a huru rau e i te mau taime huru rau ia tatou tata'itahi mai te au i te hinaaro o te Fatu. E nehenehe te iteraa i te mau taahiraa i muri nei e tauturu ia outou ia ite no outou iho.

1. A feruri no ni'a i te reira.

Hou a ani ai oia ia tatou ia pure, ua ani Moroni ia tatou ia feruri. Te auaa o te feruriraa o te mana'o hohonu ia. A ui ia outou iho: Eaha to'u mana'o a tai'o ai au i te Buka a Moromona? No teaha vau i mana'o ai mai te reira? Eaha ta'u i haapii mai? E mea maitai anei?

Ua haapii te Fatu i teie haapiiraa ia Olive Kaudere: « Ma to oe mana'o ore maori ra ia ani noa mai ia'u nei. Area ra, inaha, te parau atu nei au ia oe e, ia imi maite oe i te reira i roto i to oe aau e tia'i ei reira oe e ani mai ai ia'u e ua tia anei » (PH&PF 9:7-8; amuihia te haapapûraa).

2. A Pure ma te Itoito

E titauhia te tutavaraa i te pae feruriraa no te faatumu i to tatou mau mana'o e no te haapa'o i te mau pahonora haa a te Varua Maitai. Peneia'e no reira o Enoa i roto i te Buka a Moromona i parau ai no ni'a i ta'na pure ei hoê « tôraa... i mua i te Atua » (Enosa 1:2).

Ia tai'o, ia feruri aore ra ia pure ana'e outou, a imi i te hoê taime e te hoê vahi e mea iti roa te mau mea e faahahi ê atu ia outou. A imi i te hoê ti'araa o te tauturu ia outou ia feruri maitai. E nehenehe te pure puai raa e tauturu i te faatumu i to outou mau mana'o.

3. A ui i te mau Uiraa Ti'a.

Ua parau te Fatu ia Olive Kaudere eiaha e ani noa ia ani ra mai te mea e mea ti'a te mea ta'na e feruri ra. E mea pinepine, ia ore ana'e ihoa tatou i ite i te fariiraa i te mau pahonora a to tatou Metua i te Ao ra, e e mea ohie a'e ia taa i te pahonora i te hoê uiraa e aore ra aita.

Ua haapii o Elder Richard G. Scott no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te hoê taviri no te haamaitai i te pure o te haapiiraa ia i te ani i te mau uiraa ti'a »¹

4. Eaha ta Outou e Opu ra ?

Te hoê o te mau taviri i te fafura a Moroni ia ani ia tatou ma « te mana'o papû ». Ua parau te Peresideni Henry B. Eyring, Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua », A haere ai o Iosepha Semita e 14 matahiti i te uru raa no te pure, ua pure oia ma te mana'o papû ia faaroo e ia haapa'o atoa ». « ... E no to'na faaroo, i te mau mahana e te mau ava'e e te mau matahiti i muri mai ua pahonohia ta'na mau pure na roto i te maramarama e te parau mau e rave rahi ».²

5. Eiaha e Ma'iri i te Reira.

E ere te mau heheuraa atoa i te mea faahiahia i te mata'ita'iraa. Te farii nei te tahi mau taata i te mau moemoea, te mau orama, aore ra te mau farereiraa. Te rahiraa ra o tatou e ite ia tatou i te tahi mea hau e te ha'iha'i, mai te hoê mana'o mahanahana e te hau.

Ua haapii te Peresideni Spencer W. Kimball (1895-1985), te 12raa o te Peresideni o te Ekalesia, « Na roto i te tia'iraa i te mea faahiahia i te mata, e nehenehe ia i te hoê taata ia ore e haapa'o maitai i te taheraa tamau o te aparauraa tei heheuhia mai ».³

TE MAU NOTA

1. Richard G. Scott, « Faaohiparaa i te Horo'araa Faahiahia o te Pure », *Liahona*, Me 2007, 8.
2. Henry B. Eyring, « Te Pure », *Liahona*, Tenuare 2002, 18.
3. (Te mau haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Spencer W. Kimball (2006), 241.

TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOÊ PEROPHETA

« Te Buka a Moromona o te parau ia a te Atua. Te ani nei matou ia outou ia tai'o i teie buka faahiahia. O te buka hau roa'tu i te faahiahia e vai nei i teie mahana. A tai'o maitai i te reira ma te pure, a a na reira ai outou, e e horo'a ia te Atua ia outou i te hoê iteraa papû no te parau mau o te reira mai tei fafauhia e Moroni (a hi'o Moroni 10:4) ».

Peresideni Howard W. Hunter (1907-95), *Te mau Haapiiraa a Howard W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams (1997), 54.

TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOÊ PEROPHETA

« O vau te hoê tei farii i te heheuraa puai roa'e no ô mai i te Fatu ra no ni'a i te parau mau o [te Faaho'i-raa-hia mai, e tae noa'tu te Buka a Moromona]. Ua vai puai noa mai taua faaiteraa ra ia'u nei e rave rahi mau hora; e noa'tu eaha te mau huru e tupu mai i roto i to'u oraraa, a vai noa mai ai to'u haamana'oraa e vai noa mai ia teie iteraa maitai roa ia'u nei ».

Peresideni Lorenzo Snow (1814-1901), i roto i te *Conference Report*, Atopa 1900, 61.

Ua Fafau te Atua e e Ite ia Outou

Mai te mea e hinaaro mau outou i te ite, e ite ia outou e e parau mau te Buka a Moromona. Ua fafau te Atua i te horo'a i teie ite i te feia e imi mau nei i te parau mau, e e « Atua parau mau hoi Oia e aita e tia ia'na i te haavare » (Etera 3:12).

Ua haapii te tahi atu peropheta no te Buka a Moromona, o Alama, i ta'na tamaiti e ua fafau te Atua e « e vai maite [teie nei buka] ia'na no te tahi mea paari i opuahia e ana ra, ia tia ia'na ia faaite mai i to'na ra mana i te mau ui amuri atu. E teie nei, inaha, ua faatia oia i te tahi opuaraa ra, oia hoi ua faaho'i faahou oia e rave rahi te tauatini i te ite i te parau mau; e ua faaite atoa mai oia i to'na ra mana ia ratou, e e faaite mai â hoi oia i to'na ra mana ia ratou i te mau ui amuri atu; e no reira e vai maite ai [teie buka] » (Alama 37:18–19).

E itehia taua â mana faafariu ra i teie mahana i roto i teie buka taaê no te papa'iraa

mo'a, e e faaite ia te Fatu i te taata atoa o te imi mau nei i te ite. E nehenehe ta'u e parau i te reira ma te papû a hi'o ai au i taua mau mahana ra a haapii mai ai au no ni'a i te Ekalesia. I teie mahana, no te mana faafariu o te Buka a Moromona, te faaite papû atu nei au e te Buka a Moromona o te parau ia a te Atua, e te haapii nei te reira e o Iesu te Mesia, te Mesia Mo'a. Ua riro te buka ei tapa'o faaite mau e ua tupu mau ihoa te Faaho'i-raa-hia mai Ta'na evanelia e e peropheta Iosepha Semita na te Atua.

Mai te mea tei roto outou i taua mau taata ra e imi mau nei i te parau mau, ua fafau te Fatu e e ite ia outou. E nehenehe ta outou e ite na roto i te faarooraa i te mau haapiiraa a te buka, na roto i te tai'oraa i te buka, na roto i te raveraa i te mea ta te buka e haapii ra, na roto i te pureraa no ni'a i te parau mau o te buka, aore râ na roto i te hoê amuiraa o teie mau mea. E ite râ outou. ■

NAHEA VAU E ITE AI

Noa'tu e ua bapetizohia vau i te iva raa o to'u matahiti, aita to'u utuafare i itoitoe i roto i te Ekalesia. I te 13raa râ o to'u matahiti ua ani mai te mau misionare ia'u ia haere i te fare pureraa e ua na reira vau. Ua haere atoa vau i te haapiiraa evanelia. Te buka haapiiraa o te Parau Haapiiraa e te Parau Fafau ia, e au ra e mea taa ore roa ia'u. Ua fifi ihoa ra vau no ni'a ia Iosepha Semita e te Buka a Moromona. Ua hinaaro vau ia ite i te Atua, aita râ vau i papû nahea e i hea.

Ua mana'o rahi au i te mau aparauraa e te mau misionare. Ua mana'o vau no ni'a i te haapiiraa evanelia. Ua mana'o vau i ta'u mau aparauraa e te mau melo no te tahi ahu mau faaroo Keresetiano. Ua pure vau i te tahi mau taime no te ite eaha te mea ti'a, ua riro noa râ te reira e mana'o eiaha râ ei hoê uiraa mau. Ei reira i te hoê pô ua faaoti au i te pure ma « te mana'o papû ».

Ua parau vau i te Metua i te Ao ra e ua hinaaro vau i te ite la'na e ia riro ei tufaa no Ta'na Ekalesia mau. Ua

fafau vau: « Mai te mea e vaiiho oe ia'u ia ite mai te mea e peropheta mau o Iosepha Semita e mai te mea e parau mau te Buka a Moromona, e rave ia vau i te mau mea atoa ta Oe e hinaaro ia'u ia rave. Mai te mea e Ekalesia mau te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei, e pee ia vau i te reira e e ore roa ia vau e faaru'e.

Aita vau i farii i te hoê faaiteitaraa faahiahia, ua ite râ vau i te hau e ua haere atu vau e taoto. E rave rahi mau hora i muri mai ua ara vau e te hoê mana'o papû : « E peropheta mau o Iosepha Semita e e parau mau te Buka a Moromona ». Ua apeeia te mana'o e te hau eita e noaa i te faahitihia. Ua vare'a faahou vau i te taoto ma te ara mai i muri mai e te hoê â mana'o e ite.

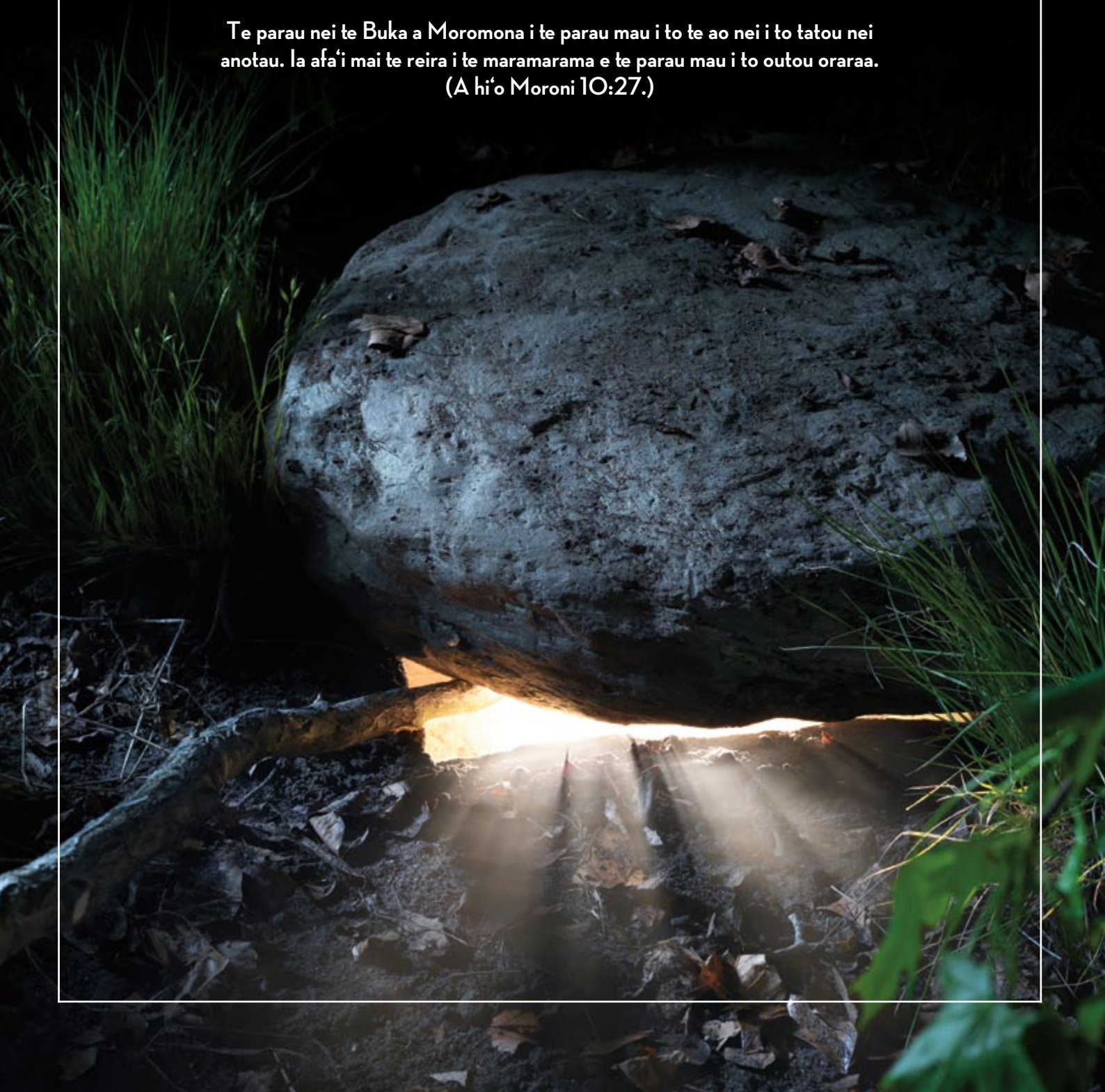
Mai taua taime ra, aita roa'tu vau i feaa noa'e e e peropheta mau o Iosepha Semita. Ua ite au e teie te ohipa a te Faora e e pahona ia te Metua i te Ao ra i ta tatou mau tiaorora mau.

Rodolfo Armando Pérez Bonilla, El Salvador

E REO

MAI RARO MAI I TE REPO

Te parau nei te Buka a Moromona i te parau mau i to te ao nei i to tatou nei anotau. la afa'i mai te reira i te maramarama e te parau mau i to outou oraraa.
(A hi'o Moroni 10:27.)

TE HOÊ Auahi e Ama RA I ROTO IA'U

*Te mahana i haapii ai oia i te tai'ô
o te mahana atoa ia i noaa'i ia
Eduardo te hoê iteraa papû no te
Buka a Moromona e to'na mana.*

Na Michael R. Morris

Te mau Ve'a a te Ekalesia

Te na ô ra o Eduardo Contreras, « Ua matau to'u papa ruau i te parau e, 'Mai te ma e hinaaro tatou ia riro ei taata, e ti'a ia ia tatou ia haapii i te tai'ô ». « Ua ti'a to'u papa ruau ».

No Eduardo râ, e mea roa te poromu no te tai'ô. Ei hoê o na tamarii e pae tei aupuruhia e to'na metua vahine ivi i te oire no Cordoba, Tireni, ua faaru'e oia i te haapiiraa i te va'uraa o to'na matahiti e ua haere e rave i te ohipa no te turu i to'na utuafare.

Te haamana'o nei oia, « E mea veve roa matou ». No te tauturu i te utuafare ia ora e tae atu i te hope'a ava'e, ua faaanaana Eduardo i te mau tiaa, ua hamani i te mau ofa'i tima, ua ohi i te mau umara putete, ua hoo i te mau ve'a, e ua rave i te tahi atu mau ohipa riiirii e tae noa'tu, ei taure'are'a, ua noaa ia'na te ohipa tamau i te faatere-
raa o te oire.

I te mau matahiti i muri mai, ua faaiipoipo o Eduardo e ua haamata i to'na iho utuafare. I te taima ua haamata te rahiraa o ta'na e pae mau tamarii i te faaru'e i te utuafare, aita â oia i nehenehe i te tai'ô e mea iti roa te rave'a e haapii ai oia e nahea i te tai'ô. Ua tau i te reira i te hoê mahana a tahi ai oia e rave rahi mau tamaroa i reira o te haafifi ra e piti na misionare Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei i mua i to'na fare. Ua ani oia i te mau misionare ia tomo

No Eduardo Contreras, i roto i te hoho'a i ni'a nei e ta'na vahine faaiipoipo, o Maria, ua riro te Buka a Moromona ei opani no te haapii i te tai'ô. Ua parau oia, « Ua ite au i te Varua i te mau taima atoa e tatara ai vau i te reira no te tai'ô ».

mai, e aita i maoro roa ua farii oia e ta'na vahine faaiipoipo o Maria i te mau haapiiraa.

Te haamana'o nei o Eduardo, « E mea fifi roa na'u ia taa i te mau mea atoa ta raua i parau no te mea e mea iti roa te reo Paniora ta raua e parau, ua faaite mai râ raua ia'u i te hoê buka iti e te mau hoho'a no te Faaora e no te Peropheta Iosepha Semita i roto i te Uru Raau Mo'a. Ua mana'o vau e te mau hoho'a ta raua i faaite mai e te mau mea ta raua i haapii mai ia matou e mea nehenehe ia ».

Aita i maoro ua monohia taua nau misionare ra e te tahi atu, e hoê o raua o te parau i te reo Paniora. Ua pohe ta Eduardo e Maria aiû tamahine tau matahiti na mua'tu, e ua putapû roa raua i te hoho'a a te Ekalesia *E mea Mure Ore te mau Utuafare*. Aita i maoro roa ua bapetizohia raua e ta raua tamaiti hope'a, o Osvaldo.

Ma to Eduardo bapetizoraa i te matahiti 1987 ua tae mai te hoê hinaaro ia haapuui i to'na iteraa papû na roto i te tai'oraa i te Buka a Moromona. « Nahea vau ia haapii i te tai'ô ? » ua ani atu oia i ta'na vahine faaiipoipo. Ua parau Maria ia'na ia hi'o i te mau reta, ia tuu amui ia ratou i roto i to'na feruriraa, ia tamata i te faahiti i te mau parau e i muri iho ia tamata i te tai'ô puai. Ma te rave-noa-raa ua parau oia ia'na iho, e haapii ia oia i te tai'ô.

Ua ite o Eduardo, e 45 matahiti i taua taime ra, i te tai'o o te mau reta e rave rahi, aita râ oia i tamata i te tai'o mai to'na faaru'eraa i te fare haapiira fatata e maha ahuru matahiti na mua'tu.

Ua Ite Au i te hoê Auahi.

Ma te hoê pure i roto i to'na aau, ua parahi Eduardo i te hoê mahana ve'ave'a no te tau ve'ave'a i te hoê vahi marumaru i muri i to'na fare. Ua parau oia, « I reira, ua faaoti au i te tamata ».

Ua parau Maria e aita roa'tu oia i mana'o noa'e eaha te tupu mai i muri iho. A rave ai oia i te ohipa i roto i te fare tûtu, ua faaroo oia i tera e tera taime a tamata ai o Eduardo i te parau i te mau reta e te mau parau. Ua parau oia, « Ua faaroo tau'e au ia'na i te parau vitivitiraa ». « Ua faaroo e ua ite au e te tai'o— ohie nei oia. Iti mai i te afa hora i muri iho, e te tai'o nei oia ! »

No to'na haapa'o-rahi-raa i ta'na tamataraa aita'tu ra Eduardo i ite e te tai'o nei oia. E a tai'o ai oia râ, ua haamana'o oia, « Ua ite au i te hoê auahi i te amaraa i roto ia'u nei ». Ma te ri'ari'a e te maere, ua pii Eduardo i ta'na vahine faaiipoipo, « E Mami, eaha te tupu nei i ni'a iho ia'u ? »

Ua pahono atu o Maria, « O te Varua o te Fatu ». « Te tai'o maitai nei oe ! »

A haamana'o ai oia i te ohipa tei tupu, ua parau Maria, « O te hoê ia ohipa eita roa e nehenehe ia maua ia hunu ».

Ua parau atoa mai o Eduardo, « Te mahana i haapii ai au i te tai'o o te mahana atoa ia i noaa'i ia'u to'u iteraa papû no ni'a i te Buka a Moromona e to'na mana ».

Mai taua taime mai â, ua haamata Eduardo i te ti'a i te hora 4 i te aahiata no te tai'o i te Buka a Moromona hou a haere atu ai i te ohipa. I muri iho ua tai'o oia i te Parau Haapiiraa e te Parau Fafau ma te peehia e te Bibilia. Te faaunauna nei te hoê vairaa buka i te fare o Contreras e mea iti hoi te mau buka i itehia hou te matahiti 1987.

A tupu ai te iteraa o Eduardo e o Maria no ni'a i te evanelia i te rahi, ua tupu atoa to raua iteraa papû i te rahi. I te taime a pohe ai ta ratou tamaiti Osvaldo i roto i te hoê ati pereoo uira, ua tauturu to raua iteraa papû apitihia'tu i te mau iteraa varua puai na roto i te pure e i roto i te Hiero no Buenos Aires Tireni, i reira raua e o Osvaldo i te taati-raa-hia ia raua, i te faaruru i te pohe o ta raua tamaiti.

Ua parau Eduardo, « Peneia'e e maamaahia te tahi mau metua, ua ite râ maua i te hau o tei parau mai, ' E mea

TE HOÊ TUMU NO TE FAAÛRURAA E TE PUAI

« Eaha te auaa o te Buka a Moromona no outou ? Ua riro anei te reira ei tumu no te faaûruraa e te puai i roto i to outou iho oraraa ? E tamau noa anei te reira i te riro ? »

« Mai te mea aita â outou i inu hohonu i teie pape pihaa no te parau mau viivii ore, te faaitoito nei au ia outou ma to'u varua atoa ia na reira i teie nei. Eiaha e vaiiho i te tai'o-tamau-raa i te Buka a Moromona ia riro e hoê o te mau mea ta outou e opua i te rave o ta outou râ e ore roa e rave. A haamata i teie nei mahana ».

Elder Richard G. Scott no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te Mana o te Buka a Moromona i roto i To'u nei Oraraa », *Ensign*, Atopa 1984, 11.

maitai ta orua tamaiti.” Ua oto ihoa ia maua. E tamaiti maitai oia, e te mihi nei matou ia'na. Ua taatihia râ matou i roto i te hiero, e ua ite maua tei hea oia ».

Te Maramarama no te Iteraa i te Tai'o

Mauruuru i te tautururaa a te hoê melo no ta'na paroita, ua haapii atoa Eduardo i te papa'i. Ua parau oia, « Na mua'tu, aita i nehenehe ia'u ia tarima i to'u i'oa ».

Na roto i te maramarama o te iteraa i te tai'o, ua noaa ia Eduardo i te taa i te parau mau o te mau parau a to'na ra papa ruau.

« Tei ô nei tatou i nia i te fenua ia nehenehe ia tatou ia haere rii i mua i te mau mahana atoa », te na ô maira oia. Na roto i te haapiiraa i te tai'o e i te papa'i, te na ô maira oia, te faaite nei ia oia i ta'na mau tamarii e ta'na mau mootua e aita i taere roa ia haapii, ia haamaitai, e ia riro i te mea ta te Atua e hinaaro ia tatou ia riro mai. « No te mea ua nehenehe ia'u ia tai'o, te haapii nei ia vau i te tahi mea apî i te mau mahana atoa », te na reira mai ra oia.

I teie nei e nehenehe ta te Taea'e Contreras e tai'o i te mau mea atoa ta'na e hinaaro i te tai'o, e tae noa'tu i te mau ve'a ta'na i hoo na ei tamarii ite ore i te tai'o. Ua vai noa te mau papa'iraa mo'a ta'na mau buka au-roa-hia, te Buka a Moromona ihoa ra. Ua tai'o oia i te reira mai te hoê tapo'i i te tahi atu tapo'i e va'u taime.

Ua parau oia, « Ua riro te Buka a Moromona no'u ei uputa » e te mauruuru noa ra oia e nahea te tai'oraa e te evanelia i te tauraa i to'na oraraa. Ua riro te Buka a Moromona ei mau mea atoa no'u. E mau mea atoa no'u E ite vau i te Varua i te mau taime atoa e tatara ai vau i te reira no te tai'o ». ■

I HEA E NEHENEHE AI IA'U IA ITE I TE MAU PAHONORAA ?

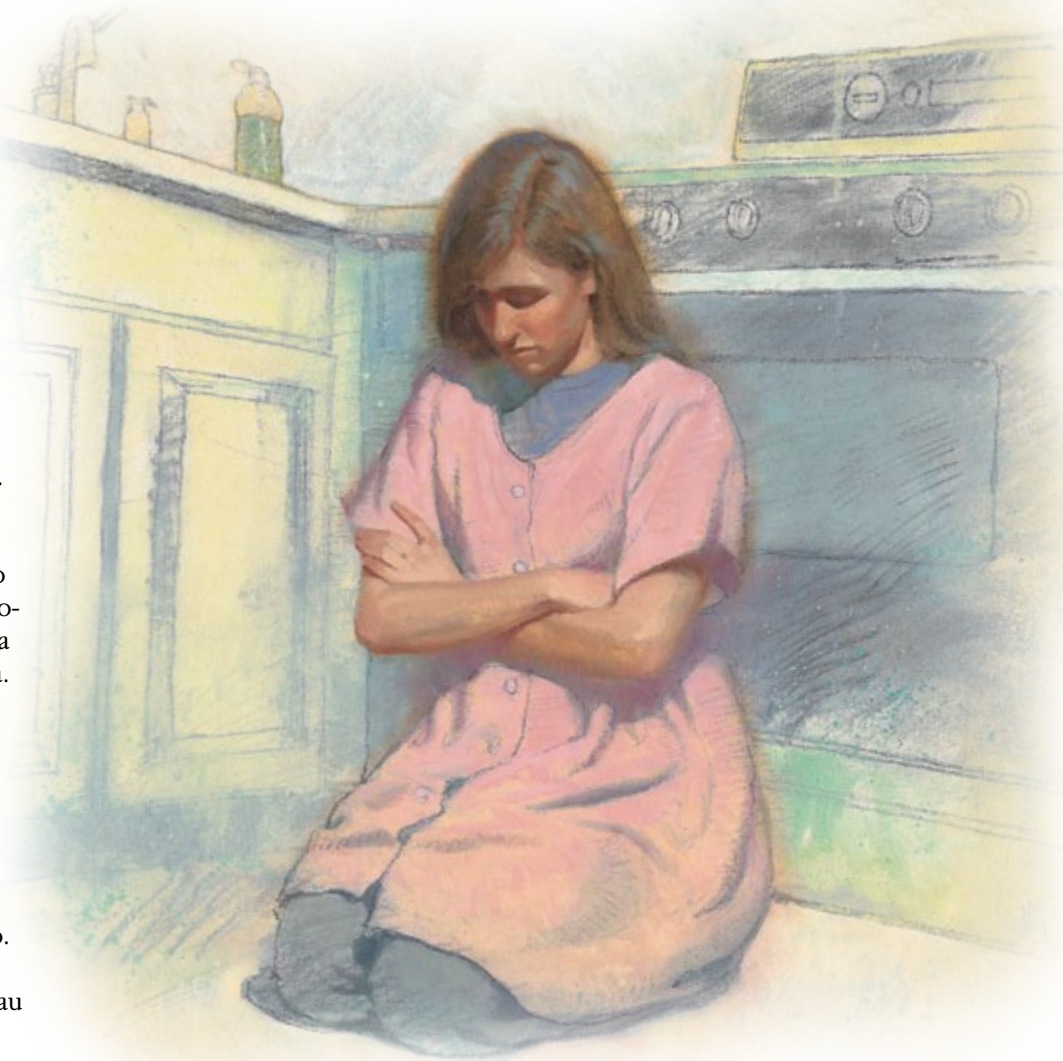
I te 21raa o to'u matahiti, te haapii ra te mau misionare no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei i te mau piha Reo Marite i to'u nei fenua no Rusia. Ua haamata vau i te haere i te mau haapiiraa reo, e aita i maoro roa ua haamata vau i te faaea maoro atu no te mau mana'o varua ta te mau misionare e horo'a i muri a'e i te haapiiraa e no te ani atu ia raua i te mau uiraa.

Ua paari au i roto i te haapa'oraa rahi o to'u nei fenua, e rave rahi râ ta'u mau uiraa no te pae faaroo tei ore i pahonohia. E pahonoraa ta te mau misionare e te mau melo no ta raua Ekalesia i te mau uiraa tei ore roa i pahonohia e te hoê taata na mua'tu no te haamaha i to'u hinaaro.

I te hoê taime i muri a'e i te hoê haapiiraa reo Marite, ua ani au i te mau misionare i te hoê o ta raua buka, te Buka a Moromona. I to'u râ ho'iraa'tu i te fare ua vaiiho vau i te reira ma te tai'o ore i ni'a i te hoê vairaa buka.

Aita râ te reira i vai maoro roa i reira. Ua faaroo vau i te mau melo no te Ekalesia tei haere i te piha reo Marite i te parauraa e e pahonoraa ta te mau papa'iraa mo'a i te mau fifi. No reira i te taime a faaruru ai au i te mau tamataraa aore râ te mau pe'ape'a, ua rave mai au i te Buka a Moromona mai te vairaa buka e ua haamata vau i te tai'o. Oia mau roa, ua iteahia ia'u te mau pahonoaraa, te mau huru pahonoraa tei parau tî'a mai ia'u i te mea ta'u i hinaaro ia ite.

Ua haamata vau i taua taime ra i te ite e eita e nehenehe ia'u ia ora aita te Ekalesia . Tei reira te vahi ta'u e

I te hoê pô, ua haere atu vau i roto i te fare tütu— tei faataa-ê-hia'tu i te toe'a o to maua fare— e ua ani i te Metua i te Ao ra mai te mea e mea mau anei te Ekalesia.

hinaaro ia parahi atu. Tei reira te vahi ta'u i ite e riro ai au e melo.

Ua hinaaro râ vau ia papû â na roto i te aniraa i te Atua. Te fifi, te ora ra vau i roto i te hoê vahi faaeearaa na'ina'i e hoê ana'e piha e te faaea amui ra maua e to'u fatu fare, te hoê vahine paari, e aita e vahi mo'emo'e no'u no te pure. I te hoê râ pô, ua haere atu vau i roto i te fare tütu tei faataa-ê-hia'tu i te toe'a o to maua fare e ua ani i te Metua i te Ao ra mai te mea e mea mau anei te Ekalesia. No te huru puai o te pahonoraa ta'u i farii ua ite au eaha te mea e tî'a ia'u ia rave.

Ua baptizohia vau tau taime poto noa i muri mai, e ua riro to'u taime ei melo no te Ekalesia ei taime oaoa roa'e no to'u oraraa. I te vahi e mau uiraa ta'u na mua'e, e mau pahonoaraa ta'u i teie nei. I te mau taime ua mana'o vau e aore e mea i roto ia'u, ua î roa ia vau i teie nei.

Te mauruuru nei au e aita te Metua i te Ao ra i vaiiho noa mai ia tatou ma ore e mau pahonoraa. Ua ite au e e paraparau ia Oia ia tatou, na roto i te pure e na roto i te mau papa'iraa mo'a. ■

Olga Ovcharenko, Sverdlovsk Oblast, Rusia

UA ITE AU I TE HOÊ AUahi I ROTO

Ua paari au i te haereraa i te Haapiiraa Sabati i te hoê fare pureraa i piha'ihō i te fare o to'u tamarii-rii-raa i Michigan, Fenua Marite. E orometua haapii faahiahia to'u tei faai ia'u i te here no Iesu Mesia.

I te mau hebedoma atoa e opere oia i te mau taretā e faahohō'a ra i te mau ohipa i tupu i roto i te oraraa tahuti o te Faaora e te mau haapiiraa Ta'na i haapii e te mau semeio Ta'na i rave. I te mau hebedoma atoa e tapiri au i te mau taretā i roto i te hoê buka e e tai'o faahou vau i te mau aamu i roto i te Bibilia. A paari ai au, ua tamau noa vau i te tai'o i te mau Evanelia i roto i te Faufaa Apî.

Mau matahiti i muri mai, i te tau ve'ave'a no te matahiti 1968, ua haere atu te mau misionare no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei i te fare o te hoê melo no te utuafare. Aita oia i farii i te aniraa a te mau orometua ia haapii no ni'a i te Ekalesia ua tonono mai râ oia ia ratou i to'u nei fare.

I ta matou farereiraa matamua ua haapii mai te mau misionare ia'u e ua tupu te « hoê taivaraa » i te Ekalesia ta Iesu i haamau (a hi'o 2 Tesalonia 2:3). Te mea ta raua i haapii mai ua tu'ati ia i ta'u iho tuatapaparaa, no reira a ani mai ai raua mai te mea e nehenehe anei ta raua e farerei faahou ia'u, ua farii au.

I to raua tere i muri mai, te vai ra ta'u tabula no te mau uiraa. Te baptizo ra anei te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei na roto i te utuhiraa? Te ti'aturi ra anei ratou i te mana no te autahu'araa? Te ti'aturi ra anei ratou i te faaoraraa i te feia ma'i? Ua paturu ta raua mau pahonora a i te mea ta'u i tai'o i roto i te Faufaa Apî.

I te hope'a o te farereiraa, ua vaiiho mai raua i te hoê buka ia'u ma te parau mai e o te faaite papû ra no ni'a ia Iesu Mesia.

Ua tuu vau i te buka i ni'a i te Afata Teata e ua haere au e taoto. I te maororaa râ o te pô, ua faarahia vau na te hoê mana'o puai ta'u i ite i muri iho e o te Varua Maitai ia. Ua faaûruhia vau ia haamata i te tai'o, no reira ua tai'o vau e hoê hora e te afa hou a ho'i atu ai e taoto. Tau taimē potonoa i muri mai, ua ara faahou vau e taua iho mana'o ra, no reira ua tai'o faahou vau.

Ua tamau noa teie huru faanahoraa i na pô e piti i muri mai. Ua here au i te mea ta'u i tai'o e ua ite au e ua faaite papû te Buka a Moromona no ni'a ia Iesu Mesia.

Ua faaoti a'era vau i te ani i te Atua no te arata'iraa. E no te taimē matamua mai to'u na'ina'iraa ei tamahine iti, ua tuturi vau no te pure. Ua ani au i te Metua i te Ao ra ia tauturu mai ia'u ia ite eaha te rave no te auahi ta'u i ite i roto ia'u. I to'u faaotiraa i ta'u pure, ua tura'ihia vau ia tai'o faahou i te aamu no te faafariu-raa-hia te mau Ati Lamana i roto i te 3 Nephi 9. Ua tai'o vau e « ua baptizohia ratou i te auahi e te Varua Maitai, aita râ ratou i ite i te reira » (irava 20).

Ua paraparau ti'a mai te parau ra « aita râ ratou i ite i te reira » ia'u nei. Ua tae mai te mana'o ia'u : « Tei ni'a mau te Ekalesia a Iesu Mesia i te fenua ! » Ua ananatae vau i te faaite i te mau misionare i te mea ta'u i tai'o e te mea ta'u i ite i teie nei. I to raua râ pahonora a i ta'u mau uiraa ma te hoê aniraa ia baptizohia, ua parau vau ia raua e eita e nehenehe ia'u. Eita ta'u tane faaipoipo e maramarama i te reira.

A tamau noa'i au i te feruri i ni'a i taua irava ra, ua ite vau e tei roto i te reira te arata'iraa maramarama

no'u ia pûpû i te tusia no te hoê « aau paruparu e te varua oto ». Ua pure au e ua ani i to'u Metua i te Ao ra ia tauturu mai ia'u, Ta'na ia i rave. I muri a'e i to ta'u tane faaipoipo raverā i te mau haapiiraa misionare, ua faati'a oia ia'u ia baptizohia.

Auê ia vau i te mauruuru i te hoê Metua here i te Ao ra no taua ohipa faufaa rahi e te puai ra, tei tupu a riro ai au ei metua vahine apî, i te tai'oraa i te Buka a Moromona. Ua arata'i te reira ia'u i te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'ihia mai. Ei hope'araa, te mana o te Varua Maitai ta'u i ite i taua mau pô ra i te matahiti 1968 e horo'araa tamau ia i teie nei, te tahi mea tei arata'i ia'u hau atu e 40 matahiti ei melo no te Ekalesia. ■

Claudia Williams, Florida, Fenua Marite

Ua tuu atu vau te buka i ni'a i te Afata Teata e ua haere atu e taoto. I te maororaa pô râ, ua faaûruhia vau ia haamata i te tai'o.

UA PARAPARAU MAI TE BUKA A MOROMONA IA'U

I te pitiraa o te matahiti o ta maua tamahine hope'a o Amanda, ua itehia i roto ia'na te ma'i mariri aitaata i roto i te toto. E mea fifi roa to'na huru, e aita to'na ma'i mariri ai taata i ora i muri a'e i te rapaauraa « chimiothérapie ». I muri mai ua ti'a ia ia iritihia te hoê puo ivi.

A faaea ai ta'u tane faaipoipo e na tamaroa e piti i te fare i Utaha, ua faaea vau e o Amanda i te tahi atu oire mai te ava'e Setepa e tae atu i te tufaa matamua no Tenuare. Ua ma'iri matou i te faahanahana-amui-raa i te Noela, i te hope'a râ o te hi'opo'araa, ua ho'i atu maua i te fare.

I to maua tere matamua i te fare ma'i no te hoê hi'opo'araa i muri a'e i te ho'iraa'tu i te fare, ua ite faahou te mau taote i te ma'i mariri ai taata i roto i te toto o Amanda. Aita te iritiraa i manuia. I to'u faarooraa i te parau apî, e au ra te mo'e atu ra vau na roto atu i te tahua. Ua haere na to

matou utuafare na roto i te pe'ape'a rahi, te ohipa, te faataa-ê-raa e te mau tau fifi. I teie nei e pohe ihoa ta matou nei tamahine.

Ua ho'i atu vau i te fare i taua avateara i piha'iho i ta'u na tamaiti e piti. A tia'i noa ai matou ia ho'i mai ta'u tane faaipoipo i te fare na te ohipa mai, ua rave matou i ta matou mau Buka a Moromona e ua haamata i te tai'o. Tei roto matou i te 2 Nephi 9. A tai'o ai matou, ua paraparau mai teie mau parau ia'u:

« Ua parau atu vau ia outou i taua mau mea ra, ia oaoa e ia faateitei outou i to outou upoo e a muri noa'tu, no te haamaitai ta te Fatu, ta te Atua, e horo'a mai i to outou mau tamarii.

« Ua ite hoi au e, ua imi maite te tahi pae o outou ia ite i te mau mea e tupu i muri nei; e ite ai au e, ua ite outou e, pe noa'tu to tatou mau tino i te pohe, e hi'o â tatou i te Atua i roto i to tatou tino nei. ...

« E no te mea ua tae mai te pohe i nia iho i te taata atoa ra, ia faatia i te ravea aroha a Tei hamani i te mau mea atoa ra, ia tae mai te mana o te tia-faahou-raa e tia'i. ...

« E te rahi o te maitai o to tatou Atua e, o tei faatupu i te ravea e ora'i tatou i te haruraa a taua mea rahi ri'ari'a ra; oia ia taua mea rahi ra, o te pohe. ...

« E tae mai oia i te ao nei ia ora te taata atoa ia'na, ia haapa'o ratou i to'na ra re'o; inaha hoi, ua faaoromai oia i te mau iui o te taata atoa, oia ia, te mau iui o te mau taata atoa, te mau tane atoa, e te mau vahine atoa, e te mau tamarii atoa hoi, i roto i te fetii o Adamu ra.

« Ua faaoromai oia i te reira, ia tae te tia-faahou-raa i nia i te taata atoa, ia tia ratou atoa i mua i to'na ra aro i te mahana rahi o te haavaraa ra » (2 Nephi 9:3-4, 6, 10, 21-22).

A tai'o ai au i teie mau parau, ua î te piha i te Varua Maitai. Ua ite au e ua ite to'u Metua i te Ao ra i te parau apî ta'u i farii i taua mahana ra. Ua ite au e te mau parau ta te peropheta Iakoba i papa'i hau atu i te 2.000 matahiti na mua'tu ua papa'ihia ia no'u no taua mahana ra e ua tae ti'a roa mai te Faaora mai. Ua ite oia i te mau iui e te oto ta'u i ite i muri a'e i te faarooraa e e pohe ta maua tamahine. E tei reira Oia no te tamahanahana i to matou utuafare e Ta'na fafauraa e ua faaineine Oia i te hoê e'a e i te hoê mahana, na roto i te mana o te Tia-faahou-raa « e hi'o â tatou i te Atua i roto i to tatou tino nei ».

Ua ora o Amanda fatata e hoê faahou â matahiti, aita râ e mo'ehia ia'u taua mahana ra a parau mai ai te mau parau a te Buka a Moromona ia'u i roto i to'u hinaaro e ua horo'a mai te Fatu ia'u te ti'aturi, te tamahanahana, e te iteraa i Ta'na opuaraa. ■

Gina Baird, Utah, Fenua Marite

*A tai'o ai au,
ua î te piha
i te Varua
Maitai. Ua
ite au e ua
ite to'u Metua
i te Ao ra
i te parau
apî ta'u i
farii i taua
mahana ra.*

UA TAMATA VAU I TE FAFAURAA A MORONI

Tau matahiti i ma'iri a'enei tei te fare vau o te hoê hoa a farerei ai au e piti na feia apî tane ahu-maitai-hia tei faaite mai e e mau misionare Feia Mo'a raua i te mau Mahana Hopea nei. Ua mana'o vau e mea huru ê roa e ua haere roa mai raua i Italia no te faafariu i te taata tei tiaturi a'ena i te Faaora.

Ua ani au ia raua i muri iho ia haere mai i to'u ra fare. Ua parau vau, « Mai te mea e hinaaro orua, e nehe-nehe ta orua e haere mai e farerei ia'u no te hoê faaiteitaraa i te peu ta'ere ». « Eiaha râ e mana'o e e tau i te haapa'oraa ».

I to matou farereiraa i muri iho, ua parauparau te mau misionare no ni'a i te Buka a Moromona. Ua mana'o vau e e mea maere roa aita vau i faaroo noa a'e i te reira na mua'tu. Ua ani au ia raua ia ho'i mai, i muri a'e râ i te piti o te farereiraa ua faaoti ta'u vahine faaipoipo, o Anna Maria e e nau taata maamaa raua e e faaru'e oia i te fare i te taime o ta matou mau haapiiraa. E au ra aita te mau misionare i afaro maitai e o vau atoa, ua hinaaro râ vau i te ite i te mea ta raua e parau e ua tamau noa vau i te farerei ia raua.

I te hoê pô i to Anna Maria ho'iraa mai i te fare, ua faaroo oia ia matou i te paraparauraa no ni'a i te faaipoiporaa mure ore. Ua anaanatae rahi oia e ua faaoti a'era matou e e haamata faahou matou i te mau haapiiraa. E ite rahi to'na no ni'a i te mau papa'iraa mo'a, e ua vai noa ta'na hoê tabula roa no te mau uiraa. Ua pahono te mau misionare i te tahi o te mau uiraa i te reira ihoa taime, e no te tahi ua ti'a ia ia raua ia ho'i atu i te fare no te ma'imi. I te mau

Ua ani au i te Metua i te Ao ra, « E mea mau anei te Buka a Moromona, e mai te mea e, afea ia e ti'a ai ia'u ia bapetizohia ? »

hebedoma atoa ma te ma'iri ore ua ho'i mai raua e te mau pahonora, e i te mau hebedoma atoa e tabula ê ta Anna Maria e te mau uiraa.

Aita i maoro i muri noa'e i to matou faaotiraa i te mau haapiiraa, ua faahitimahuta o Anna Maria ia'u ma te aniraa i ta'u parau faati'a ia bapetizohia oia. Ua parau vau ia'na e aita ta'u e pato'iraa mai te mea ua faafariu-mau-hia oia. Ua haere atu vau i to'na bapetizoraa i te 5 no Mati 1995, ma te oaoa i te hoê varua faahiahia i roto i te oro'a.

Ua tamau vau i te tai'o rahi no ni'a i te Ekalesia, e ua tamau noa te mau misionare i te faaitoito ia'u. I te pae hope'a ua faaoti vau i te tamata i te fafauraa a Moroni (a hi'o Moroni 10:4-5). Ua hinaaro vau ia ite mai te mea e no ô mai anei te Buka a Moromona i te Atua ra aore râ e buka aamu nehenehe noa te reira.

I te hoê mahana i te ava'e Tiunu 1995 a faaea ai o vau ana'e i te fare, ua tuturi au i te pae avae o to'u ro'i e ua ani i te Metua i te Ao ra, « E parau mau anei te Buka a Moromona, e mai te mea e, afea ia vau e ti'a ai ia bapetizohia ? » Ua ite ihora vau i roto i to'u

aau e to'u feruriraa i te hoê reo papû maitai tei parau mai ia'u, « E parau mau te Buka a Moromona. Ua farii au i muri iho i te hoê faaiteraa papû e afea e bapetizo ai. Hoê hebedoma i muri iho ua pure faahou vau e ua farii i te hoê â pahonora. Ua î roa to'u aau i te oaoa. Ua ite au i teie nei e ua paraparau mai te Atua ia'u: e ua faa'ûrhuia te Buka a Moromona e te Atua e e peropheta mau o Iosepha Semita.

I te hope'a, i te 17 no Setepa 1995, ua tomo atu vau i roto i te pape no te bapetizoraa, hoê matahiti e te afa mai to'u haamataraa i te farerei i te mau misionare. Aita i maoro roa, ua anaanatae ta maua tamahine, o Aba Chiara, i te Ekalesia e ua bapetizo-atoa-hia oia. I te ava'e Tenuare 1997 ua taatihia to matou utuafare i roto i te Hiero no Bern Helevetia.

Ua ite matou e teie te Ekalesia mau, tei faaterehia e Iesu Mesia na roto i te hoê peropheta e te autahu'araa. Ua maururu matou i te Fatu no To'na aroha, no te arata'iraa ia matou i te mau misionare, e no te matou ite no te evanelia. ■

Francesco Ferraresi, Lombardy, Italia

I te mau Reo e te mau Nunaa Atoa

Na Lia McClanahan

Te mau Ve'a a te Ekalesia

I to te peropheta no te Buka a Moromona o Alama horo'araa i te mau papaa parau o to'na nunaa i ta'na tamaiti o Helamana ra ua faaue oia ia'na ia haamana'o e e « opuaraa paari » ta te Fatu i te faaherehereraa i te mau papa'iraa mo'a (Alama 37:12). Teie ta'na i parau no ni'a i te mau papaa parau, « E e haapa'ohia, e e tuuhia hoi te reira i tera ui i tera ui... e tae noa'utu i te tau e tuuhia'utu ai i to te mau fenua atoa, e to te mau re'o atoa, e to te mau nunaa atoa, e to te mau opu atoa » (Alama 37:4).

I te matahiti 1827 ua farii Iosepha Semita i taua mau papaa parau ra e i te matahiti 1829 ua faaoti i to ratou itiraa i roto i te reo Paratane na roto i te horo'araa e te mana o te Atua. Te buka, teie nene'ihia i te matahiti 1830, e mauhaa misionare puai ia no te faafariuraa i te feia tai'o i te parau mau o te evanelia a Iesu Mesia. Ua nene'i-matamua-hia

e 5.000 buka, ua riro râ te haaponoraa i te Buka a Moromona, i « te mau fenua atoa, te mau opu atoa, te mau reo atoa e te mau nunaa atoa » e ohipa atea roa.

Ua haapapû râ te Fatu i teie tohuraa ia Iosepha Semita i te matahiti 1833, ma te tohu atu e i te hoê mahana i reira « e faaroo te taata atoa i te îraa no te evanelia i roto i to'na iho re'o, e i to'na iho parau » (PH&PF 90:11). Te faatupu nei te Buka a Moromona, tei 'roto hoi ... te îraa no te evanelia a Iesu Mesia » (PH&PF 20:9) i teie nei tohuraa.

I te ropuraa o te mau matahiti 1800 ua afa'i te mau misionare i te evanelia i Europa. Ua nene'ihia te Buka a Moromona na roto i te reo Danemaka, ma te peehia'utu e te mau nene'iraa na roto i te reo Farani, Helemani, Italia e Welsh i te matahiti 1852. I teie mahana te vai nei te Buka a Moromona i roto i na 82 reo, e te mau pene

E 5.000 Buka a Moromona tei nene'i-matamua-hia.

ma'itihia i roto i te tahi atu â 25 reo. Te tupu ra te tohuraa e e faaroo te mau taata atoa i te evanelia i roto i to ratou iho reo i te mau matahiti atoa a haere ai te ohipa iritiraa e te ohipa misionare i mua.

Te Ohipa no te Iritiraa.

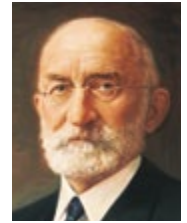
I te tahi mau taime e titauhia e rave rahi mau matahiti no te faahope i te iritiraa i te Buka a Moromona mai roto atu i te reo Paratane i te hoê reo apî. E haamata te reira ia faati'a ana'e mai te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo i te opuaraa e ua nava'i ana'e te mau melo o te parau i te reo no te tavini ei feia iriti parau. E horo'ahia i te feia

iriti e te feia hi'opo'a i te mau arata'iraa e e faauehia ratou ia faaea piri atu i te Varua a iriti ai ratou. Ia oti ana'e te iritiraa, e haere atu ia te papa'iraa na roto i te hoê faanahoraa hi'opo'a a te feia faatere no te ekalesia.

I muri a'e i te nene'iraa, e nehenehe ia i te mau melo ia poro'i i te nene'iraa apî na roto atu i te mau Pû Opereraa Buka. E rave rahi o teie mau melo tei farii na mua'utu i te tahi noa mau pene no te Buka a Moromona i roto i to ratou iho reo tumu, aore râ, i te tahi mau taime, te iteraa papû noa a te mau misionare.

Te Buka a Moromona e te Ohipa Misionare

Ia matara ana'e te hoê fenua no te taime matamua i te ohipa misionare, e nehenehe te reo e riro ei fifi rahi. No te mea e aita e materia a te Ekalesia i nene'ihia i roto i te reo o taua tufaa fenua ra, e titauhia ia i te mau misionare ia haapii mai i te reo e ia faaite i to ratou iteraa papû na roto i te Varua. I te tahi mau tufaa o te ao nei, e rave rahi mau taata e parau nei i te tahi atu reo, e e nehenehe i te mau misionare ia horo'a'utu ia ratou te hoê Buka a Moromona i roto i taua reo ra. Ei hi'oraa, hou te Buka a Moromona i iritihia'i i te reo Mongolia e rave rahi mau melo tei tai'o i te nene'iraa na roto i te reo Rusia.

E taa-maitai-hia râ te evanelia i roto i te matauraa e te maramarama o to te hoê ihoa taata reo tumu. Ua ite mata roa o Eric Gemmell tei tavini i roto i te Misioni no Slovenia Ljubljana mai te matahiti 2001 e tae atu i te matahiti 2003 i te huru ê raa no te mau melo e te mau taata e imi ra ia farii i te Buka a Moromona i roto i to ratou iho reo tumu. Ua tavini oia i na ava'e 18 matamua o ta'na misioni hou te Buka a Moromona i vai mai ai na roto i te reo Slovenia.

E mea fifi roa te ohipa. Ua haamauhia te amaa matamua a te Ekalesia e 10 matahiti noa na mua'tu. No tiamâ-noa-iho nei o Slovenia e te faatea ê ra

ia ratou i te reo Serbo-Croatia o to ratou fenua tahito. Ua ta'ita'i haere te mau misionare i te mau Buka a Moromona na roto i te reo Serbo-Croatia e te Paratane, ta te rahiraa o te feia apî i haapii i te fare haapiiraa. Te rahiraa râ o te taime, aita te taata i farii i te buka no te mea aita i nehenehe ia ratou i taa i te hoê o na reo e piti. Te haamana'o nei o Eric i to'na mana'o taiâ ia faaite i to'na iteraa papû i te taata no ni'a i te faahiahia e te faufaa rahi o te Buka a Moromona —e ia parau atu ia ratou i muri iho e aita ta'na e buka na roto i to ratou iho reo.

E ono ava'e hou Eric a ho'i ai i te fare, ua tae atu te haaponoraa matamua

no te mau Buka a Moromona na roto i te reo Slovenia. Ua faatupu te amaa i te hoê rururaa i reira te mau melo tata'i-tahi e te mau misionare fariiraa i te hoê buka. « Ua vai mai te hoê varua taaê » te haamana'o ra o Eric. Ua papa'i oia i roto i ta'na buka aamu i to'na mau mana'o a tape'a ai oia i te hoê buka faufaa rahi tei tia'i-maoro-hia. « E au ra i te tape'araa i te mau api auro iho », ua papa'i oia. I muri a'e i te rururaa, ua rave te mau misionare i te mau buka i toe mai no te faaohipa i roto i te ohipa misionare. No to raua oaoa rahi e i to raua taeraa'tu i to raua fare faaearaa ua iriti o Eric e to'na hoa i te mau afata, ua haapurara

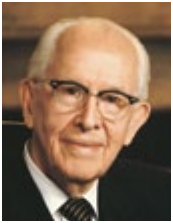
TE FAAITE PAPÛ NEI TE HOÊ PEROPHETA

« Eita e nehenehe ia'ua ia taa e nahea te hoê taata maramarama e nehenehe ai e mana'o e nehenehe i te hoê taata ma te tauturu ore a te Fatu e hamani i te Buka a Moromona, tei vai hoi i mua ia tatou i teie nei hau atu i te hanere matahiti i teie nei e tei ti'a i te tamataraa i roto i te maororaa o taua taime ra, taa ê noa'tu i te tãhitohito tei tupu i ni'a i te reira no te hoê aore râ no te tahi atu tumu. I teie mahana te ti'a hanahana nei taua buka ra tei iritihia e Iosepha Semita ei mauhaa na te Fatu. I teie mahana o ta tatou ia misionare faahiahia roa'e no te pororaa i teie evanelia; aita'tu e mea ê no te faaau atu ia'na ».

Peresideni Heber J. Grant (1856–1945), *Gospel Standards*, comp. G. Homer Durham (1941), 15.

A haere ai te ohipa no te iritiraa i mua, te ite nei te mau melo na te ao nei, mai ia Lea e Flora Lotrič i Slovenia, i te oaoa no te tape'araa no te taime matamua i te hoê Buka a Moromona i roto i to ratou iho reo tumu.

TE FAAITE PAPŪ NEI TE HOÊ PEROPHETA

Te vai ra te hoê mana i roto i te reira buka o te haamata i te tahe mai i roto i to outou oraraa i te taime a hamata mau ai outou i te tuatapapa i te reira buka. E iteahia ia outou te mana rahi a'e no te pato'i i te faahe-maraa. E itehia ia outou te mana no te ape i te haavare. E itehia ia outou te mana no te haere tamau noa na ni'a i te e'a titi'aifaro e te piriha'o.

Peresideni Ezra Taft Benson (1899–1994), « Te Buka a Moromona —Ofa'i Tape'a Fana no to tatou Haapa'oraa », *Ensign*, Novema 1986, 4; oia atoa i roto i teie ve'a i te api 52.

haere i te mau buka e ua pata i te mau hoho'a no te haamana'o i te ohipa tei tupu. Aita i nehenehe ia raua ia tia'i no te opere i te mau buka i te mau taata. Ma te Buka a Moromona Slovenia e vai ra, ua manuia te mau misionare i te paraparauraa'tu i te mau taata, ua noaa atoa ia ratou te hoê rave'a no te faaoraora faahou i te mau iteraa papû o te mau melo paruparu tei ore i haere i te pureraa e rave rahi mau matahiti i teie nei.

I roto i na ava'e hope'a e ono o ta'na misioni, ua ite o Eric i te mau iteraa papû o te mau melo no Slovenia i te u'araa. Ua parau oia, « I te taime ua noaa ia ratou te Buka a Moromona na roto i to ratou iho reo tumu, ua taa maitai ia ratou te reira ». Ua tomo hohonu atu te reira i roto i to ratou mau aau ». Na mua'tu, ua titauhia ia i te feia a'o e te mau

orometua haapii i roto i te mau pureraa a te Ekalesia ia tai'o i te mau papa'iraa mo'a na roto i te reo Serbo-Croatia e ia ani i te hoê taata ia auvaha e ia tatara i te auraa o te mau parau. Te haamana'o nei Eric e « E au ra ia'u e te ou'a nei matou na ni'a'tu i te mau parau tei ravehia mai mai roto mai i te tahi atu reo ». I to te mau melo haamataraa i te tai'o i te Buka a Moromona i roto i to ratou iho reo tumu, ua rahi oioi to ratou ite no te evanelia », te parau ra Eric.

Na Roto i To Ratou Iho Reo

O Mojca Zheleznikar te hoê o taua mau melo ra tei tomo atu i roto i te Ekalesia i Slovenia hou a vai mai ai te Buka a Moromona Slovenia. Ua tupu mai to'na iteraa papû no te evanelia na roto i te faarooraa i te mau misionare e te tai'oraa i te Buka a Moromona na roto

i te reo Croatia e Paratane. I muri a'e i te otiraa te iritiraa Slovenia, ua tai'o Mojca i te papa'iraa tei iritihia e ua ite oia i te mana o te mau parau i roto i to'na iho reo tumu. « Ua ite au i te parau mau i te rahiraa i roto ia'u ma te ohie e te mâ rahi », te haamana'o ra oia. « E au ra mai te reo o to'u Atua tei Hamani ia'u i te parauraa mai ia'u na roto i to'u iho reo, te reo ta to'u metua vahine i parau mai ia'u ».

Te ite nei te mau melo na te ao taatoa i te hoê â mau mana'o ia farii ana'e ratou i te Buka a Moromona na roto i to ratou iho reo. I te matahiti 2003, i muri a'e i te iritiraa o te Buka Moromona i te reo Kekchi, te hoê reo tei parauhia e te nunaa Maya no Guatemala e Belize, ua hi'opo'a faahou te feia iriti i te iritiraa e te mau melo no taua mau vahi ra. Te haamana'o nei te hoê taata iriti, « Ua haaputupu matou i te

la oti te hoê iritiraa, e anihia te mau melo no te Ekalesia o te parau i te reo ia hi'opo'a faahou i te papa'iraa. Mai te aui : Te hi'opo'a nei o Walter Barillas Soto, Mike Peck, Sulenny Ruby Cucul Sierra, John Bringham, e Josefina Cucul Tiul i te Buka a Moromona Kekchi i Cobán, Guatemala.

TE FAAITE PAPŪ NEI TE HOË PEROPHETA

« Na roto i te horo'araa e te mana o te Atua ua iriti [Iosepha Semita] i teie buka (Te Buka a Moromona) mai roto mai i to'na reo tumu, e na roto mai i te mau papa'iraa i ni'a i te mau api auro i roto i te reo ta tatou e tai'o nei i teie nei i roto i te mau tapo'i no teie buka; tei roto i te reira te iraa no te evanelia mure ore. E arata'i ia te reira i te taata ia noaa te ite no te parau mau e nehenehe ai ia ratou ia faarahia e ia faaho'ihia i mua i te aro o te Atua e ia fana'o i To'na ra hanahana e te mau ora hope'a ore ».

Peresideni Joseph F. Smith (1838–1918), *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph F. Smith (1998), 42.*

hoë pūpū no te mau melo matamua i te fare pureraa no Senahu no te tai'o, e a faaoti ai matou i te mau tu-faa atoa, ua vai mai te hoë varua tura i roto i te piha. Ua hope roa te marama-ramama, e ua parahi puai mai te Varua. E ohipa mo'a ai te tupu ».

Te mauruuru nei te hoë o te mau melo i roto i taua apooraa ra, o Elvira Tzi, no te iritiraa Kekchi no te Buka a Moromona no te mau haamaitairaa ta te reira e hopoi mai i te u'i apī. Te parau nei oia e e faati'a te iritiraa i te mau melo apī ia « noaa te hoë iteraa maitai no te parau a te Fatu e te hoë faatura no te mea ta te Fatu e titau nei ».

No te mau melo no te Ekalesia, te tai'oraa i te Buka a Moromona na roto i to ratou iho reo e tumu ia no te mau haamaitairaa faito ore. Ua parau te Peresideniraa Matamua , « a haapii mai ai e a haapii ai te mau melo ma te pure mai roto mai i te mau papa'iraa mo'a, e tupu ia to ratou mau iteraa papū, e rahi atu ia to ratou ite, e

e rahi ia to ratou here i te utuafare e ia vetahi ê, e nanea'tu ia to ratou aravihi i te tavini ia vetahi ê, e e farii ia ratou i te puai rahi a'e no te pato'i i te faahemaraa e no te paruru i te parau mau e te parau-ti'a.¹

Te mau Haamaitairaa Atea Roa

Te mau haamaitairaa rahi ta te Buka a Moromona e hopoi mai i roto i te oraraa o te mau taata o te tai'o i te reira o te hoë ia tura'iraa puai ia faaite i te buka ia vetahi ê, ma te faatupu i te tohuraa. I te mau matahiti atoa, fatata e maha milioni Buka a Moromona e operehia nei na te ao taatoa nei i roto e hau atu i te 100 reo a faaite tata'itahi ai te mau melo e te mau misionare i to ratou iteraa papū no ni'a Iesu Mesia. Te heheuhia ra ia te « opuaraa paari » ta Alama i parau i tahito ra i roto i te taeraa o te Buka a Moromona na te ao taatoa nei e tei tau i te oraraa. ■

NOTA

1. Te Rata a te Peresideniraa Matamua, 15 no Atopa 2008.

MAU HURU HOHO'A E VAI NEI

Te vai nei te Buka a Moromona i roto i te mau faa-nahoraa taa ê atu i te nene'ihia, no te pahono i te mau ravea huru rau e faaohipahia e te taata no te tai'o e no te haapii.

Te mau Nene'iraa Itenati e te Tai'ita'i.

E nehenehe te Buka a Moromona e tai'o-hia i teie nei i ni'a i te Itenati (scriptures.lds.org) e i ni'a i te mau mauhaa ta'ita'i (mobile.lds.org). I teie taime, te vai nei e 21 reo i ni'a i te itenati e rave rahi atu â o te tae mai. E nehenehe te faahororaa e te maimiraa na ni'a i te itenati e faati'a i te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a na roto i te tahi ê atu rave'a, ma te mau mana'o apī o te tupu mai.

Mau Haruharuraa

I teie taime, te vai nei te mau haruharuraa no te Buka a Moromona na roto i te reo Paratane, Tapone, Korea, Potiti e Paniora. E nehenehe ta outou e rave mai i te mau haruharuraa i ni'a i scriptures.lds.org ma te moni ore aore râ na roto i te hooraa i te mau Pehe roro uira CD na roto atu i te mau Pū Opereraa Buka (store.lds.org). Te vai atoa nei te mau pene haruharuhia i ni'a i te pehe roro uira na roto i te reo Cakchiquel, Mam, Navajo, Quiche, e Tzotzil. Te ravehia nei te mau haruharuraa na roto i te tahi atu mau reo.

Te Tahī Atu mau Faanahoraa.

Ma te mau faahoho'araa peni e te papa'iraa faa-ohiehia, *Mau Aamu no te Buka a Moromona* no te haapuai ia i te haapiiraa na roto i te hoho'a no ratou e haapii nei i te tai'o. Ua nene'ihia na roto e hau atu i te 70 reo. Te vai atoa nei *Te mau Aamu no te Buka a Moromona* i ni'a i te Itenati i scripturestories.lds.org. Te vai atoa nei i te mau Pū Opereraa Buka te mau DVD na roto i te reo a te mau vava e tari'a turi, te hoë nene'iraa rarahi (i te reo Paratane, Potiti, e Paniora) e te hoë nene'iraa Paratane no te feia matapo.

MAU UIRAA PINEPINE NO NI'A I TE BUKA A MOROMONA

Eaha iā te Buka a Moromona, e eaha iā to'na ti'araa ia faaauhia i te Bibilia ?

Te Buka a Moromona o te hoê iā buka papa'iraa mo'a mai te Bibilia. O te Tahī faahou iā ite no Iesu Mesia.¹ Te tuatapapa rahi nei te Bibilia i te oraraa e te mau haapiiraa no Iseraela tahito. Tei roto i te Buka a Moromona te mau papa'i a te mau pūpū e rave rahi tei tae atu i te fenua Amerika, e tae noa'tu i te hoê utuafare tei faaru'e ia Ierusalemā i te matahiti 600 H.M. Teie mau taata e mau huaai iā no te utuafare o Iseraela. No reira ua papa'ihia te Bibilia e te Buka a Moromona e te mau taata e hoê â fatu ai'a i roto rā i te mau tufaa taaê no te ao nei.

Mai te Bibilia, ua hau atu te Buka a Moromona

i te hoê noa aamu. Tei roto i te reira « te îraa o te evanelia a Iesu Mesia » (PH&PF 20:9) : te mau haapiiraa, te mau parau haapiiraa e te mau tohuraa o te faaite papū ra no ni'a i te Atua te Metua e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia.

Ua tatara te Peropheta Iosepha Semita e te « faaite nei te Buka a Moromona ia tatou e ua fā to tatou Faaora i ni'a i teie fenua (Amerika) i muri a'e i To'na ti'a-faahou-raa : e ua tanu Oia i te Evanelia i ō nei i roto i to'na îraa, e to'na faufaa, e to'na mana, e haamaitairaa; e mau Aposetolo, Peropheta, Orometua, Haapii, Haapii Evanelia to ratou, hoê â haapa'oraa, hoê â autahu'araa, e hoê â mau oro'a, horo'araa, mana, e haamaitairaa mai tei oaoahia i ni'a i te fenua hitiaa o te rā; ... e ua faauehia to ratou

Na roto mai anei i te mau hoa, te utuafare, te feia anaanatae mau, aore rā te taata faahapahapa, ua ui paatoahia tatou no ni'a i te Buka a Moromona. Teie te tahī mau pahonora e nehenehe e horo'a.

peropheta hope'a tei ora i rotopu ia ratou ia papa'i i te hoê haapotora no ta ratou mau tohuraa, aamu, e te tahi atu â... e no te huna i te reira i roto i te fenua, e e ti'a mai e ia hoêhia'tu i te Bibilia no te faatupuraa i te mau opuaraa a te Atua i te mau mahana hope'a nei.²

E tuatapapa te mau melo no te Ekalesia i te Bibilia e te Buka a Moromona. Oia mau, e piti matahiti i ni'a i te maha matahiti ua faataahia te mau buka haapiiraa no te Haapiiraa Sabati no te tuatapaparaa i te Bibilia. (No te tahi atu â haamaramaramaraa no ni'a i teie tumu parau, a hi'o i te mau api 16, 24, and 52 i roto i teie ve'a.)

Na Vai i Papa'i i te Buka a Moromona ?

Te mau taata papa'i tumu o te mau peropheta

tahito ia, mai ia Nephi, Iakoba, Moromona e te tamaiti a Moromona, o Moroni. Ua haaputupu e ua haapoto o Moromona i te mau papaa parau tei tape'ahia e te mau peropheta no ni'a i to ratou aamu, ta ratou mau tohuraa, e ta ratou mau haapiiraa. Ua tuu atoa mai oia i te tahi o ta'na iho mau ohipa i rave. Ua ooti Moromona i teie buka i ni'a i te mau api auri —te peni auro— o tei faahiti-pinepine-hia mai te mau api auro.

I muri a'e i te poheraa o Moromona, ua faaoti Moroni i te papaa parau e ua huna atu i te reira i roto i te hoê aivi no te faaherehere i te reira no to tatou nei anotau. I te matahiti 1823 ua fâ atu o Moroni ei melahi ia Iosepha Semita e ua faaite atu ia'na te vahi i reira te papaa parau i hunahia'i. E maha matahiti i muri mai ua faati'ahia Iosepha ia rave i te mau papaa parau. Ua « iriti oia i te papaa parau na roto i te horo'a e te mana o te Atua » i roto i te reo Paratane mai roto mai i te reo tahito i papa'ihia'i te reira. I muri iho ua nene'i e ua opere oia i te Buka

O vai atu â tei ite i te mau api auro ?

a Moromona. (No te tahi atu â haamaramaramaraa no ni'a i teie tumu parau, a hi'o i te mau api 22 e 72 i roto i teie ve'a.)

Eaha tei tupu i te papaa parau matamua —te mau api auro ?

Ua noaa ia Iosepha Semita te mau api i te ava'e Setepa 1827 e ua vai noa ia'na ra e tae noa'tu i te tau tupuraa raau no te matahiti 1829. I to'na papa'iraa i to'na aamu i te matahiti 1838, ua faataa oia i te mea tei tupu i te mau api: « E i reira, mai te au i tei opuahia ra, ua tii mai te ve'a [Moroni] i te reira ua faaho'i au i te reira ia'na; tei ia'na ra te vairaa e tae noa mai i teie nei â mahana, oia hoi, i te 2 no Me, 1828 » (Iosepha Semita —Aamu 1:60).

O vai atu â tei ite i te mau api auro ?

Taaê noa'tu ia Iosepha Semita, e rave rahi atu mau tane e mau vahine tei ite mata i te mau api e tei faaite papû i to ratou vairaa. E hoê ahuru ma hoê ihoa ra mau taata, tei matauhia e Na Ite-Tootoru e na Ite Toovau, tei papa'i i to ratou mau iteraa papû no to ratou

hi'o mataraa i te mau api, e no na Ite Toovau no to ratou tape'araa i te mau api. Tei roto to ratou mau iteraa papû i mua i te api tata'itahi o te Buka a Moromona.

Te ti'a nei teie mau taata ei mau ite puai no te Buka a Moromona, peneia'e e hau atu â no te mea ua « ino no te tahi o ratou no te hoê tau ia Iosepha », te parau ra o Elder Jeffrey R. Holland no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo. Noa'tu râ te reira, ua « faaite ratou e tae noa'tu i to ratou poheraa e ua ite mau ratou i te hoê melahi e ua fafa ratou i te mau api. Ua parau ratou e 'ua faaitehia mai te reira ia matou na te mana o te Atua e ere na te taata' 'No reira ua ite matou ma te papû e e parau mau te ohipa.' »⁴

Te vai ra anei te hoê tapa'ô tino e e parau mau te Buka a Moromona ?

Noa'tu e aita tatou e niu nei i to tatou faaroo i ni'a i te tapa'ô tino, te vai nei râ te faaiteraa no te reo, te aamu e te maimiraa a te aivanaa no ni'a i te Buka a Moromona. Ei hi'oraa, ua vahavahahia te hoê taime te mana'ô no te papa'iraa i ni'a i te mau api auri, i roto râ i te mau matahiti i ma'iri a'e nei ua ite hia e rave rahi mau hoho'a no te mau papa'iraa mo'a i ni'a i te mau api auri tei huna hia i roto i te mau afata ofa'i.

Ua ite te mau aivanaa no te reo e aita te mau ta'ô e te mau parau no te Buka a Moromona e ta'i maitai ra i roto i te reo Paratane e auraa maitai ra i roto i te reo Hebera e te tahi atu mau reo tuati atu o tei matauhia e te mau taata no te Buka

a Moromona— e mau reo tei ore i matauhia e te tamaiti apî o Iosepha Semita.

E ere râ na teie mau huru tapa'ô i haapapû ia tatou i te parau mau o te Buka a Moromona. E ohipa râ no te faaroo e te heheuraa i te taata iho.

Nahea vau e nehenehe ai e ite e e parau mau te Buka a Moromona ?

Te rave'a papû hoêroa ia ite no outou iho e mea na roto ia i te mana o te Varua Maitai. Te titau manihini nei te pene hope'a i roto i te Buka a Moromona i te taata atoa o te tai'ô i te reira ia feruri no ni'a i te reira, e ia hinaaro mau i te ite mai te mea e parau mau te reira ia ani i te Metua i te Ao ra i te i'oa o Iesu Mesia. O ratou o te na reira e ite ia ratou na roto i te mana o te Varua Maitai e e parau mau te buka (a hi'ô Moroni 10:3–5). E rave rahi mau milioni melo o te Ekalesia tei pure e tei ite na roto i te faaiteraa a te Varua Maitai e e parau mau te Buka a Moromona. (No te tahi atu â haamaramaramaraa no ni'a i teie tumu parau, a hi'ô i te mau api 4, 60, e 80 i roto i teie ve'a.)

NO TE HAAPII FAAHOU ATU Â NO NI'A I TE BUKA A MOROMONA

Erave rahi te mau haamaramaramaraa i ni'a i te itenati na roto i te mau reo e rave rahi o te nehenehe e tauturu ia outou ia haapii atu â no ni'a i te Buka a Moromona e no te faaite i taua haamaramaramaraa ra i to outou utua-fare e to outou mau hoa.

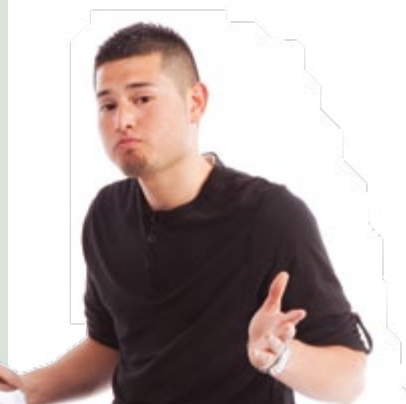
- No te tai'ô i te Buka a Moromona i ni'a i te itenati a haere atu i ni'a scriptures .lds.org/bm.
- No te haapii atu â no ni'a i te Buka a Moromona, no te ui i te mau uiraa, aore râ no te tau'a parau e te mau misionare a haere atu i ni'a i te mormon.org/book-of-mormon.
- No te ani i te hoê buka tamoni ore, a haere atu i mormon.org/free-book-of-mormon.
- No te tahi atu â haamaramaramaraa, mau aamu, e mau tatararaa, a hi'ô i te lds.org/study/topics/book-of-mormon ?lang=eng.

Ua tapitapi au i te Apokalupo 22:18–19, o te parau nei ia tatou eiaha e amui atu i te tahi mea i te parau a te Atua.

Te hoê o ta tatou mau ti'aturiraa tumu oia ia ua heheu noa na te Atua i To'na hinaaro i Ta'na ra mau tamarii i te fenua nei e e na reira noa â oia. Te ti'aturi nei tatou i te Bibilia ei parau a te Atua aita râ tatou e ti'aturi e tei roto i te Bibilia te taatoaraa o te heheuraa ta te Atua i horo'a aore râ e horo'a i Ta'na ra mau peropheta. E tae noa mai i teie mahana te tamau noa â ra Oia i te heheu i To'na hinaaro na roto mai i te mau peropheta e te mau aposetolo ora, te niu hoi o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei (a hi'ô Ephesia 2:20).

I to te Aposetolo Ioane papa'iraa i te buka no te Apokalupo, e ere ia te reira te buka hope'a no te Bibilia. Aita te Faufaa Tahito e te Faufaa Apî i taamuhia i roto i te hoê noa iho buka no te papa'iraa mo'a tei piihia i teie nei te Bibilia e tae noa'tu i te toru o te tenetereI muri mai i te Mesia.

Hoê â atoa, te parau mai nei te Deuteronomi 4:2 ia tatou eiaha e amui faahou

atu i te mau parau a Mose. Oia mau, eita teie irava, i te haamataraa o te Faufaa Tahito e haafaufaa ore i te toe'a o te Bibilia. Eita e nehenehe ia Mose aore rā ia Ioane ia parau ia tau i te hoê buka tei ore â i tupu; ua faaara rā raua i te faahuru-ê-raa i te mau haapiiraa mau o te evanelia.

Eita te Buka a Moromona tei farii i te îraa o te evanelia e haataui i te parau a te Atua e haapapû rā i te reira. (No te tahi atu â haamaramaramaraa no ni'a i teie tumu parau, a hi'o i te mau api 24 e 38 i roto i teie ve'a.)

Ua faaroo vau e ua ravehia te mau tauraa i te Buka a Moromona mai te taime a nene'i-matamua-hia'i. Eaha ia tei tau i e no teaha ?

Te pahonoraa i teie uiraa tei te huru ia te maramaramaraa no ni'a i te raveraa no te iritiraa e te nene'iraa i te Buka a Moromona.

1. A iriti ai Iosepha Semita i te mau api auro e te mana o te Atua ua tai'o oia i te mau parau i te hoê papa'i parau. E rave te mau papa'i parau i te tahi mau taime te mau hape i te pae no te piaparaa e te tarame a papa'i ai ratou i ta'na mau parau. Ei

Nahea vau e nehenehe ai e ite e e parau mau te Buka a Moromona ?

hi'oraa, i roto i te 1 Nephi 7:20 ua papa'ihia [na roto i te reo peretane] te mau parau « were sorrowful » mai teie « ware sarrafal ». E ere te mau papa'i parau i te feia ite ore, aita rā te piaparaa i faaafarohia i taua taime ra.

2. Ua tapitihia te mau api matamua tei papa'i-rima-hia no te iritiraa no te hamani i te hoê api tei papa'i-rima-hia na te taata nene'i. I teie tufaa, ua faatitiaifarohia te mau hape piaparaa e no te tarame, e ua amuihia'tu te tomaraa. Ua ô atoa mai rā te tahi mau hape apî a hape ai te mau parau i te papa'ihia.

3. Ua rave te taata nene'i i te mau rave'a no te faaafaroraa i te matini nene'iraa. Ua faaô atoa mai rā oia i te tahi atu mau hape. Ei hi'oraa, i roto i te Alama 57:25 ua tai'o hape oia i te ta'o « joy » e ua nene'i i te ta'o « foes »

4. Ua hi'opo'a maitai te Peropheta Iosepha Semita i na nene'iraa matamua e toru o te Buka a Moromona e ua tamau oia i te tautururaraa i te haamaitai e te faatitiaifaro. Aita rā te tahi mau hape i itehia e tae noa'tu i te mau nene'iraa i muri mai. I te matahiti 1981 ua faatiti'aifarohia i te hope'araa te hoê hape a te

taata nene'i i roto i te Alama 16:5tauiraa i te ta'o « whether » i te ta'o « whither » mai te au i te api papa'i-rima-hia mai te au i ta te Peropheta i iriti mai roto mai i te mau api auro.

5. Te tahi atu mau tauiraraa o te faataaraa ia i te peni apî e te irava e te mau papa'iraa i raro e te mau faahororaa irava .

A horo'a i te hoê buka

Noa'tu eaha te mau uiraa ta te taata e ui no ni'a i te Buka a Moromona, ua riro te buka to'na iho paruru maitai roa'e. E nehenehe ta outou e faaite no ni'a i te buka, a horo'a i te hoê buka, e a ani ia vetahi ê ia pure no ratou iho no ni'a i te buka. Mai te mea e aau mau e te hinaaro mau nei te hoê taata ia ite mai te mea e parau mau te buka, e e « faaite mai ia te Fatu i te parau mau [i taua taata ra] na roto i te mana o te Varua Maitai » (Moroni 10:4). ■

TE MAU NOTA

1. A hi'o, ei hi'oraa, Boyd K. Packer, « Te Buka a Moromona: Te tahi Faahou â Ite no Iesu Mesia », *Liahona*, Tenuare 2002, 71.
2. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 64.
3. *Mau Haapiiraa: Iosepha Semita*, 71.
4. Jeffrey R. Holland, « Parururaraa no te Varua », *Liahona*, Novema 2009, 90.

E HOË ITERAA PAPÛ, E HOË FAFURAA E E HOË ITE

Na Elder
Jeffrey R. Holland

No te Pūpū no te Tino
Ahuru ma Piti Aposetolo

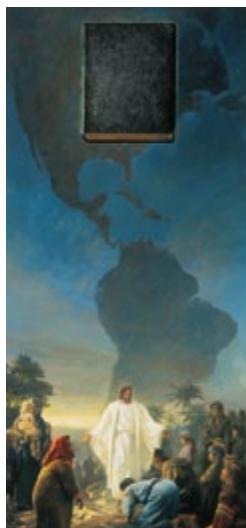

Te mau haapapūraa mo'a ta'u i farii no ni'a i te Faaora e Ta'na Ekalesia tei faaho'ihia mai ua tae mai ia ia'u nei ei taure'are'a a tai'o ai au i te Buka a Moromona. Na roto i te tai'oraa i teie buka mo'a to'u ite faahou â raa i te parau riirii a te Varua Maitai i te parauraa i to'u varua te parau mau o teie buka.

Te tai'oraa i te buka o te omuaraa ia o to'u maramarama. O te tumu ia o to'u haapapūraa varua matamua e te ora nei te Atua, e o Oia to'u Metua i te Ao ra, e ua faataahia te hoê opuaraa no te oaoa e a muri noa'tu no'u. Na te reira i arata'i ia'u ia here i te Bibilia Mo'a e te tahi atu mau papa'iraa mo'a a te Ekalesia. Na te reira i haapii ia'u ia here i te Fatu ra ia Iesu Mesia, ia hi'o i To'na aroha rahi, e ia feruri i te maitai e te hananaha o Ta'na tusia Taraehara.

No te mea hoi e ua haapii au no'u iho e e ite mau te Buka a Moromona, te tahi faahou â ite e te hoê fafuraa apî e o Iesu te Mesia, ua haapii atoa mai au e ua riro na e e peropheta o Iosepha Semita na te Atua. Mai ta to'u tupuna i parau i te mau mahana matamua no te Faaho'i-raa-hia mai, « Aita e taata iino e nehenehe e papa'i i taua huru buka ra mai teie; e aita e taata maitai e papa'i i te reira, maori râ e mea mau e ua faauehia oia e te Atua ia rave i te reira ».¹

I to'u mau haapapūraa matamua ua amuihia mai te tahi atu mau taima faahiahia e te mau faaiteraa o tei faateitei e o tei horo'a mai i teie mahana te auraa hohonu roa'e i to'u mau mahana, te tumu i to'u oraraa, e te hoê niu pautuutu i to'u iteraa papū.

*Te faaite papū
atu nei au e te
Buka a Moromona e hoê ia
fafauraa apî,
e hoê ite no te
Fenua Apî i to te
ao taatoa.*

I teie nei, aita vau i fano atu na muri i te taea'e no Iareda. Aita vau i faaroo i te Arii Beniamina i te horo'a raa i ta'na a'oraa tei horo'ahia mai e te melahi. Aita vau i rotopu i te nunaa Ati Nephi tei fafa i te mau puta o te Fatu tei ti'a-faahou, aita atoa vau i oto e o Moromona e o Moroni no te haamou-raa-hia te hoê nunaa taata. To'u râ iteraa papū no teie buka e te hau ta'na e afa'i mai i te aau o te taata —teie horo'ahia ia'u na roto i te parau riirii a te Varua Maitai mai tei horo'ahia'tu ia outou —e mea puai ia e e mea papū maitai ia mai to ratou ra. Te faaite papū atu nei au no ni'a i teie buka mai te mea ra, e na Ite Tootoru , ua ite au i te melahi Moroni aore râ, e na Ite Tootoru e na Ite Toova'u, ua ite au e ua tape'a vau i te mau api auro.

Te faaite papū nei au e aita roa te hoê o tatou e nehenehe e haere mai ma te faaroo hope i roto i teie ohipa no te mau mahana hopea nei e na roto i te reira ia ite i te faito hope no te hau e te tamahanahana i to tatou tau e tae noa'tu e farii oia i te hanahana o te Buka a Moromona e te Fatu ra ia Iesu Mesia, o ta'na hoi e faaite papū ra. Mai ta Moromona i parau ia Moroni i roto i te hoê o to raua mau taima fifi roa, no reira te parau nei au i to tatou nei tau fifi : « E haapa'o maitai i ta te Mesia ra. ... E ia oe te aroha o te Atua Metua tei te ra'i teitei to'na ra terono, e o to tatou Fatu ra o Iesu Mesia, o te parahi i te rima

atau o to'na ra mana... ei ia oe te reira i te vairaa e a muri noa'tu » (Moroni 9:25–26).

Te Buka a Moromona o te hoê ia faaiteraa mo'a no te fafuraa rahi hope'a a te Fatu i te taata nei. E fafuraa apî, e ite apî no te Fenua Apî i to te ao taatoa. Te maramarama ta'u i haere o To'na ia maramarama. Ua arata'i To'na aroha e to'na hanahana ia'u e ia outou i roto i to tatou ite No'na i to te ao nei. ■

NOTA

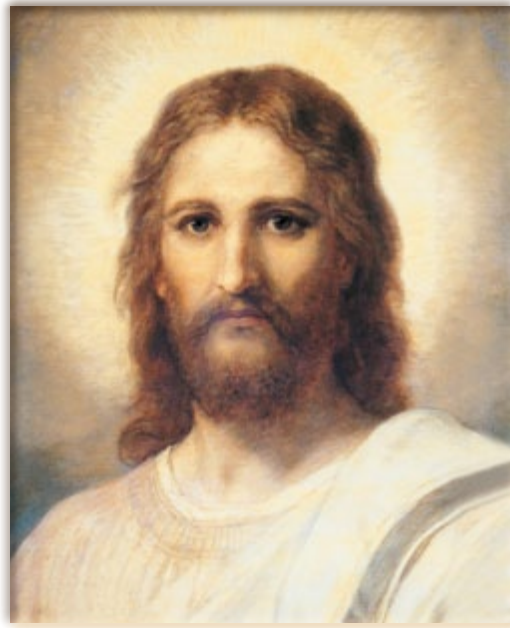
1. George Cannon, faahitihia i roto i « Na Ahuru ma Piti Aposetolo », i roto ia Andrew Jenson, ed., *The Historical Record*, 6:175.

E ua Faora Oia ia ratou Atoa ra, na Gary Kapp

*« E feia ma'i to outou ? A hopoi mai i ōnei. ...
« ... Te ite nei hoi au e, ua navai to outou faaroo ia faaorahia
outou ia'u.
« E oti a'e ra ia'na i te reira parau, ua haere a'e ra te feia*

*atoa ra i te hopoiaa mai i to ratou feia ma'i, e tei roohia i te ati
ra, e te pirioi, e te matapo, e te vava, e tei roohia i te mau huru
iino atoa ra ; e ua faaora oia ia ratou atoa ra a hopoiaa mai ai
ratou ia'na ra » (3 Nephi 17:7-9).*

« E teie nei... e to te mau hopea o te fenua ra, a faaroo mai na i teie nei mau parau, e e faaroo hoi i te Mesia ra; e ia ore outou ia faaroo i teie nei mau parau e faaroo i te Mesia. e ia faaroo outou i te Mesia ra, e faaroo atoa ia outou i teie nei mau parau, no te mea, o te parau ia te reira a te Mesia; e... te haapii nei hoi te reira i te taata atoa ia rave i te maitai.

« E ahiri aore te reira te parau a te Mesia ra, ia ite outou, no te mea i te mahana hopea ra, e faaite mai ai te Mesia ma te mana e te hanahana rahi ia outou e, o ta'na ia parau te reira ». (2 Nephi 33:10-11)